

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	26/5/2016	ΑΑΥΡ0526.BM1

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΖ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄

ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΑΔΙΟΡΘΩΤΑ

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο

(Άρθρο 40 παρ. 1 Κ.τ.Β.)

Στην Αθήνα, σήμερα, 26 Μαΐου 2016, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.10΄, στην Αίθουσα «Προέδρου Γιάννη Νικ. Αλευρά» (151) του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος, υπό την προεδρία της Προέδρου αυτής, κυρίας Αικατερίνης Ιγγλέζη, με θέμα ημερήσιας διάταξης: Φράγματα και μικρά Υδροηλεκτρικά έργα.

Την Επιτροπή ενημέρωσαν οι κ.κ.: Κωνσταντίνα Νίκα, Τμηματάρχης της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Νάνσυ Παρδάλη, Υπάλληλος της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, Νέλλυ Γκαγκάρη, Υπάλληλος της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, Δήμητρα Μπαρκούτα, Συνεργάτης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Κωνσταντίνος Παπασταμούλος, Σύμβουλος του Γενικού Γραμματέα Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών, Θεοφάνης Παυλίδης, Ομότιμος Καθηγητής Υδραυλικής και Υδρολογίας του Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ευστάθιος Αραποστάθης, Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών, Νικόλαος Μαμάσης, Επίκουρος Καθηγητής στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών στο Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Μάριος Βαφειάδης, Καθηγητής του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών - Τομέας Υδραυλικής και Τεχνικής Περιβάλλοντος Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Βασίλης Δωροβίνης, Δικηγόρος - ειδικός σε θέματα Περιβάλλοντος, Νικόλαος Μάντζαρης, Υπεύθυνος Ενεργειακής Πολιτικής της WWF Ελλάς, Κωνσταντίνος Βασιλίκος, Πρόεδρος του Ελληνικού Συνδέσμου Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων, Ηλίας Κακιόπουλος, Γραμματέας του Δ.Σ. Ελληνικού Συνδέσμου Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων, Γεώργιος Χονδρός, Εκπρόσωπος της Κίνησης Πολιτών «Αχελώου ρους».

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	26/5/2016	ΑΑΥΡ0526.BM1

Στο σημείο αυτό η Πρόεδρος της Υποεπιτροπής, αφού διαπίστωσε την ύπαρξη απαρτίας, κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης και έκανε την α' ανάγνωση των μελών της Επιτροπής. Παρόντες ήταν οι Βουλευτές κ.κ.:

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Υποεπιτροπής): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι αρχίζει η συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Υδατικών Πόρων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος με θέμα «Φράγματα και μικρά Υδροηλεκτρικά έργα».

Αγαπητοί προσκεκλημένοι, κύριοι συνάδελφοι, η διαχείριση των Υδατικών Πόρων περιλαμβάνει και το στοιχείο της αξιοποίησης της δυναμικής ενέργειας του νερού, των λιμνών και της κινητικής ενέργειας του νερού, των ποταμών και τη μετατροπή τους σε ηλεκτρική ενέργεια.

Ως εκ τούτου, θα μπορούσε κανείς να πει, ότι ο υδάτινος πλούτος της χώρας μπορεί να αποτελέσει σημαντικό στοιχείο στην ανάσχεση της κλιματικής αλλαγής και στην παραγωγή ενέργειας ανεξάρτητη από τα ορυκτά καύσιμα.

Πρόκειται για μία μορφή ενέργειας που μπορεί να μας οδηγήσει σε μία οικονομία μηδενικών εκπομπών άνθρακα. Αν είναι, όντως, έτσι, ποια είναι τα προβλήματα στη χώρα μας για την ανάπτυξη αυτής της δραστηριότητας; Ποια είναι η εμπειρία από τα, μέχρι σήμερα, Υδροηλεκτρικά έργα; Πόσο συμβατά είναι με το Περιβάλλον και πόσο σέβονται τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων;

Συζητάμε σήμερα για τα Φράγματα και τα μικρά Υδροηλεκτρικά έργα ως ένα διαφορετικό μοντέλο ενεργειακής πολιτικής, με επίκεντρο την τοπική παραγωγή και κατανάλωση και την ελαχιστοποίηση της περιβαλλοντικής πίεσης, με στόχο τη διατήρηση, ή και την αποκατάσταση, τόσο του φυσικού, όσο και του ανθρώπινου περιβάλλοντος.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΜΑΚΡΗΣ Γ.	ΜΑΚΡΗΣ Γ.	26.05.2016	ABYP0526.MG1

(Συνέχεια ομιλίας κ. Αικατερίνης Ιγγλέζη, Πρόεδρος της Επιτροπής)

Γύρω, όμως, από αυτό το μοντέλο, τίθενται και κάποια ερωτήματα. Είναι πραγματικά μικρά, τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα; Η συζήτηση για τη δυναμικότητα των μικρών υδροηλεκτρικών έργων είναι μακρά, αλλά αυτά τα έργα αντιμετωπίζουν ακόμα ένα ζήτημα που, κατά τη γνώμη μου, έχουν όλες οι μορφές ΑΠΕ.

Στα κριτήρια για την χωροθέτησή τους, δεν συνυπολογίζεται η αθροιστική επίδρασή τους στο περιβάλλον αλλά αντιμετωπίζονται μεμονωμένα. Αυτό μας οδηγεί στο να έχουμε πολλά συγκεντρωμένα μικρά έργα, αλλά οι περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις να μην αντιμετωπίζονται σωρευτικά. Ως εκ τούτου, ίσως, είναι προβληματικός ο τρόπος που εντάσσονται στο μακροχρόνιο στρατηγικό ενεργειακό σχεδιασμό.

Στην περίπτωση των μικρών υδροηλεκτρικών έργων υπάρχει ενδιαφέρον ή και δυνατότητα για την ανάδειξη τέτοιων έργων από συνεταιριστικά συνεργατικά σχήματα, ΟΤΑ ή άλλους, που να έχει το στοιχείο της κοινωνικής και αποκεντρωμένης παραγωγής καθαρής ενέργειας, που να ενισχύει τα χαρακτηριστικά της ενεργειακής αυτονομίας. Πώς αναπτύσσονται σε αυτόν τον τομέα σχήματα κοινωνικής οικονομίας; Σε ποιο βαθμό θα μπορούσαν τα υδροηλεκτρικά έργα να είναι μέρος της λύσης της αντίφασης που ζούμε, ενώ υπάρχει ενεργειακή υπερεπάρκεια, τα φαινόμενα ενεργειακής φτώχειας εντείνονται;

Νομίζω, ότι θα μπορούσα να συνεχίσω να διατυπώνω ερωτήματα, όπως ερωτήματα θα έχετε και εσείς, κύριοι συνάδελφοι. Επειδή, η ευρεία διείσδυση των ΑΠΕ, όχι συμπληρωματικά αλλά με ρόλο υποκατάστασης των ορυκτών καυσίμων, αποτελεί κεντρικό άξονα της ενεργειακής μας πολιτικής, θεωρώ ότι η σημερινή συζήτηση αποτελεί την αρχή ενός τέτοιου κύκλου συζητήσεων.

Θα δώσω, λοιπόν, το λόγο στους προσκεκλημένους μας, που πιστεύω ότι ο καθένας από τη δική του σκοπιά, θα μας βοηθήσει στην πληρέστερη κατανόηση του θέματος, αλλά πιθανά και στη διατύπωση προτάσεων. Όπως πάντα, ξεκινάμε με τους εκπροσώπους των Υπουργείων και συγκεκριμένα με την κυρία Κωνσταντίνα Νίκα, Τμηματάρχη της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Πριν πάρει το λόγο η κυρία Νίκα, θα ήθελα να παρακαλέσω όλους, με όλο το σεβασμό, να κρατήσετε αυστηρά τα 10 λεπτά των εισηγήσεών σας, γιατί είναι αρκετοί οι καλεσμένοι, οι οποίοι θα έχουν να μας πουν πολύ ενδιαφέροντα πράγματα και καλό θα είναι, σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα, να μπορέσουμε να κάνουμε μια ολοκληρωμένη κουβέντα στο τέλος. Σας ευχαριστώ πολύ.

Παρακαλώ, κυρία Νίκα, έχετε το λόγο.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΜΑΚΡΗΣ Γ.	ΜΑΚΡΗΣ Γ.	26.05.2016	ABYP0526.MG1

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΝΙΚΑ (Τμηματάρχης της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Καλημέρα σας. Εκπροσωπώντας το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, θα ήθελα να σας γνωρίσω, ότι στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων εντάσσεται και η εφαρμογή της Κοινοτικής Οδηγίας 2060, για την προστασία και τη διαχείριση των υδάτων. Στο πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας, καταρτίστηκαν από τη Ειδική Γραμματεία Υδάτων και ολοκληρώθηκαν μέχρι το Σεπτέμβριο του 2014, τα σχέδια διαχείρισης λεκανών απορροής των 14 υδατικών διαμερισμάτων της χώρας.

Η Κοινοτική Οδηγία 2060 για τα νερά, θέτει μία καινοτομία στον τρόπο διαχείρισης του νερού, ως πόρου, εισάγοντας και την οικολογική του σημασία. Αυτό, σαν πρώτη προσέγγιση, σε σχέση με τις ανθρωπογενείς παρεμβάσεις που γίνονται στα επιφανειακά υδάτινα σώματα και στα πλαίσια αυτών των ανθρωπογενών παρεμβάσεων εντάσσονται τα φράγματα και τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα, η Οδηγία αναπτύσσει μια μεθοδολογία, στο πως αυτά τα έργα θα αξιολογηθούν και τι επιπτώσεις έχουν στην κατάσταση των επιφανειακών υδάτινων σωμάτων. Η Ειδική Γραμματεία, λοιπόν, αξιολογώντας, στο πλαίσιο κατάρτισης των σχεδίων διαχείρισης, συγκέντρωσε ένα κατάλογο με τα υφιστάμενα και με τα προγραμματιζόμενα έργα, τόσο σε φράγματα όσο και στα μικρά υδροηλεκτρικά έργα, τα οποία ήταν διαθέσιμα την περίοδο κατάρτισής τους από την ΡΑΕ.

Π/φος ΔΑΝΕΖΗ	Δ/φος ΔΑΝΕΖΗ	Ημερομηνία 26.05.2016	Όνομα αρχείου ACYP0526.DK1
------------------------	------------------------	---------------------------------	--------------------------------------

(Συνέχεια ομιλίας κυρίας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΝΙΚΑ, Τμηματάρχη της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας)

Όλα αυτά τα έργα εξετάστηκαν με τη μεθοδολογία που επιτάσσει η οδηγία ως προς τις διαπιστώσεις που ασκούν στα επιφανειακά υδατικά συστήματα και το μεγαλύτερο μέρος αυτών, στα μεγάλα φράγματα, χαρακτηρίστηκαν ως ιδιαιτέρως τροποποιημένα υδάτινα σώματα, όπως και τα τμήματα των υδάτινων σωμάτων κατά τις φραγμάτων.

Αυτό δημιουργεί μια εξαίρεση από τους περιβαλλοντικούς στόχους της οδηγίας που έχει να κάνει με την επίτευξη καλής κατάστασης και τους πολύ αυστηρούς δείκτες που θα θέτει, γιατί για τα επιφανειακά υδάτινα σώματα αξιολογούνται τόσο η οικολογική τους κατάσταση, όσο και η χημική τους κατάσταση, με συγκεκριμένους δείκτες και συγκεκριμένη μεθοδολογία.

Άρα, όλη αυτή η κατηγορία των φραγμάτων έχουν χαρακτηριστεί, για το σύνολο της χώρας, ως ιδιαιτέρως τροποποιημένα υδατικά συστήματα και υπάγονται στο καθεστώς των εξαιρέσεων από την οδηγία.

Παρόλα αυτά, όμως, επειδή η μεθοδολογία της οδηγίας είναι πολύ αυστηρή στον τρόπο προσέγγισης αυτών των σωμάτων και απαιτεί τη διερεύνηση εναλλακτικών λύσεων, ιδιαίτερα σε θέματα που έχουν να κάνουν με τον προσδιορισμό του καλού οικολογικού δυναμικού, τα σχέδια διαχείρισης προβλέπουν και μια σειρά μέτρων για να είμαστε έτοιμοι να προσδιορίσουμε αυτό το οικολογικό δυναμικό, με βάση και τη φέρουσα ικανότητα των σωμάτων.

Η Μεθοδολογία που ακολουθείται είναι πολύ συγκεκριμένη και, ιδιαίτερα, γι' αυτές τις ανθρωπογενείς παρεμβάσεις, όπως τα φράγματα, γίνεται πολύ συζήτηση, τόσο σε ερευνητικό επίπεδο, όσο και στο πλαίσιο λειτουργίας των αντίστοιχων ομάδων εργασίας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα θέματα εφαρμογής της οδηγίας.

Άρα, υπάρχει και μια σειρά μέτρων στα σχέδια διαχείρισης που έχουν ήδη θεσμοθετηθεί, ώστε να διερευνήσουμε περαιτέρω τους δείκτες και τις απαιτήσεις που πρέπει να προσδιορίσουμε για τον προσδιορισμό του καλού οικολογικού δυναμικού, ώστε να πάρουμε πιο στοχευμένα μέτρα για τη διατήρηση αυτών των σωμάτων.

Για τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα υιοθετήθηκαν, στο πλαίσιο του σχεδίου διαχείρισης, το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, η γνωστή Υπουργική Απόφαση που θέτει ειδικούς όρους και εξειδίκευση τεχνικών και κριτηρίων για την χωροθέτηση των μικρών υδροηλεκτρικών και ακολουθήθηκε ότι από τη στιγμή που υιοθετείται αυτή η μεθοδολογία στη χωροθέτηση τους, που θέτει αυτή η Υπουργική Απόφαση, επιτρέπεται η χωροθέτηση αυτών των έργων.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΔΑΝΕΖΗ	ΔΑΝΕΖΗ	26.05.2016	ACYP0526.DK1

Αυτό είναι το πλαίσιο που αντιμετωπίζει σήμερα και η οδηγία μέσα από την κατάρτιση του σχεδίου διαχείρισης λεκανών απορροής, τη λειτουργία αυτών των έργων, τα οποία, στο πλαίσιο της αναθεώρησης του σχεδίου διαχείρισης, αυτά τα έργα και με βάση τα αποτελέσματα του εθνικού δικτύου παρακολούθησης, θα επαναξιολογηθούν ως προς την κατάσταση που δημιουργούν στα επιφανειακά υδάτινα σώματα και, ενδεχομένως, εάν χρειαστεί θα ληφθούν πρόσθετα μέτρα για να επιτευχθούν οι περιβαλλοντικοί στόχοι που θα θέσει το σχέδιο διαχείρισης, ικανοποιώντας μια πολύ βασική απαίτηση που είναι ο προσδιορισμός του οικολογικού δυναμικού, που είναι μια μεθοδολογία που βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη.

Θα ξέρω εάν θέλετε να διευκρινίσω ή να προσθέσω κάτι. Αυτό είναι το πλαίσιο.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε την κυρία Νίκα.

Το λόγο έχει ο κ. Κωνσταντίνος Παπασταμούλος, Σύμβουλος του Γενικού Γραμματέα Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΔΕΔΕΣ	ΔΕΔΕΣ	26.05.2016	ADYP0526.PD1

(Συνέχεια ομιλίας του κυρίου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΠΑΣΤΑΜΟΥΛΟΥ, Συμβούλου του Γενικού Γραμματέα Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών)

Καλημέρα σας, από εμένα. Εγώ θα σας πω λίγα λόγια, για το πια είναι η πρόθεση γενικά και του νέου σχεδίου νόμου. Στόχος είναι να βοηθήσουμε όσο μπορούμε αποδοτικά έργα να μπορέσουν να χρηματοδοτούνται και να είναι βιώσιμα με βάση το σχέδιο νόμου. Και στόχος είναι, να ενισχύσουμε τη μικρή αυτή παραγωγή γιατί θεωρείται μια ικανοποιητική παραγωγή για την είσοδο στο νέο σύστημα αγοράς που θα εμφανιστεί τα επόμενα χρόνια για την ένταξή τους στην χονδρεμπορική.

Είναι μια προβλέψιμη παραγωγή σχετικά. Εγώ προσωπικά θα μπορούσα να τις πω και ένα είδος μονάδων βάσεως. Και θα είναι πιο εύκολη η σύγκριση με άλλες μη ελεγχόμενες τεχνολογίες ΑΠΕ η ένταξή τους στο σύστημα.

Έχοντας αυτά υπόψη, τώρα που συντάσσεται, με βλέπετε λίγο σκεπτικό, γιατί δεν ξέρω ποια από αυτά έχουν ολοκληρωθεί για να ενταχθούν στο σχέδιο νόμου το τελικό.

Στο σχέδιο νόμου τώρα εξετάζουμε ακριβώς την ταρίφα, από πια ισχύ και πάνω θα μπορούν μπουν κάποια έργα στη διαγωνιστική διαδικασία για να είμαστε σύμφωνοι με τις κατευθυντήριες γραμμές. Αλλά σε κάθε περίπτωση η πρόθεση είναι να βοηθήσουμε τους μικρούς υδροηλεκτρικούς να συνεχίσουν να εντάσσονται και να αναπτύσσονται ανεξάρτητα, όσο γίνεται πιο πολύ από το ανεξάρτητο μέγεθος ισχύος τους. Όσο πιο πολύ ψηλά να μπορέσουμε να πάμε. Βέβαια, περιμένουμε σε αυτό μια εισήγηση από την ΡΑΕ να μας πει ακριβώς ποια ισχύ και πάνω μπορεί να μπει σε διαγωνισμό και ποια όχι.

Εμείς εκτιμούμε ότι οι τιμές που έχουν βγει και στη δημόσια διαβούλευση, αλλά και αυτές που εξετάζονται και από αυτούς που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση είναι ικανοποιητικές. Βέβαια, για κάποιους άλλους λίγο πιο δύσκολο να βγούνε, αλλά σε γενικές γραμμές είναι ικανοποιητικές. Είμαστε κοντά στις τιμές που δίνουν όλες οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες με ένα ERR 9% με 10% για αυτά τα έργα. Δεν ξέρω, αν θέλετε κάτι άλλο. Ευχαριστώ πολύ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Τον λόγο έχει ο κ. Παυλίδης.

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ (Ομότιμος Καθηγητής Υδραυλικής και Υδρολογίας του Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης): Καλή σας μέρα. Εγώ θα μπω στην ουσία του θέματος. Η ουσία του θέματος είναι αν υπάρχει ενέργεια υδροηλεκτρική στην Ελλάδα, αν είναι αξιοποιήσιμη και τι κάνουμε εμείς. Στο νομικό πλαίσιο δεν θα μπω, γιατί δεν με αφορά.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΔΕΔΕΣ	ΔΕΔΕΣ	26.05.2016	ADYP0526.PD1

Θα θέσω ένα θέμα, καταρχήν, η Ελλάδα είναι ορεινός χώρος και ενέργεια σημαίνει νερό και ύψος πτώσης. Δυστυχώς, ο σχεδιασμός που γίνεται μέχρι σήμερα αφορά στανταροποίηση της ποσότητας του νερού με κάποια φράγματα, δηλαδή δημιουργούμε ένα μικρό ταμιευτήρα, για να έχουμε μια συγκεκριμένη ποσότητα πτώσης με συγκεκριμένο ύψος, για να έχουμε παραγωγή σταθερής ενέργειας όλο το χρόνο.

Εγώ θα ήθελα να αντιστρέψετε αυτή τη λογική, επειδή η παροχή του νερού στο χώρο και στο χρόνο είναι τελείως διαφορετική. Προτιμώ να κάνω ένα άλλο σύστημα που να δουλεύει τρεις, τέσσερις μήνες, πέντε μήνες, και να παράγει διπλάσια, τριπλάσια ενέργειας σε ετήσια βάση.

Αυτό σε ένα πλαίσιο που δεν διακόπτεται η θερινή παροχή, δεν έχουμε καμία σχέση με αυτή την κατάσταση. Και στα πλαίσια, φανταστείτε ότι έχουμε πως ήταν οι νερόμυλοι, εκατοντάδες χιλιάδες νερόμυλοι. Με κλειστό δίκτυο αντί να έχουμε 10, 12, 15 μέτρα πτώση πως είχαν οι νερόμυλοι, ας έχουμε 30, 40, 50, 100, 150, 200. Το λέω αυτό, πρώτη παρατήρηση.

Δεύτερον, τι είναι η οικολογική παροχή. Κοιτάξτε, εδώ θα μου επιτρέψετε για όσους είναι από την Κατερίνη και ξέρουν τι θα πω, αν πάτε στον Χείμαρρο στον Όλυμπο και παρατηρήσετε, την ίδια μέρα, την ίδια στιγμή, πηγές στα Πριόνια, Παλιοπρίονο, Άγιο Διονύσιο και στο Λιτόχωρο, θα δείτε παροχή να διακυμαίνεται 220, 400 περίπου, 880 και στο Λιτόχωρο μηδέν.

Εάν, μεν, η κατάσταση αυτή του μηδέν, έμπαινε το νερό και ήταν χρηστικό σε εμάς, ήταν καλό, καλώς να υπάρχει. Αλλά δυστυχώς αυτό το νερό αυτό πηγαίνει στο Έλος του Βαριγού και πληρώνουμε όλοι μας τρεις γεωτρήσεις το χρόνο για να αντλούμε 80.000 κυβικά και να τα ρίχνουμε στον Χυλοπόταμο να πάνε στη θάλασσα. Αυτό συμβαίνει. Ας είναι κάποιος από την περιοχή, να μας πει ότι δεν συμβαίνει.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
Α. ΣΠΑΝΟΥ	Α. ΣΠΑΝΟΥ	26.5.16	ΑΕΥΡ0526.SP1

(Συνέχεια ομιλίας κ. Θεοφάνη Παυλίδη, Ομότιμου Καθηγητή Υδραυλικής του Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης)

Δεύτερη παρατήρηση. Το ενεργειακό φορτίο πολλών περιοχών, βουνών της Ελλάδος, π.χ. Αριδαία, Καϊμακτσαλάν, Πιέρια, Πάικο, που έχουν πολλές πηγές και πολύ υδατικό δυναμικό, πρέπει να χειριστούμε διαφορετικά τη φιλοσοφία. Αυτή τη στιγμή στις υπάρχουσες καταστάσεις ενέργειες, που υπάρχουν, π.χ. στο Πάικο, έχουν πάρει μια πηγή, χρησιμοποιούν την ποσότητα και πέφτει και εκεί λειτουργεί το σύστημα.

Χρειάζεται το σύστημα το χειμώνα να έχει 1,5 κυβικό το δευτερόλεπτο ή αυτό το 1,5 είναι κακό και πρέπει να του δώσω εγώ ένα και μπορώ να χρησιμοποιήσω το υπόλοιπο μισό; Για να απαντήσω στο ερώτημά σας, δεν ξέρω πόσοι έχετε πάρει στο Άγιο Όρος και αν έχετε δει τα υδροηλεκτρικά που έχουν γίνει εκεί πριν από το 1900, όχι σήμερα. Αυτή τη στιγμή, στο Άγιο Όρος, στον Άγιο Διονύσιο, έχει σχεδιαστεί ένα υδροηλεκτρικό με ύψος πτώσης 580 μέτρα. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει ύψος, γιατί η ενέργεια είναι ύψος πτώσης και ποσότητα νερού.

Θα ήθελα όλο αυτό να αντιμετωπιστεί με το πλαίσιο, ότι προτιμώ να έχω 500 λίτρα το δευτερόλεπτο, να κάνω πτώση για πέντε μήνες, παρά 150 λίτρα το δευτερόλεπτο και να έχω δώδεκα μήνες. Αυτή είναι η δική μου προσέγγιση, γιατί ιδιαίτερα, όταν παίρνω τα 500 είναι, όταν έχουν πλέον αυξημένη παροχή και απομειώνοντας την πλημμύρα από συγκεκριμένες περιοχές, μπορεί να λειτουργήσω και πλημμυρικά καλά.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΣΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Μαμάσης.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΜΑΣΗΣ (Επίκουρος Καθηγητής στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών στο Μετσόβιο Πολυτεχνείο): Θα σας παρουσιάσω μερικές πτυχές της υδροηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες είναι χρήσιμες για την Επιτροπή σας.

Καταρχάς, ένα σύντομο ιστορικό. Μία από τις πρώτες ανάγκες των οργανωμένων κοινωνιών ήταν η ανύψωση του νερού και κάποια στιγμή εφεύραν μηχανισμούς, και οι αρχαίοι Έλληνες, αλλά κάποια στιγμή η ίδια η δύναμη του νερού χρησιμοποιήθηκε για την ανύψωση, η γνωστή Νορία. Όπως όλοι γνωρίζετε, από την αρχαιότητα κιόλας, υπήρχε βιομηχανική παραγωγή της υδραυλικής ενέργειας, νερόμυλοι υπήρχαν και στην Αρχαία Αγορά.

Κάποια στιγμή μπήκε στη ζωή μας ο ηλεκτρισμός. Από το πρώτο υδροηλεκτρικό στο κόσμο, που ήταν 12,5 kW το 1882, σχεδόν 100 χρόνια μετά πήγαμε σε ένα άλλο υδροηλεκτρικό, το οποίο είναι ένα εκατομμύριο φορές μεγαλύτερο.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
Α. ΣΠΑΝΟΥ	Α. ΣΠΑΝΟΥ	26.5.16	ΑΕΥΡ0526.SP1

Στον 20ο αιώνα η υδροηλεκτρική ενέργεια πράγματι αναπτύχθηκε πάρα πολύ, γιατί έχει πάρα πολύ σημαντικά πλεονεκτήματα. Το 2011 φτάσαμε στο υδροηλεκτρικό των τριών φαραγγιών, 22,5 GW. Για να έχετε μια αίσθηση, όλα τα έργα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα είναι 17,5 GW, όλα μαζί, λιγνίτες, φυσικά αέρια, υδροηλεκτρικά, άρα αυτό είναι πολύ μεγαλύτερο από όλη την Ελλάδα.

Η υδροηλεκτρική ενέργεια αναπτύχθηκε τόσο πολύ, γιατί είναι ιδιαίτερα σημαντική. Καταρχάς, κάνει γρήγορη παραλαβή και απόρριψη του ηλεκτρικού φορτίου και μπορεί, όταν κάποια στιγμή όλοι μαζί ανοίξουμε τα κλιματιστικά ή χρειαστούμε θερμαντικά σώματα, τότε ξαφνικά σ' ένα λεπτό μπορεί η υδροηλεκτρική ενέργεια να μπει και να μας καλύψει.

Είναι η μοναδική, από τις δέκα μορφές ηλεκτρικής ενέργειας, που είναι πολλαπλού σκοπού. Δηλαδή, παράγουμε υδροηλεκτρική ενέργεια, αλλά ταυτόχρονα έχουμε άρδευση, έχουμε ύδρευση, έχουμε αντιπλημμυρική προστασία και αναψυχή.

Είναι ανανεώσιμη πηγή με δυνατότητα αποθήκευσης, θα δούμε αργότερα ότι αυτή η αποθήκευση είναι ιδιαίτερα σημαντικό χαρακτηριστικό. Όποιος ονειρεύεται μια χώρα, η οποία θα έχει μόνο ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, είναι υποχρεωμένος να έχει υδροηλεκτρική ενέργεια με ταμιευτήρα, όμως, όχι με μικρά υδροηλεκτρικά, γιατί ο ταμιευτήρας αποθηκεύει την ενέργεια και μπορούμε να τη βγάλουμε αργότερα. Όπως θα δούμε στη συνέχεια, δεν αποθηκεύει μόνο τη δική της ενεργεία, αλλά αποθηκεύει και άλλες μορφές ενεργείας, όπως είναι τα αιολικά. Τώρα, μάλιστα, υπάρχει η σύγχρονη τάση η αιολική ενέργεια, όταν βγαίνει την ώρα που δεν τη χρειαζόμαστε, να αποθηκεύεται σε υδροηλεκτρικά.

Όσον αφορά στην Ελλάδα, προφανώς στη δυτική και βόρεια Ελλάδα έχουμε μεγάλες υδατοπτώσεις και μεγάλες παροχές. Προφανώς τα υδροηλεκτρικά βοήθησαν στην ανάπτυξη της μεταπολεμικής πατρίδας μαζί με το λιγνίτη και ο τρίτος πυλώνας, εκείνη την εποχή, ήταν το πετρέλαιο, που ήταν πάρα πολύ φθινό. Άρα, αυτά τα τρία αναπτύχθηκαν.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΦΡΑΤΖΗ	ΠΑΠΑΔΑΚΗ	26.5.2016	AFYP0526.FE1

(Συνέχεια ομιλίας κ. Νικολάου Μαμάση, Επίκουρου καθηγητή στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του Μετσόβιου Πολυτεχνείου)

Σήμερα θα έλεγα ότι είναι υποβαθμισμένη γενικά, γιατί είναι μόνο το 20% του συνόλου σε ισχύ και παράγει μόνο το 10% της ηλεκτρικής ενέργειας. Γενικά όπως θα δούμε αργότερα υπάρχει σημαντική προοπτική ανάπτυξης. Να πω εδώ ότι υπάρχουν χώρες στον κόσμο όπου το 100% της ενέργειας προέρχεται από υδροηλεκτρική ενέργεια. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η Νορβηγία και βέβαια, η γειτονική μας Αλβανία.

Ένα από τα καλά της υδροηλεκτρικής ενέργειας είναι ότι μπορεί να υπάρξει ως προσθήκη σε άλλα έργα. Δηλαδή, σε οποιαδήποτε διώρυγα κυλάει νερό μπορούμε να βάλουμε ένα στρόβιλο και να παράσουμε υδροηλεκτρική ενέργεια. Ένα πολύ καλό παράδειγμα είναι το έργο της ΕΥΔΑΠ. Το νερό που πίνουμε που έρχεται από το Μόρνο στη διαδρομή του παράγει ηλεκτρική ενέργεια. Το κύριο έργο είναι η Γκιάνα, αλλά παράλληλα υπάρχουν και άλλα πολλά μικρά υδροηλεκτρικά στην διαδρομή.

Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, η υδροηλεκτρική ενέργεια ως μηχανισμός αποθήκευσης άλλων πηγών ενέργειας. Ίσως να γνωρίζετε ότι η ενέργεια πρέπει να καταναλωθεί την ώρα που θα παραχθεί. Δεν υπάρχει τόσο μεγάλη μπαταρία για να την αποθηκεύσουμε έτσι ώστε να την καταναλώσουμε αργότερα. Άρα, όταν βγαίνει η ηλεκτρική ενέργεια αντί να την πετάξουμε η διαδικασία για την αποθηκεύσουμε είναι με τη γνωστή αντλιοταμείωση. Δηλαδή, το νερό από τον κάτω ταμιευτήρα πηγαίνει στον πάνω, αποθηκεύεται και στη συνέχεια όταν έχουμε ανάγκη την ηλεκτρική ενέργεια το ξανακατεβάζουμε κάτω. Από την όλη ιστορία χάνουμε ένα 30%. Αυτά είναι τα δεδομένα της ΔΕΗ. Από το παράδειγμα της ΔΕΗ βλέπετε ότι την παραγωγή λιγνίτη το βράδυ την έκανε η υδροηλεκτρική ενέργεια, ανέβαζε δηλαδή το νερό από τον κάτω ταμιευτήρα στον πάνω, έτσι το πρωί που ξυπνούσαμε όλοι μπορούσαμε να έχουμε υδροηλεκτρική ενέργεια και να μην πάει χαμένη αντί για το λιγνίτη. Η απόδοση, λοιπόν, της ΔΕΗ σε αυτό είναι ότι χάνεται το 30%, αλλά σήμερα μπορούμε να χάσουμε λιγότερο, να πάμε στο 20%. Άρα αποθηκεύει άλλες μορφές ενέργειας.

Εδώ έχουμε το παράδειγμα της Ικαρίας. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, γιατί αποθηκεύει αιολική ενέργεια. Η αιολική ενέργεια έχει το ίδιο πρόβλημα, δηλαδή το βράδυ μπορεί να έχει κάποιο άνεμο, εμείς να μην χρειαζόμαστε ηλεκτρική ενέργεια, μπορούμε να την ανεβάσουμε στον επάνω ταμιευτήρα, αλλά οι συνάδελφοι ηλεκτρολόγοι θα γνωρίζουν ότι η αιολική ενέργεια προξενεί και κάποια προβλήματα στο δίκτυο, γιατί ανεβοκατεβαίνει. Οπότε σύγχρονη τάση, διαβάζω τώρα τα τελευταία ένα - δύο χρόνια και στις χώρες της Βόρειας Ευρώπης που έχουν πολλές ανεμογεννήτριες να «φιλτράρεται» η αιολική ενέργεια ανεβάζοντάς την στον επάνω ταμιευτήρα, έτσι ώστε να είναι πιο εύκολα προσπελάσιμη. Το παράδειγμα της Ικαρίας είναι ένα ωραίο έργο

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΦΡΑΤΖΗ	ΠΑΠΑΔΑΚΗ	26.5.2016	AFYP0526.FE1

πιλοτικό, το οποίο συνδυάζει ανεμογεννήτριες, αντλιοσταμίες με δύο ταμιευτήρες, αλλά και το πατροπαράδοτο πετρέλαιο, τον πετρελαϊκό σταθμό που έχει το νησί.

Τώρα πάμε στην υδροηλεκτρική ενέργεια ως θύμα παραπληροφόρησης. Θα αγγίξω ένα θέμα ιδιαίτερα ευαίσθητο για το φράγμα της Μεσοχώρας. Το φράγμα της Μεσοχώρας δεν είναι εκτροπή. Το σχήμα είναι αυτό, εδώ είναι το φράγμα της Μεσοχώρας, εδώ είναι το φράγμα της Συκιάς, που είναι ημιτελές, εδώ θα γινόταν η εκτροπή, μπορεί να δουλέψει αυτόνομα χωρίς να γίνει εκτροπή του Αχελώου, που είναι μια άλλη μεγάλη κουβέντα. Υπάρχει η εκτροπή του Αχελώου, υπάρχει 55 χρόνια. κανείς δεν το ξέρει, κανείς δεν μιλάει γι' αυτή. Είναι το φράγμα Πλαστήρα. Όλοι θα το ξέρετε σαν τουριστικό πόλο. Ένα θαυμάσιο έργο το οποίο βγάζει υδροηλεκτρική ενέργεια, αρδεύει το Θεσσαλικό κάμπο, υδρεύει την Καμπίτσα, αλλά παρόλα αυτά εσείς το γνωρίζετε περισσότερο ως τουριστικό πόλο. Είναι, λοιπόν, και ένα έργο αναψυχής. Αυτή η εκτροπή του Αχελώου δουλεύει εδώ και 55 χρόνια και κανείς δεν το γνωρίζει.

Γνωρίζετε όλοι την οδύσσεια του φράγματος της Μεσοχώρας. Ξοδέψαμε σχεδόν 400 εκατομμύρια ευρώ για να φτιαχτεί. Χάνουμε κάθε χρόνο περίπου 27 εκατομμύρια από την ενέργεια που δεν παράγεται. Είναι έτοιμο 16 χρόνια το φράγμα και κινδυνεύει να καταστραφεί. Στο τέλος - τέλος ίσως αν ξέραμε αυτή την ιστορία καλό θα ήταν να μη γινόταν ποτέ.

Όσον αφορά για το μέλλον η Παγκόσμια Τράπεζα επισημαίνει με έκθεσή της το 2013 ότι θα πρέπει να αναπτυχθεί υδροηλεκτρική ενέργεια. Βέβαια που να αναπτυχθεί; Ο υπόλοιπος κόσμος, η Ε.Ε. και η Βόρεια Αμερική την έχουν αναπτύξει, δεν έχουν άλλες θέσεις για να αναπτυχθεί. Η μόνη προοπτική είναι στις χώρες της Λατινικής Αμερικής και στην Ασία. Επίσης η Παγκόσμια Τράπεζα επισημαίνει ότι είναι σημαντική η συμβολή της αντλιοσταμίας, γιατί καταλαβαίνει ότι για να έχουμε πραγματικά ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σημαίνει ότι θα πρέπει να έχουμε αντλιοσταμιακά έργα αποθήκευσης ενέργειας. Αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα έχει αξιοποιηθεί περίπου το 1/3 της υδραυλικής ενέργειας της χώρας.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΙΩΑΝΝΟΥ	26.5.2016	AGYP0525.AR1

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΜΑΣΗ, Επίκουρου Καθηγητή στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών στο Μετσόβιο Πολυτεχνείο)

Το τελευταίο μεγάλο υδροηλεκτρικό έργο είναι αυτό του Ιλαρίωνα, λειτούργησε το 2014 με ισχύ 159 MW. Δεν το έχω εδώ μόνο για τις περιπέτειες που και αυτό υπέστη, δηλαδή για να γίνει, σταμάτησε, ξαναξεκίνησε κ.λπ., αλλά και για να το συγκρίνουμε με τα άλλα μικρά υδροηλεκτρικά. Όλα τα μικρά υδροηλεκτρικά της χώρας, αυτά που έχουν ισχύ μικρότερη από 15MW, 106 έργα έχουν συνολική ισχύ 222MW. Άρα όλα τα μικρά υδροηλεκτρικά της χώρας είναι ένα μεγάλο. Αυτό ας μας απασχολήσει. Αν θέλουμε πολλά μικρά ή ένα μεγάλο και αν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των 106 μικρών είναι περισσότερες ή μικρότερες από τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ενός μεγάλου.

Για να έχετε μία αίσθηση, αυτή τη στιγμή έχουν προσφορά σύνδεσης άλλα 67 έργα συνολικής ισχύος 228 MW και άλλα 26 έργα συνολικής ισχύος 75 MW. Δηλαδή βλέπετε ότι και όλα τα υδροηλεκτρικά τα μικρά να φτιάξουμε, που υπάρχουν και έχουμε σκεφτεί, δεν είναι καν ούτε ο υδροηλεκτρικός σταθμός στο Κρεμαστό για παράδειγμα, ενός μεγάλου.

Χωρίς υδροηλεκτρικά δεν μπορεί να υπάρξει σοβαρή αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Έχουν μοναδική δυνατότητα αποθήκευσης ενέργειας και των άλλων απρόβλεπτων πηγών και το κυριότερο έχουν γρήγορη παραλαβή και απόρριψη φορτίου και μπορεί να είναι τα μοναδικά που καλύπτουν τις αιχμές ζήτησης. Όταν η μέρα ζεσταίνει το καλοκαίρι τότε τα υδροηλεκτρικά μπορούν να μπουν σε ένα λεπτό, καμία άλλη μορφή ενέργειας δεν μπορεί να το κάνει αυτό.

Δύο τελευταίες διαφάνειες σχετικά με το ενεργειακό μείγμα. Εδώ υπάρχει μία αδικία, το ενεργειακό μας μείγμα στρεβλώθηκε. Αυτά είναι στοιχεία από το 2015, από 17 GW της χώρας, τα 2,5 GW είναι φωτοβολταϊκά. Μπήκαν πολλά φωτοβολταϊκά και επειδή η τιμή τους την εποχή που μπαίνουν ήταν τριπλάσια από αυτήν των υπόλοιπων, μιας ανεμογεννήτριας ή ενός υδροηλεκτρικού και η παραγωγή τους ήταν μισή από ενός υδροηλεκτρικού ή μιας ανεμογεννήτριας, τότε επιδοτήθηκαν πάρα πολύ. Άρα έχουμε 400 και 500 ευρώ αποζημίωση από την ενέργεια από φωτοβολταϊκά και 90 ευρώ από ανεμογεννήτριες. Αυτό οδήγησε σε μία στρέβλωση το 2012 και το 2013. Κάθε χρόνο πληρώνουμε περίπου 1,5 δις ευρώ από φωτοβολταϊκά, ενώ θα μπορούσαμε να πληρώσουμε 300 εκατ. ή 200 εκατ. από λιγνίτη. Αυτό το 1 δις ή 1,5 δις το χρόνο, σας το δείχνω στον λογαριασμό μου στην ΔΕΗ, έχω πληρώσει 166 ευρώ για προμήθεια ηλεκτρικού ρεύματος και 49,49 ευρώ είναι το τέλος ΑΠΕ. Είναι αυτή η διαφορά των 400 ευρώ μείον τα 80 - 90 ευρώ που κάνει η ενεργειακή τιμή συστήματος.

Ευχαριστώ πολύ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Τον λόγο έχει ο κ. Βαφειάδης.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΙΩΑΝΝΟΥ	26.5.2016	AGYP0525.AR1

ΜΑΡΙΟΣ ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ (Καθηγητής του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών - Τομέας Υδραυλικής και Τεχνικής Περιβάλλοντος Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης): Καλημέρα σας και από εμένα. Τα τεχνικά σας τα παρουσίασε και ο κ. Μαμάσης και ο κ. Παυλίδης πολύ καλά, άρα θα είμαι σχετικά σύντομος.

Όσον αφορά τα μεγάλα πράγματα, δεν νομίζω ότι υπάρχει αμφιβολία ότι πρόκειται για πολύ ειδικά μεγάλα έργα, μεγάλη επένδυση, μεγάλη αλλαγή στο περιβάλλον, η οποία όμως όπως έχουμε την εμπειρία ήδη από το φράγμα Πλαστήρα δεν είναι πάντα κακή, μπορεί να είναι και πολύ ωφέλιμη και εν πάση περιπτώσει είναι ειδικά έργα τα οποία πρέπει να μελετιούνται ένα προς ένα. Δεν υπάρχουν και πολλές θέσεις ακόμα στην Ελλάδα για να κατασκευαστούν. Έχουμε όμως πάρα πολλές δυνατότητες, όπως φάνηκε και από τις ήδη αιτήσεις που υπάρχουν για μικρά υδροηλεκτρικά έργα και εκεί θα ήθελα να κάνω μία διευκρίνιση. Εγώ θεωρώ ότι έχουμε τρεις κατηγορίες μικρών υδροηλεκτρικών έργων. Είναι αυτά που γίνονται σε ορεινούς και ημιορεινούς τόπους, που χρησιμοποιούν ακριβώς την μεγάλη υψομετρική διαφορά με μικρές παροχές σε περιοχές που γενικά είναι δυσπρόσιτες στο φυσικό περιβάλλον, προκαλώντας ελάχιστη αλλοίωση, η οποία είναι και αντιστρεπτή στο περιβάλλον.

Υπάρχουν τα ειδικά υδροηλεκτρικά έργα, όπως ανέφερε ο κ. Μαμάσης ορισμένα αρδευτικά έργα, ορισμένους αγωγούς προσαγωγής νερού. Έχουμε ένα παρόμοιο και στον αγωγό που φέρνει νερό από το φράγμα στην Αγ. Βαρβάρα στην Θεσσαλονίκη για την ΕΥΑΘ. Αυτά εκμεταλλεύονται μία σχετικά μεγάλη και αρκετά σταθερή παροχή με μικρή πτώση και βγάζουν και αυτά κάποια ποσότητα ενέργειας.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΓΑΡΔΙΚΑ		26.5.2016	ΑΗΥΡ0526.GV1

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΜΑΡΙΟΥ ΒΑΦΕΙΑΔΗ, Καθηγητή του Τμήματος
Πολιτικών Μηχανικών - Τομέας Υδραυλικής και Τεχνικής Περιβάλλοντος του
Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης)

Τέλος, υπάρχουν και τα άλλα υδροηλεκτρικά έργα που μπορεί να μην είναι και τόσο μικρά, που γίνονται σε κοίτες πεδινών ποταμών, όπου εκμεταλλεύονται μεγάλη παροχή σε σχετικά μικρό ύψος.

Τέτοια έργα υπό κατασκευή είχα δει πριν δύο χρόνια στην Αυστρία στο Βάϊτχόφεν μέσα στον οικισμό, που είναι ένας πολύ ωραίος οικισμός σε μια κοιλάδα. Ένας από τους στόχους, ήταν, αντί να κάνουν έναν απλό υπερχειλιστή για να κρατάνε το νερό στο ποτάμι, το κάναν λίγο ψηλότερο και αντί να υπερχειλίζει το νερό, βάλανε έναν μικρό υδροηλεκτρικό σταθμό για να εκμεταλλεύονται την ενέργεια.

Ήταν ο σκοπός, να έχει το ποτάμι τους κάποια στάθμη νερού σχετικά σταθερή όλο το χρόνο.

Τώρα, σε ό,τι αφορά της διάφορες επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Όπως σας ανέφερα, τα μικρά υδροηλεκτρικά και ιδιαίτερα αυτά που είναι σε κανάλια και σε γενικά τεχνικές κατασκευές, δεν συζητάμε, δεν είναι εκεί φυσικό περιβάλλον, αλλά είναι τεχνικά έργα.

Τα έργα που θα είναι στα ποτάμια, θέλουν ιδιαίτερη μελέτη και νομίζω, ότι είναι λίγες οι περιπτώσεις στην Ελλάδα που θα μπορούσαν να γίνουν, αλλά πάλι θα μπορούσαν να γίνουν.

Σε ό,τι αφορά τα έργα που είναι στον ορεινό όγκο. Εκεί πέρα, η αλλοίωση που προκαλούν στην χλωρίδα και την πανίδα πιστεύω ότι είναι σχετικά μικρή, εφόσον τηρηθούν κάποιοι κανόνες οικολογικής παροχής, διότι οι παροχές είναι μικρές, οι κλήσεις είναι μεγάλες και γενικά η πανίδα που υπάρχει, είναι μικροοργανισμοί που ζουν στο έδαφος που διαβρέχεται περισσότερο και εάν διατηρήσει και την υγρασία του, θα συνεχίσει να είναι ένας καλός τόπος για αυτούς τους μικροοργανισμούς. Δηλαδή, δεν έχουν την ανάγκη να υπάρχει κάποιο ορισμένο βάθος νερού για να κολυμπούν ψάρια ή άλλα, βέβαια, μπορεί να υπάρχουν και κάποια αμφίβια, αλλά όλα αυτά μπορεί να τα λύσει κανείς με μια τοπική μελέτη.

Κάθε περίπτωση μικρού υδροηλεκτρικού έργου, παρόλο που υπάρχουν γενικές αρχές και τεχνικές, οικολογικές και όλα αυτά, είναι ειδική περίπτωση και θα πρέπει να μελετάτε ειδικά, αλλά νομίζω, ότι στις περισσότερες περιπτώσεις τα αποτελέσματα θα είναι ευνοϊκά, ακόμη και η διάνοιξη κάποιας οδού που θα είναι παράλληλη με τον αγωγό προσαγωγής από το σημείο που κατασκευάζετε ο σταθμός μέχρι το σημείο της

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΓΑΡΔΙΚΑ		26.5.2016	AHYPO526.GV1

υδροληψίας και αυτό, μπορεί να συνδυαστεί με έναν δασικό δρόμο ή κάτι άλλο και να δημιουργήσει μια νέα πρόσβαση στο δάσος, που θα είναι και αυτή ωφέλιμη.

Ένα πλεονέκτημα που έχουν τα μικρά υδροηλεκτρικά σε σχέση με τα μεγάλα, είναι ότι μπορεί να αποκεντρωθεί, η επιχειρηματικότητα, η διαχείριση και η παραγωγή ενέργειας.

Επιπλέον προσφέρουν μια μεγάλη ασφάλεια σε περίπτωση κάποιων επικίνδυνων καταστάσεων, όπως π.χ. ακόμη και πόλεμο, διότι είναι πιο προστατευμένα και δεν είναι τόσο σημαντικοί στόχοι.

Όλα αυτά νομίζω ότι είναι αρκετά σημαντικά και θα σας πω, ότι έχουμε μείνει πολύ πίσω.

Θα κλείσω, λέγοντας ότι ήδη στο εξωτερικό έχει αρχίσει να αναπτύσσεται και ένα θέμα με τα νάνοηλεκτρικά, τα πολύ μικρά υδροηλεκτρικά, τα οποία μπορούν να ενταχθούν σε δίκτυα ύδρευσης. Για παράδειγμα, όταν έχουμε ψηλά τις δεξαμενές και αντί να βάλουμε κάποιες εγκαταστάσεις πιέζω-θραύσεως για να μην έχουν οι χαμηλές περιοχές υψηλή πίεση, μπορούμε να βάλουμε μικρές compact ηλεκτρογεννήτριες. Θα σας πω ότι μέσα σε αστικό περιβάλλον, είναι συνήθως πιο εύκολη η σύνδεση στο διαδίκτυο και έτσι να έχουμε και από εκεί, ένα όφελος.

Σας ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κύριος Αραποστάθης.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΑΡΑΠΟΣΤΑΘΗΣ (Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών): Σας ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε, για την πρόσκληση.

Εγώ δεν είμαι από την κοινότητα των μηχανικών ή των επιστημόνων, παρόλο που το μπαγκκράουντ που έχω είναι από τη φυσική, αλλά θα μιλήσω από την πλευρά των κοινωνικών επιστημών και πιο συγκεκριμένα της κοινωνιολογίας της τεχνολογίας.

Ειδικά θα θέσω τρεις άξονες πάνω στους οποίους μπορεί κανείς να διαμορφώσει μία κοινωνικοτεχνολογική αξιολόγηση των συγκεκριμένων υποδομών, φραγμάτων και μικρών υδροηλεκτρικών.

Το πρώτο, είναι, να θέσουμε το ζήτημα της ανάπτυξης. Δεν μπορούμε να δούμε υποδομές έξω από μοντέλα ανάπτυξης και αυτό το δείχνει πολύ καθαρά και η ιστορία όλων αυτών των υποδομών.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΓΑΡΔΙΚΑ		26.5.2016	AHYPO526.GV1

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	26.5.2016	ΑΙΥΡ0526.ΧΤ1

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΑΡΑΠΟΣΤΑΘΗ, Επίκουρου Καθηγητή του
Τμήματος Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης του
Πανεπιστημίου Αθηνών)

Το δεύτερο είναι ότι, μέσα από συγκεκριμένες υποδομές και ειδικά μέσα από τα μικρά υδροηλεκτρικά, θα πρέπει να σκεφτούμε ξανά την αρχιτεκτονική του δικτύου ηλεκτρικής ενεργείας. Το τρίτο, που συνδέεται με αυτό, είναι το ζήτημα της διακυβέρνησης, στο οποίο θα αναφερθώ συγκεκριμένα πιο κάτω. Η κοινωνιολογία της τεχνολογίας και οι σύγχρονες τάσεις θέλουν να βλέπουν το ζήτημα των πόρων, για παράδειγμα ενός ποταμού, όχι αποκλειστικά μέσα στην κοίτη του, αλλά ως ένα χώρο πόρων, όπου ένα ποτάμι, μέσα από τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται στις βιομηχανικές κοινωνίες, να μπορεί να συνδέεται με τον τουρισμό, με την υλοτομία, με την υδατοκαλλιέργεια κ.λπ.. Άρα, πρέπει να σκεφτόμαστε, κατά την άποψή μου, με όρους χώρου διαφορετικών πόρων.

Σε αυτήν την κατεύθυνση, είναι πολύ σημαντικό να βλέπουμε τι υποδομές υπάρχουν και πώς συγκροτήθηκαν ως ειδικότητες μέσα από την ιστορία. Όταν θέσουμε αυτήν την προσέγγιση, θα δούμε ότι τα μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα, έτσι όπως αναπτύχθηκαν και νομιμοποιήθηκαν, συγκροτήθηκαν, ουσιαστικά, μέσα σε ένα μοντέλο ανάπτυξης που έλεγε ότι το Κράτος βάζει τους μηχανικούς του να τιθασιεύσουν τη φύση και το φυσικό περιβάλλον και χρησιμοποιεί στο έπακρο τους φυσικούς του πόρους για να priμοδοτήσει ένα μοντέλο ανάπτυξης που λέει ότι το μεγαλύτερο έργο θα προσφέρει και τα μεγαλύτερα δυνατόν αποτελέσματα. Δεν είναι τυχαίο ότι μεγάλα οραματικά έργα, ειδικά για τη χρήση του νερού του Αχελώου, διαμορφώθηκαν τη δεκαετία του 1970, μέσα σε ένα πλαίσιο που έλεγε ότι το Κράτος πρέπει να δομήσει μια ανάπτυξη μέσα στα μεγάλα έργα υποδομής.

Αυτό φαίνεται σταδιακά να σπάει και να αλλάζει, ειδικά με την ενεργοποίηση του οικολογικού κινήματος από τα μέσα της δεκαετίας του 1980, οπότε αρχίζει σιγά - σιγά να μπαίνει το ζήτημα της αειφορίας και της αμφισβήτησης αυτού του κυρίαρχου μοντέλου ανάπτυξης. Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να πούμε ότι αρχίζουν να νομιμοποιούνται από τη δεκαετία του 1990 και έπειτα τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα και είναι χρήσιμο εδώ να τονίσουμε ότι στα μικρά υδροηλεκτρικά έργα, με βάση τις συγκεκριμένες μελέτες, έχει κανείς πολύ μεγάλη συναίνεση των τοπικών κοινωνιών. Δηλαδή, φαίνεται ότι οι τοπικές κοινωνίες θεωρούν τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα ότι μπορούν να ενσωματωθούν πολύ δυναμικά και με πολύ σωστό τρόπο μέσα στο περιβάλλον και, επίσης, με βάση συγκεκριμένες μελέτες πανεπιστημιακών συναδέλφων, φαίνεται να έχουν και μια προθυμία - και αυτό πρέπει να το κρατήσουμε - ακόμη και να επιχορηγήσουν τα συγκεκριμένα έργα. Άρα, φαίνεται μια προθυμία να ενεργοποιηθούν στο επίπεδο της διακυβέρνησης.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	26.5.2016	ΑΙΥΡ0526.ΧΤ1

Πριν πάω σε αυτό, θέλω να τονίσω ότι τα μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα που εγγράφονταν σε ένα μοντέλο ανάπτυξης «το μεγάλο θα μας φέρει και την πρόοδο», ουσιαστικά αναπαρήγαγαν την αντίληψη που λέει ότι έχω μια μεγάλη μονάδα παραγωγής και γραμμή μεταφοράς στο αστικό κέντρο όπου έχω την κατανάλωσή μου. Φαίνεται ότι οι νέες τάσεις ως προς τα δίκτυα ηλεκτρικής ενεργείας είναι ως προς την αποκέντρωση, άρα ως προς μια νέα αρχιτεκτονική. Άρα, η τάση είναι να έχουμε πολλά κέντρα με πολλές μονάδες παραγωγής και όχι να παράγουμε μεγάλες μονάδες. Παράγουμε πολλούς και διαφορετικούς τρόπους και διαχειριζόμαστε αυτό το φορτίο ανάλογα με τις συνολικές ανάγκες. Με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να διαχειριζόμαστε και να ελέγχουμε την κατανάλωση και άρα να διαμορφώσουμε και άλλου τύπου χρήση.

Υπό αυτήν την έννοια, μπορούν να ενσωματωθούν τα μικρά υδροηλεκτρικά φράγματα σε ένα διαφορετικό δίκτυο με άλλη αρχιτεκτονική, η οποία, όμως, θα προμοτάρει και το έξυπνο του δικτύου, δηλαδή θα μπορούμε να διαχειριζόμαστε τα φορτία από τους διαφορετικούς αυτούς τόπους παραγωγής με έξυπνο τρόπο.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΣΑΝΤΑ	ΛΥΡΑ	26.5.2016	AJYP0526.SE1

(Συνέχεια ομιλίας κ. Ευστάθιου Αραποστάθη, Επίκουρου Καθηγητή του Τμήματος Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών)

Αυτός ο τύπος δικτύου που είναι ο αποκεντρωμένος τύπος δικτύου, εγγράφεται και σε σύγχρονα μοντέλα διακυβέρνησης των ηλεκτρικών δικτύων, δηλαδή μοντέλα διακυβέρνησης που βάζουν την κοινωνία των πολιτών πολύ ενεργά μέσα στη διακυβέρνηση. Όχι την κοινωνία των πολιτών ως παράγοντες να τους ακούσουμε γιατί αντιστέκονται, αλλά την κοινωνία των πολιτών ως Τ.Α., ως συλλογικότητες, ως συνεταιρισμούς, να συμμετέχουν δηλαδή, πραγματικά στη διαχείριση των μέσων παραγωγής της ηλεκτρικής ενέργειας.

Κάτι τελευταίο, να τονίσω όπως σημείωσα τα μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα νομιμοποιήθηκαν μέσα σε ένα πλαίσιο ανάπτυξης πολύ διαφορετικό από αυτό που δύναμει μπορεί να διαμορφωθεί γύρω από τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα, πρέπει να δούμε όμως και τη χρήση που έχουν αυτή τη στιγμή αυτά τα μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα. Αν βάλουμε το ζήτημα της χρήσης, θα δούμε ότι το φορτίο αιχμής, παρά το γεγονός όλο το ιδεολογικό πλαίσιο που στήθηκε ότι το μεγάλο θα μου φέρει ανάπτυξη κ.λπ., το φορτίο αιχμής του, δηλαδή οι χρήσεις, τουλάχιστον για την Ελλάδα, είναι πολύ κάτω από το μέσο ευρωπαϊκό όρο. Δηλαδή ουσιαστικά έχτισαν μεγάλες υδροηλεκτρικές υποδομές μέσα στο μοντέλο ανάπτυξης, αλλά για φορτίο αιχμής, παρά για φορτίο βάσης. Αυτό είναι χρήσιμο για το πώς νοηματοδοτούνται οι τεχνολογίες μέσα από την χρήση τους με πολύ διαφορετικό τρόπο σαν διαφορετικά μοντέλα ανάπτυξης. Ευχαριστώ πολύ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής) : Εμείς ευχαριστούμε τον κ. Αραποστάθη.

Το λόγο έχει ο κ. Δωροβίνης.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΔΩΡΟΒΙΝΗΣ (Δικηγόρος ειδικός σε θέματα περιβάλλοντος) : Κυρία Πρόεδρε, κατ' αρχήν έδωσα στα αξιότιμα μέλη της Επιτροπής τέσσερα ντοκουμέντα. Διάλεξα από τον ΟΗΕ, ο οποίος είχε συγκροτήσει και δούλεψε για πολλά χρόνια μια Επιτροπή για τα πράγματα, Παγκόσμια Επιτροπή, τα βασικά ντοκουμέντα, τα οποία μπορούν να σας κατευθύνουν. Αυτή κατατέθηκε στην οριστική μορφή το 2000 και κατά τις πληροφορίες μου δεν έχει αναθεωρηθεί μέχρι σήμερα.

Το δεύτερο είναι μια σειρά άρθρων του τότε Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Γεωργίας το 1984, μόλις αναγγέλθηκε στο Κιλεέρ η εκτροπή του Αχελώου, τα οποία ξαναδιαβάζοντάς τα τώρα, βλέπω ότι είναι περιέργως εντελώς επίκαιρα. Θα τα δείτε, ο άνθρωπος ξέρει πολύ καλά τα θέματα γεωργίας και ό,τι απαιτείται γύρω από τη γεωργία κ.λπ., γι' αυτό άλλωστε έγινε η εκτροπή του Αχελώου.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΣΑΝΤΑ	ΛΥΡΑ	26.5.2016	AJYP0526.SE1

Το τρίτο είναι από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, 10 χρόνια αργότερα, το 1994, Επιτροπή υπό τον κ. Τσακίρη, ο οποίος είχε μελετήσει επισταμένως και για πολύ μεγάλη σειρά ετών την όλη εξέλιξη της εκτροπής του Αχελώου, θα σας δοθεί το τεύχος από την Αιτωλική Πολιτιστική Εταιρεία, το έχει παραλάβει και ένας συνάδελφός σας, που είναι η τελευταία απόφαση του Σ.τ.Ε. το 2014, που είναι πιο εμπεριστατωμένη για το έργο της εκτροπής του Αχελώου και δεν αναφέρει μόνο για τον Αχελώο, είναι για όλη την υπόθεση των πραγμάτων βέβαια και στο τέλος υπάρχει και ένα δικό μου άρθρο το οποίο είναι, αν θέλετε, η εμπειρία από το 1991, που είμαι δικηγόρος στην υπόθεση κατά της εκτροπής του Αχελώου.

Κυρία Πρόεδρε, το είπα και στο τηλέφωνο όταν είχατε την καλοσύνη να με καλέσετε, θα πρέπει η Επιτροπή Περιβάλλοντος, γενικότερα η Επιτροπή, να ασχοληθεί και με το ιστορικό περιβάλλον στην Ελλάδα. Υπάρχουν τρομερά ζητήματα αυτή τη στιγμή και το κυριότερο είναι, ότι με την αύξηση και την επιβολή του ΕΝΦΙΑ στα διατηρητέα, διότι έχει γίνει υπό την κυρία Σαββαΐδου τότε, μάλιστα που έκανε σχετικές εγκυκλίους και τα άρθρα των νόμων του 2013 και 2014, έχει επιβληθεί στα διατηρητέα, τα οποία έχουν κηρυχθεί από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, ακέραιος ο ΕΝΦΙΑ.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΑΛΛΑΣ	ΠΑΛΛΑΣ	26.5.2016	ΑΚΥΡ0526.PP1

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΩΡΟΒΙΝΗ, Δικηγόρου - Ειδικού σε θέματα Περιβάλλοντος)

Προηγουμένως οι νόμοι που άρχισαν για τα ειδικά τέλη ακινήτων από το 2010 - 2011, φανταστείτε οποίοι έλεγαν ότι απαλλάσσονται τα διατηρητέα, τα οποία, δεν χρησιμοποιούνται καθ' οιοδήποτε τρόπο, δεν αποφέρουν εισόδημα και δεν κατοικεί ο ιδιοκτήτης μέσα, δηλαδή, σαν να έλεγε «γκρεμίστε τα». Αυτές οι διατάξεις εξακολουθούν να ισχύουν και θα πρέπει τώρα, ενόψει της αναμόρφωσης του ΕΝΦΙΑ να κινηθείτε και ως Βουλευτές, να λάβετε θέση και να πείσετε τα αρμόδια Υπουργεία ότι πρέπει να αναθεωρηθούν όλα αυτά.

Οι τελευταίες διατάξεις για τον ΕΝΦΙΑ αναφέρουν ότι προστατεύονται όσα διατηρητέα έχουν κηρυχθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού και όχι, από το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Εντελώς αντισυνταγματικό. Το άρθρο 24 δεν διακρίνει ποιος κηρύσσει τι, διακρίνει προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς. Έχουν γίνει από κάποιους, θεωρώ, μόνιμους και σοφούς εγκεφάλους του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίοι, παρασύρουν και τους εκάστοτε Υπουργούς κ.λπ. και διατυπώνουν τέτοιες διατάξεις. Νομίζω ότι πρέπει να ασχοληθείτε και είμαι και στη διάθεσή σας, γιατί, είναι η ειδικότερη ειδικότητά μου η πολιτιστική κληρονομιά.

Άκουσα για τα σχέδια διαχείρισης και σας πληροφορώ ότι για τον Αχελώο έχουν βγει επτά αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, όλες ακυρωτικές και μια απόφαση ακυρωτική του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου του Λουξεμβούργου. Έχουμε προσβάλει τα σχέδια διαχείρισης και πάμε για όγδοη δίκη που θα γίνει το Νοέμβριο. Διαπιστώσαμε τρομερές ελλείψεις και τις έχουμε επισημάνει στην προσφυγή μας, η οποία, έχει κατατεθεί και στο Υπουργείο. Επίσης, διαπίστωσα ότι λείπουν τραγικά διαχρονικές συνεχόμενες μελέτες για τις ποσότητες των υδάτων στην Ελλάδα. Υπάρχει μια πανσπερμία επιμέρους μελετών, δύο - τριών ετών η κάθε μία και με διασπασμένο τον χρονικό ορίζοντα, όπου άλλες έκανε το ΙΓΜΕ, άλλες το Υπουργείο Γεωργίας, άλλες το Υπουργείο Ενέργειας. Αυτή τη στιγμή που μιλάμε, δεν υπάρχουν αξιόπιστες μελέτες που να δείχνουν την διαχρονική ροή και την πορεία των υδάτων, επομένως, πώς κάνεις φράγμα, είτε μεγάλο, είτε μικρό, αν δεν ξέρεις πώς συμπεριφέρεται το υδατικό δυναμικό και δεν έχεις μια ιδέα διαχρονική περί αυτού; Δεν υπάρχει και σας το βεβαιώνω.

Επίσης, όσον αφορά τα μικρά φράγματα, πολύ σωστά η κυρία Πρόεδρος είπε ότι θα πρέπει να μελετηθούν καλύτερα, διότι, τα κριτήρια που έχουν καθιερωθεί μέχρι σήμερα είναι ελλιπή. Δηλαδή, διαπιστώνουμε σημαντικές ελλείψεις, λαμβάνοντας υπόψη φυσικά το περιβάλλον. Όσον αφορά το φράγμα της Μεσοχώρας και της Συκιάς, υπάρχει

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΑΛΛΑΣ	ΠΑΛΛΑΣ	26.5.2016	AKYP0526.PP1

βιβλιογραφία για την ιστορία του Αχελώου και μόνο εγώ, έχω τρία ράφια των τριών μέτρων μήκος γεμάτα με πειστήρια κατά της εκτροπής του Αχελώου. Έχει μελετηθεί πάρα πολύ το έργο και το Συμβούλιο Επικρατείας σταθερά και σε όλες τις αποφάσεις αναφέρει ότι το φράγμα της Μεσοχώρας και το φράγμα της Συκιάς αποτελούν τμήματα του όλου έργου της εκτροπής.

Συνέβη μια φυγή προς τα εμπρός, η «μαγεία» των μεγάλων έργων, ότι θα μας έλυne τα μεγάλα προβλήματα και απεδείχθη αποτυχία το όλο αυτό. Επιμένω στον Αχελώο, γιατί είναι το πλέον σημαντικό έργο εκτροπής ή χρήσης των ποσοτήτων νερού. Φανταστείτε ότι γίνεται αυτή τη στιγμή πότισμα ακόμα και με εκτοξευτήρες για καλλιέργεια βαμβακιού, η οποία, έχει αποδοκιμαστεί από την Ε.Ε. και σε λίγο τελειώνουν και οι επιδοτήσεις. Με ρυπασμένο τον Πηνειό και με κανένα σχέδιο απορρύπανσης του Πηνειού, ούτε για μικρά φράγματα, όπως θα δείτε στα άρθρα του 1984 σε παραποτάμους του Πηνειού που θα μπορούσαν να λύσουν το πρόβλημα στην ενότητα της Θεσσαλίας.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΕΤΡΟΥ	ΠΕΤΡΟΥ	26.5.2016	ALYP0526.AP1

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΩΡΟΒΙΝΗ, Δικηγόρου - Ειδικού σε θέματα περιβάλλοντος)

Δηλαδή, έχουμε επίσης, επειδή είστε κοινοβουλευτικοί, αυτό που ονόμασα με ένα άρθρο μου το 2006, θερινό κοινοβουλευτικό πραξικόπημα.

Ήρθε εδώ σχέδιο νόμου καλοκαιριάτικα, όπου μπήκαν μέσα πονηρά διατάξεις για την εκτροπή του Αχελώου, παρότι το νομοσχέδιο ήταν για το Κτηματολόγιο.

Βεβαίως, το Συμβούλιο της Επικρατείας για πρώτη φορά είπε, ότι «μπαίνω και σε έλεγχο νόμου», ενώ μέχρι τότε δεν έμπαινε, « διότι υποκρύπτεται διοικητική πράξη κάτω από το άρθρο αυτό» και ακύρωσε τα σχετικά άρθρα που αφορούσαν την εκτροπή του Αχελώου.

Σχετικά με τα φωτοβολταϊκά προ πολλών ετών, όταν συμμετείχα σε διεθνή φόρα, όλοι πραγματικά εξεπλήττοντο πώς η Ελλάδα που είναι η, πλέον, ηλιοφανής χώρα της Ε.Ε. δεν έχει την πρωτοπορία για την ηλιακή ενέργεια.

Γινόταν τότε λόγος να γίνει ένα Κέντρο Μελέτης Ηλιακής Ενέργειας και το πήρε η Ισπανία ούτε καν το διεκδικήσαμε. Τίποτα.

Επομένως, από τη στιγμή που τεχνολογικά δε ρίχνουμε το βάρος σε τέτοιες μορφές ενέργειας, γι' αυτό και είναι ακριβή.

Γι' αυτό τα φωτοβολταϊκά στοιχίζουν, διότι δεν έχουμε προχωρήσει τεχνολογικά σε ανάπτυξη αυτών των τομέων.

Μπορεί να σας φανεί περίεργο, αλλά θα σας έλεγα ακόμα και για ηλεκτρικά αυτοκίνητα, όπως πειραματίζονται αλλού.

Εδώ δεν γίνεται κανένας πειραματισμός, τίποτα, με τέτοια ιστορία που έχουμε εδώ με το πετρέλαιο.

Τέλος, νομίζω, ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη και νομοθετικά να αντιμετωπιστεί ένα φαινόμενο που είναι ιδιαίτερα έντονο στην Ελλάδα, δηλαδή, η σπατάλη ενέργειας.

Είναι δυνατόν σε νησιά, όπως η Σαντορίνη με τέτοιους ανέμους, καθώς και σε άλλα νησιά του Αιγαίου να καίνε εντατικά το καλοκαίρι κλιματιστικά, να καταναλώνουν ηλεκτρική ενέργεια και να πληρώνουν τα ίδια αυτοί οι καταναλωτές με οποιοδήποτε άλλον;

Θα πρέπει, δηλαδή, να γίνει πλέον και μια τιμολογιακή αντιμετώπιση της σπατάλης ενέργειας και μετά να έρθουμε σε όλα τα άλλα.

Είμαι στη διάθεσή σας να απαντήσω σε όποια ερώτηση μου απευθυνθεί.

Σας ευχαριστώ.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΕΤΡΟΥ	ΠΕΤΡΟΥ	26.5.2016	ALYP0526.AP1

ΧΑΡΑ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Μάντζαρης.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΝΤΖΑΡΗΣ (Υπεύθυνος Ενεργειακής Πολιτικής της WWF Ελλάς): Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε, για την πρόσκληση.

Θα ήθελα να εστιάσω σε μια ιδιαίτερη διάσταση του θέματος, που θίχτηκε λίγο πριν από τον κ. Μαμάση, αλλά και από άλλους ομιλητές σχετικά με τη σημασία των μικρών υδροηλεκτρικών ως μονάδες βάσης.

Θα ήθελα να εστιάσω, λοιπόν, στην αλυσοταμίευση.

Ας ξεκινήσουμε, όμως, από την αρχή βλέποντας την υφιστάμενη κατάσταση.

Σήμερα ειπώθηκε, ήδη, ότι τα μικρά υδροηλεκτρικά που έχουν ισχύ κάτω από 15 MW είναι στα 224MW εγκατεστημένα.

Προφανώς η πλειοψηφία της υδροηλεκτρικής ενέργειας που έχει η χώρα προέρχεται από τις μεγάλες υδροηλεκτρικές μονάδες της ΔΕΗ, περίπου, 3173 MW συμπεριλαμβανομένου και του Ιλαρίωνα, που είναι το τελευταίο υδροηλεκτρικό τοπίο.

Κανονικά οι μεγάλες υδροηλεκτρικές μονάδες δεν πρέπει να θεωρούνται ανανεώσιμες πηγές, ακριβώς επειδή προκαλούν σημαντικές ζημιές στο πόρο, τον οποίο χρησιμοποιούν, που είναι το ποτάμι.

Ίσως η πιο γνωστή περίπτωση μεγάλων υδροηλεκτρικών έργων είναι αυτά που σχετίζονται με την εκτροπή του Αχελώου που είναι, πλέον, μια ιστορία που αγγίζει τα 40 χρόνια.

Μιλάμε για δύο πολύ μεγάλα φράγματα, 3 υδροηλεκτρικούς σταθμούς, δύο σήραγγες, ποσότητα νερού που εκτρέπεται, η οποία έχει αλλάξει πάρα πολύ μέσα στα χρόνια, γιατί ξεκίνησε από 1,2 δις, πήγε στα 600 εκατομμύρια κυβικά και τώρα έχει καταλήξει στα 250 εκατ. κυβικά μέτρα νερού.

Υπάρχουν έξι αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, όπως ακούστηκε και προηγουμένως, ενώ η εκτίμηση για το κόστος μέχρι στιγμής είναι, περίπου, 5 δις. ευρώ.

Ο λόγος που έχει περάσει η εκτροπή του Αχελώου τόσες φορές από το Συμβούλιο της Επικρατείας σήμερα είναι, ότι υπάρχουν πολύ σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Τα κύρια έργα εκτροπής θα επηρεάσουν αρνητικά σημαντικές περιοχές Natura, ιδιαίτερα τον Ασπροπόταμο και την Κοιλάδα του Αχελώου.

Ο Ασπροπόταμος έχει εκτεταμένα δάση, κωνοφόρα και πλατύφυλλα, καθώς και πολλά φυτικά και ζωικά είδη, ενώ η Κοιλάδα του Αχελώου είναι ένα παράκτιο δάσος με πυκνή βλάστηση, το οποίο θα καταστραφεί από τον ταμιευτήρα της Συκιάς.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΕΤΡΟΥ	ΠΕΤΡΟΥ	26.5.2016	ALYP0526.AP1

Επίσης, η νότια Πίνδος θα αντιμετωπίσει απειλή σοβαρής υποβάθμισης των οικοσυστημάτων της λόγω μείωσης της ροής του ποταμού.

Θα απειληθούν επίσης προστατευόμενα είδη, όπως είναι η βύδρα, η άγρια πέστροφα και ο νεροκότσυφας.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	26/5/2016	AMYR0526.BM2

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΝΤΖΑΡΗ, Υπεύθυνου Ενεργειακής Πολιτικής της WWF Ελλάς)

Επίσης, οι εκσκαφές αναμένεται να προκαλέσουν διάβρωση του εδάφους και κατολισθήσεις. Αυτές είναι μερικές από τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που έχουν καταγραφεί στην πορεία αυτής της ιστορίας, που λέγεται εκτροπή του Αχελώου.

Όμως, υπάρχουν και οι ενεργειακές επιπτώσεις. Φυσικά, δεν μιλάω για την παροχή των 250 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων νερού, αλλά για τις μεγαλύτερες παροχές που έχουν εξεταστεί. Υπάρχουν μελέτες, οι οποίες λένε ότι η απώλεια νερού από την εκτροπή ενδέχεται να προκαλέσει απώλεια ενέργειας στα υδροηλεκτρικά φράγματα, το οποίο, ουσιαστικά, μπορεί να προκαλέσει ακόμα και ζημιές.

Τα μικρά υδροηλεκτρικά φράγματα από την άλλη πλευρά, γενικά έχουν μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, αλλά υπό κάποιες προϋποθέσεις. Οι προϋποθέσεις φυσικά είναι ο σωστός σχεδιασμός των έργων, που είναι μία πολλή μεγάλη συζήτηση. Ακούστηκαν διάφορα πράγματα από τους ειδικούς. Θα πρέπει, φυσικά, να εξετάζονται σωρευτικά οι επιπτώσεις με εκπόνηση στρατηγικών μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε περιοχές που συγκεντρώνονται πολλά έργα. Θα πρέπει, επίσης, να τηρείται η οδηγία-πλαίσιο για τα νερά απαρέγκλιτα.

Παρά το ότι γενικά εμφανίζονται προοπτικές στα μικρά υδροηλεκτρικά φράγματα, έχει εμφανιστεί τα τελευταία χρόνια μεγάλη στασιμότητα στην ανάπτυξη τους. Είμαστε σε αυτά τα MW, εδώ και κάποια χρόνια. Αυτό οφείλεται σε πολλές παραμέτρους. Υπάρχουν χρόνιες στρεβλώσεις στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Για παράδειγμα, υπάρχει ο Ειδικός Λογαριασμός ΑΠΕ του ΛΑΓΗΕ που έχει διάφορες στρεβλώσεις.

Ακούστηκε κάτι για το Ειδικό Τέλος ΑΠΕ, αλλά αυτό το Ειδικό Τέλος επιδοτεί σε πολύ μεγάλο ποσοστό και τα ορυκτά καύσιμα. Δεν είναι τόσο απλό, ότι το Τέλος ΑΠΕ πηγαίνει στις ΑΠΕ. Υπάρχουν μελέτες του ΙΟΒΕ, για παράδειγμα, που αποδεικνύουν του λόγου το αληθές.

Υπάρχουν και νεότερες εξελίξεις πέρα από τη γενικότερη αναστάτωση που έχουν προκαλέσει τα Μνημόνια τα τελευταία χρόνια. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το πρόσφατο μέτρο της διακοψιμότητας, καθώς είναι αμφιβόλου χρησιμότητας για τους καταναλωτές. Ουσιαστικά, επιδοτεί τις ενεργοβόρες βιομηχανίες, αλλά αυτό το κάνει εις βάρος των ΑΠΕ και μέσα στις ΑΠΕ είναι και τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα, τα οποία δέχονται τις συνέπειες αυτού του μέτρου. Ακούστηκε προηγουμένως και η συζήτηση για το νέο μηχανισμό στήριξης των ΑΠΕ, που έχει διάφορα προβλήματα, σε ό,τι αφορά τη στήριξη και των μικρών υδροηλεκτρικών έργων.

Σε κάθε περίπτωση, εμείς πιστεύουμε, ότι πριν αρχίσουμε να μιλάμε για νέα έργα, είτε μικρά και μεγάλα, θα πρέπει να βάλουμε ως προτεραιότητα την καλύτερη αξιοποίηση υφιστάμενων μεγάλων υδροηλεκτρικών. Ειδικότερα, πιστεύουμε πάρα πολύ

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	26/5/2016	AMYPO526.BM2

στην ανάγκη μετατροπής υφιστάμενων ζευγών υδροηλεκτρικών σταθμών σε αντλησιοταμιευτικά για την αποθήκευση της ηλεκτρικής ενέργειας από μεταβλητές ΑΠΕ. Δηλαδή, αιολικά και φωτοβολταϊκά.

Η Αντλησιοταμίευση είναι ένα ζεύγος ταμιευτήριων νερού. Όταν έχουμε περίσσια ηλεκτρική ενέργεια από αιολικά ή από φωτοβολταϊκά, δηλαδή καλύπτεται η ζήτηση, αυτή χρησιμοποιείται για να ανεβάσει νερό από μία κάτω δεξαμενή σε μία πάνω δεξαμενή. Υπό αυτήν την έννοια αποθηκεύει ενέργεια.

Όταν αργότερα η ζήτηση δεν μπορεί να καλυφθεί από τα αιολικά και τα φωτοβολταϊκά, τότε χρησιμοποιούμε τη ενέργεια που αποθηκεύσαμε, την εκτονώνουμε στον κάτω ταμιευτήρα και έτσι παράγεται ηλεκτρική ενέργεια, τη στιγμή που την χρειαζόμαστε με τις απώλειες αναφέρθηκαν.

Ουσιαστικά ένα αντλησιοταμιευτικό σύστημα εξομαλύνει τη διαφορά που υπάρχει μεταξύ της παραγωγής και της ζήτησης της ηλεκτρικής ενέργειας από μεταβλητές ΑΠΕ. Δηλαδή, αιολικά και φωτοβολταϊκά. Το αποτέλεσμα αυτής της υβριδικής λειτουργίας είναι ότι βοηθάμε με τα αντλησιοταμιευτικά συστήματα την αυξημένη διείσδυση των ΑΠΕ και έχουμε τη δυνατότητα να καλύψουμε φορτία βάσης και μάλιστα πολύ σημαντικά, όπως θα σας αναφέρω στη συνέχεια.

Το άλλο πολύ μεγάλο πλεονέκτημα, με την έννοια του υδροηλεκτρικού, είναι η ταχύτατη απόκριση σε αλλαγές του φορτίου του συστήματος. Ιδιαίτερα σε σύγκριση με τις κλασικές μονάδες βάσης που έχουμε αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα που είναι οι λιγνιτικές μονάδες. Η ταχύτητα απόκρισης των αντλησιοταμιευτικών συστημάτων είναι πάρα πολύ μεγαλύτερη.

Στην Ελλάδα ειδικότερα, υπάρχει μία μελέτη του Εθνικού Μετσόβου Πολυτεχνείου που μιλάει για μετατροπή επτά υφιστάμενων ζευγών υδροηλεκτρικών της Δ.Ε.Η. σε αντλησιοταμιευτικά. Φυσικά, είναι τεχνικά εφικτή. Είναι οικονομικά ελκυστική, διότι το μεγαλύτερο κόστος στην κατασκευή είναι οι ταμιευτήρες. Είναι και περιβαλλοντικά πάρα πολύ ελκυστική, γιατί οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από αυτή τη μετατροπή είναι ελάχιστες.

Αυτή η μελέτη μιλάει για 400 MW επιπλέον αντλητικής ισχύος και το κόστος είναι περίπου 200 εκατομμύρια ευρώ, το οποίο είναι πάρα πολύ μικρό, αν το συγκρίνει κανείς με το κόστος του να κατασκευάζει κάποιος από το μηδέν νέα αντλησιοταμιευτικά συστήματα. Αυτά είναι τα επτά ζευγάρια και η συνολική ισχύς που μπορεί να προκληθεί.

Εμείς αυτό που σκεφτήκαμε ήταν να αξιοποιήσουμε αυτή τη μελέτη, αυτά τα ευρήματα, για να διερευνήσουμε κατά πόσον η συγκεκριμένη τα συγκεκριμένα αντλησιοταμιευτικά συστήματα μπορούν να συμβάλλουν στο να υποκαταστήσουμε μία κλασική μονάδα βάσης. Ειδικότερα τη νέα λιγνιτική μονάδα της Δ.Ε.Η. που είναι πάρα πολύ μεγάλη. Μιλάμε για 660 MW, την «Πτολεμαΐδα 5», αλλά κάθε ώρα του χρόνου.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	26/5/2016	AMYR0526.BM2

Λόγω της προόδου της Τεχνολογίας τα τελευταία χρόνια, υπάρχει μεγάλη πτώση του κόστους για τα αιολικά και τα φωτοβολταϊκά, για τα οποία είναι πολύ ελκυστική η οικονομική σύγκρισή τους με την έννοια του σταθμισμένου κόστους παραγωγής ενέργειας και με λιγνιτικές μονάδες.

Όμως, σκέτα τα αιολικά και τα φωτοβολταϊκά δεν μπορούν να καλύψουν φορτίο βάσης, ακριβώς επειδή η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας είναι στοχαστική. Εκεί χρειάζονται τα αντλησιοταμιευτικά συστήματα για να λειτουργήσουν, όπως και η υβριδική λειτουργία που ανέφερα πριν.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΜΑΚΡΗΣ Γ.	ΜΑΚΡΗΣ Γ.	26.05.2016	ANYP0526.MG2

(Συνέχεια ομιλίας κ. Νικόλαου Μάντζαρη, Υπεύθυνος Ενεργειακής Πολιτικής της WWF Ελλάς)

Επομένως, ουσιαστικά, το ερώτημα το οποίο θέσαμε, είναι εάν μπορούν αυτά τα 7 ζεύγη ταμιευτήρων εάν μετατραπούν σε αντλησιοταμιευτικά, να καλύψουν την ίδια ακριβώς ζήτηση με την Πτολεμαΐδα 5, πάντα σε συνδυασμό με αιολικά και φωτοβολταϊκά. Η ενεργειακή μας ανάλυση έδειξε ότι κάτι τέτοιο είναι εφικτό. Υπάρχει πλήθος συνδυασμών ισχύος αντλητικών, αιολικών και φωτοβολταϊκών που μπορούμε να πετύχουμε το επιθυμητό ενεργειακό αποτέλεσμα. Μάλιστα, εξαιτίας της συμπληρωματικότητας που υπάρχει στην Ελλάδα, ανάμεσα στα φωτοβολταϊκά και τα αιολικά, αυτό μπορεί να επιτευχθεί με μικρότερη αντλητική ισχύ από αυτή που έχουμε διαθέσιμη, δηλαδή, λιγότερη, το Μέγιστο 300 MW, όπως βλέπετε σε αυτό το διάγραμμα. Ουσιαστικά, μπορούμε να το πετύχουμε σε διάφορους συνδυασμούς από 250 έως 300 MW.

Επίσης, ρεαλιστική είναι και η απαιτούμενη ισχύς αιολικών και φωτοβολταϊκών για να επιτευχθεί αυτό το αποτέλεσμα. Άρα, μιλάμε για μια ενεργειακά ρεαλιστική δυνατότητα. Είναι και οικονομικά ρεαλιστική; Κάνανε οικονομική ανάλυση και υπολογίσαμε το σταθμισμένο κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από όλες αυτές τις λύσεις και το συγκρίναμε με το κόστος παραγωγής της Πτολεμαΐδας 5, το οποίο, μάλιστα, είναι και ένα υπεραισιόδοξο σενάριο που χρησιμοποιεί και η Δ.Ε.Η. στους υπολογισμούς της. Για την ακρίβεια, 94 ευρώ ανά Μεγαβατώρα.

Είδαμε, ότι πολλές από αυτές τις υβριδικές λύσεις, όχι όλες, μπορούν να πετύχουν το επιθυμητό αποτέλεσμα με σημαντικά χαμηλότερο σταθμισμένο κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, σε σύγκριση με την Πτολεμαΐδα 5. Άρα, μιλάμε και για μια οικονομικά ρεαλιστική δυνατότητα.

Εν κατακλείδι, είδαμε ότι η μετατροπή υφιστάμενων ζευγών υδροηλεκτρικών της Δ.Ε.Η. σε αντλησιοταμιευτικά είναι τεχνικά εφικτή, οικονομικά συμφέρουσα και έχει ελάχιστες περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Είδαμε ότι οι υβριδικοί συνδυασμοί αντλησιοταμιευτικών, αιολικών και φωτοβολταϊκών μπορούν να καλύψουν το φορτίο βάσης της Πτολεμαΐδας 5, μιας γιγαντιαίας και πολύ ακριβής μονάδας της Δ.Ε.Η., με χαμηλότερο σταθμισμένο κόστος ενέργειας.

Κάτι το οποίο δεν ανέφεραν, είναι ότι στις υποθέσεις αυτής της μελέτης, η αντλησιοταμιευτική λειτουργία δεν προβλέπεται να εμποδίζει τις υφιστάμενες λειτουργίες των υδροηλεκτρικών ομάδων, δηλαδή, είναι «on top of that».

Επίσης, είδαμε ότι η προβλεπόμενη αναγκαία ισχύς αντλησιοταμίευσης είναι χαμηλότερη από τη μέγιστη δυνατή, ειδικά για την Πτολεμαΐδα 5, που σημαίνει ότι υπάρχει περιθώριο να καλυφθεί και επιπλέον φορτίο βάσης.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΜΑΚΡΗΣ Γ.	ΜΑΚΡΗΣ Γ.	26.05.2016	ANYP0526.MG2

Επομένως, το βασικό συμπέρασμα είναι ότι, η προοπτική αξιοποίησης της αντλησιοταμίευσης πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα της ενεργειακής πολιτικής της χώρας και κυρίως, μια και μιλάμε για το άμεσο μέλλον, να διερευνηθεί πλήρως στο επικείμενο μακροχρόνιο ενεργειακό σχεδιασμό. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον κ. Μάτζαρη. Το λόγο έχει ο κ. Κωνσταντίνος Βασιλικός, Πρόεδρος του Ελληνικού Συνδέσμου Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ (Πρόεδρος του Ελληνικού Συνδέσμου Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων): Ευχαριστώ πολύ κυρία Πρόεδρε. Είναι μεγάλη μας χαρά που μας καλέσατε σε αυτή τη συνάντηση γιατί, πράγματι, το θέμα είναι τεράστιο, αν και εδώ, έτσι όπως έχει μπει ο τίτλος προεκτάθηκε και σε άλλα θέματα. Εγώ θα προσπαθήσω να μείνω, ακριβώς, στο κομμάτι των μικρών φραγμάτων και των μικρών υδροηλεκτρικών έργων.

Καταρχήν, θα ήθελα να ξεκαθαρίσω ορισμένα πράγματα για να έχουμε μια βάση συζήτησης. Φράγματα και μικρά υδροηλεκτρικά δεν είναι κάποιες έννοιες που συνάδουν μεταξύ τους. Τα μικρά υδροηλεκτρικά, από τη φύση τους, είναι έργα σε ορεινά υδατορέματα, όπως είπε και ο κ. καθηγητής και τα οποία έχουν μικρούς αναβαθμούς και δεν έχουν φράγματα με ταμιευτήρες. Υπάρχουν, βέβαια, εξαιρέσεις έργων στον κάμπο και σε μεγάλα υδατορέματα που φτιάχνονται κάποια φράγματα, αλλά αυτά είναι μικρού ύψους και στην ουσία, πάντα, συνδυάζονται με κάποιο άλλο σχέδιο διαχείρισης του νερού, δηλαδή, ύδρευση ή άρδευση.

Από κει και πέρα, θεωρώ πολύ σημαντικό να ξεχωρίσουμε τη διαφορά ενός μικρού υδροηλεκτρικού με ένα μεγάλο. Δεν είναι κάτι το οποίο θα το συναρτήσουμε με την ισχύ και το μέγεθος. Είναι εντελώς διαφορετική φιλοσοφία, εντελώς διαφορετικός ο λόγος και ο ρόλος του κάθε έργου. Αναφορικά και μόνο, με τη συσχέτιση μπορούν να έχουν, αν θέλουμε να αντικαταστήσουμε τα 220 MW μικρών υδροηλεκτρικών στην Ελλάδα θα πρέπει να κοιτάξουμε, τουλάχιστον, 1.000 MW μικρά υδροηλεκτρικά, γιατί αυτή είναι η αναλογία της αποδοτικότητας που έχουν τα έργα, σε σχέση με τα μεγάλα.

Θα αναφέρω επιγραμματικά, γιατί θεωρώ σημαντικό, ορισμένα από τα πλεονεκτήματα που έχουν τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα, γιατί εμπλέκονται με πάρα πολλές πτυχές της οικονομικής και περιβαλλοντικής μας ζωής. Θα πρέπει να ξέρουμε, ότι τα μικρά υδροηλεκτρικά λόγω της αποδοτικότητάς τους, έχουν τη μεγαλύτερη εξοικονόμηση ανά κιλοβάτ σε εκπεμπόμενους ρύπους.

Π/φος ΔΑΝΕΖΗ	Δ/φος ΔΑΝΕΖΗ	Ημερομηνία 26.05.2016	Όνομα αρχείου ΑΟΥΡ0526.DK2
------------------------	------------------------	---------------------------------	--------------------------------------

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ, Προέδρου του Ελληνικού
Συνδέσμου Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων)

Τα Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα, επειδή έχουν το μεγαλύτερο χρόνο ζωής απ' όλα τα άλλα έργα ΑΤΕ έχουν τη μικρότερη, αναλογικά, περιβαλλοντική επιβάρυνση και, λόγω της μεγαλύτερης ενεργειακής αποδοτικότητας, έχουν και τη χαμηλότερη τιμή και προς το σύστημα και προς τον καταναλωτή. Είναι η φθηνότερη τεχνολογία ΑΤΕ και, μάλιστα, μέχρι και πρότινος, εάν υπολογίσουμε το πλήρες κόστος παραγωγής από τις θερμικές μονάδες, είναι και ανταγωνιστική.

Ενδεικτικά, θ' αναφέρω, επειδή τα μεγέθη είναι μικρά και ίσως να τα απαξιώνουμε, ότι τα Μικρά Υδροηλεκτρικά έχοντας μόνο το 4% της εγκατεστημένης ισχύος από ΑΤΕ, συνεισέφεραν, μέχρι και πέρυσι, το 7% της παραγόμενης ενέργειας από ΑΤΕ και αμείφθηκαν με το 3,5% του Ειδικού Λογαριασμού. Δεν θέλω να σας πω τα αντίστοιχα μεγέθη για τις υπόλοιπες τεχνολογίες, αιολικά και φωτοβολταϊκά και με στενοχωρεί που ο συνάδελφος από τη WWF στην πρότασή του για το σχεδιασμό δεν είχε συμπεριλάβει και τα Μικρά Υδροηλεκτρικά, είναι σίγουρο ότι μπορεί να συνεισφέρουν πάρα πολύ.

Όσον αφορά το κομμάτι του δικτύου, ακούστηκε κι από άλλους, πρόκειται για μικρές, αποκεντρωμένες παραγωγές, οι οποίες μπορούν να σταθεροποιήσουν το δίκτυο, χωρίς να χρειαζόμαστε μεγάλα έργα δικτύου.

Τα Μικρά Υδροηλεκτρικά είναι τα έργα με τη μεγαλύτερη εγχώρια προστιθέμενη αξία. Πάνω από το 60% - 70% του κόστους των έργων είναι υλικό και περιουσίες που προέρχεται από τη χώρα μας. Σε όλες τις περιπτώσεις που κατασκευάστηκαν έργα, είναι αποδεδειγμένο αυτό, αποτέλεσαν και δημιούργησαν ευνοϊκές συνθήκες για την τοπική ανάπτυξη και, ιδιαίτερα, περιοχών που υστερούν οικονομικά. Είναι έργα τα οποία τα φτιάχνουν μόνο μικρομεσαίες επιχειρήσεις, τοπικές επιχειρήσεις, δεν ασχολούνται σχεδόν καθόλου μεγάλες επιχειρήσεις κι αυτό είναι εύλογο, είναι πάρα πολύ δύσκολο το εγχείρημα, μακροχρόνια αδειοδότηση.

Αυτό που δεν πρέπει να παραλείψουμε είναι ότι τα Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα έχουν πολλαπλάσια οφέλη σε σχέση με τις ΑΤΕ, γιατί στις περισσότερες περιπτώσεις είναι έργα πολλαπλού σκοπού, δηλαδή συνδυάζονται πάντα με κάποια χρήση ύδρευσης, άρδευσης, αντιπλημμυρικής προστασίας, διαχείρισης φερτών, στις περιοχές που εγκαθίστανται.

Αποδίδουν στην τοπική κοινωνία το μεγαλύτερο ποσοστό των εσόδων 4%, τη στιγμή που τα φωτοβολταϊκά δεν αποδίδουν τίποτα.

Πολλές φορές οι φραγματικές διατάξεις δημιουργούν, ως ανασχετικοί αναβαθμοί για την παράσυρση φερτών, ειδικά σε ορεινές περιοχές που έχουμε τέτοιο πρόβλημα.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΔΑΝΕΖΗ	ΔΑΝΕΖΗ	26.05.2016	ΑΟΥΡ0526.DK2

Αυτό που έχει μείνει πάρα πολύ πίσω και το οποίο θα έπρεπε σαν χώρα να το κοιτάζουμε - η Ευρώπη, όπως πάντα, είναι πρωτοπόρος - είναι ότι, λόγω της κρισιμότητας διαχείρισης των υδατικών πόρων, ο τρόπος λειτουργίας και Η χρήση των υφιστάμενων υδραυλικών δικτύων επιβάλλεται να συνδυάζεται και με την παραγωγή ενέργειας. Υπάρχουν δεκάδες, εκατοντάδες δίκτυα ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης στη χώρα, όπου, λόγω της φύσης και της λειτουργίας τους, δημιουργείται υδραυλική ενέργεια η οποία καταστρέφεται και θα μπορούσαν να αντικατασταθούν με τα λεγόμενα μη συμβατικά Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα. Έχουμε πάρα πολλά παραδείγματα τέτοιων έργων ήδη στην Ελλάδα, στον αγωγό ύδρευσης της Αθήνας υπάρχουν 4 έργα, στον αγωγό ύδρευσης πολλών πόλεων όπως στο Βόλο υπάρχει έργο που λειτουργεί 15 χρόνια, έργα σε δίκτυα ύδρευσης όπως στο Αγρίνιο, την Ξάνθη και εξετάζονται και κάποια έργα να ενσωματωθούν στο δίκτυο της Ψυττάλειας, σε αποχετευτικούς χώρους.

Τώρα, όσον αφορά την υφιστάμενη κατάσταση, γιατί, όπως αναφέρθηκε, υστερούμε τόσο πολύ, Εφόσον έχουμε τόσα πολλά πλεονεκτήματα. Δυστυχώς, η πολιτική που ασκήθηκε τα προηγούμενα χρόνια στα Μικρά Υδροηλεκτρικά χαρακτηρίζεται ως απολύτως εχθρική. Ενδεικτικό παράδειγμα είναι ότι η αδειοδότηση ενός έργου ξεπερνά τα 8 χρόνια στις υφιστάμενες συνθήκες κι αυτό οφείλεται στην άκρως, θα έλεγα, φιλο-περιβαλλοντική και ακραία πολιτική που ακολουθήθηκε στη διαδικασία αδειοδότησης των έργων.

Σίγουρα, έχει θεσπιστεί ένα νομικό πλαίσιο το οποίο καλύπτει και την αθροιστική επίπτωση των έργων και την οδηγία 2000 και θέτει και κριτήρια και περιορισμούς, οι οποίοι καθιστούν, όχι μόνο δύσκολη την αδειοδότηση, αλλά θεωρώ ότι καλύπτουν όλες τις περιβαλλοντικές πτυχές των έργων.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΔΕΔΕΣ	ΔΕΔΕΣ	26.05.2016	APYP0526.PD2

(Συνέχεια ομιλίας του κυρίου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ, Προέδρου του Ελληνικού Συνδέσμου Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων)

Δυστυχώς όμως, αυτό είχε ως επίπτωση να έχει σταματήσει τα τελευταία χρόνια στην ουσία η αδειοδότηση των έργων, να είναι μηδενικός ο ρυθμός ανάπτυξης. Δηλαδή, κινούμαστε τα τελευταία 3 χρόνια στα μικρά υδροηλεκτρικά με ένα ρυθμό ανάπτυξης 3%, τη στιγμή που υπόλοιπες τεχνολογίες ξεπέρασαν το 60 και το 70%. Δηλαδή, είμαστε σχεδόν σε μηδενικό σημείο ανάπτυξης.

Και αυτό, τη στιγμή που στην Ελλάδα έχουμε αξιοποιήσει μόνο το 10% του υφιστάμενου μικρουδροηλεκτρικού δυναμικού, τη στιγμή που σε όλες τις χώρες της Ευρώπης το ποσοστό είναι πάνω από το 70% και σε ορισμένες χώρες ξεπερνά και το 90% του τεχνικά και οικονομικά διαθέσιμου οικονομικού.

Αυτό τι σημαίνει; Ότι όλες οι χώρες της Ευρώπης πριν αξιοποιήσουν οποιαδήποτε άλλη τεχνολογία αξιοποίησαν τα μικρά υδροηλεκτρικά και μετά στράφηκαν στους υπόλοιπους για ευνόητους λόγους.

Ενδεικτικά, να αναφέρουμε ότι στη χώρα μας λειτουργούν λίγο παραπάνω από εκατό έργα, ενώ στην γειτονική Ιταλία λειτουργούν δυόμισι χιλιάδες έργα και στην Ευρώπη των 27 λειτουργούν περίπου 25.000 μικρά υδροηλεκτρικά έργα και αυτά δεν είναι σήμερα.

Για αυτό το λόγο, θεωρούμε ότι η ορθολογική ιεράρχηση των προτεραιοτήτων άσκησης ενεργειακής πολιτικής, δεν μπορεί να μη συμπεριλαμβάνει την ανάπτυξη και την πρόθεση των μικρών υδροηλεκτρικών στην Ελλάδα και γι' αυτό το λόγο περιμένουμε από την πολιτεία να αλλάξει κατά κάποιο τρόπο τη συμπεριφορά που είχε τα προηγούμενα χρόνια και να δηλώσει και να στηρίξει την ανάπτυξη των μικρών υδροηλεκτρικών, με δεδομένο ότι είναι οικονομικότερη και αποδοτικότερη παραγωγή ενέργειας και αυτή με τη μεγαλύτερη εγχώρια προστιθέμενη αξία, σε συνδυασμό με όλα τα υπόλοιπα πλεονεκτήματα.

Είμαστε σίγουροι ότι η πρόκληση είναι μεγάλη, η αξιοποίηση του δυναμικού με σωστούς όρους και ξαναλέω χωρίς τη λογική των φραγμάτων και των έργων που δημιουργούν πραγματικά κάποια περισσότερα προβλήματα, έτσι και αλλιώς το επενδυτικό ενδιαφέρον στην Ελλάδα προσανατολίζεται και θα ήθελα να το πω αυτό σε έργα ορεινών υδατορευμάτων μέχρι 3 Μεγαβάτ, περίπου. Η λογική των φραγμάτων, των νέων φραγμάτων, σε μεγάλα κατωρέματα, Αχελώος, Άραχθος, για να φτιάξουμε ένα μικρό υδροηλεκτρικό της τάξης των 10 Μεγαβάτ με φράγματα των 20 μέτρων δεν είναι η λογική των μικρών υδροηλεκτρικών και είναι έργα τα οποία πρέπει να αποφευχθούν.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΔΕΔΕΣ	ΔΕΔΕΣ	26.05.2016	APYP0526.PD2

Από την άλλη, υπάρχει και μια στρέβλωση. Αυτή τη στιγμή, ενώ έχουμε και μόνο 200 20 Μεγαβάτ, 110 έργα να λειτουργούν, έχουμε πάρα πολύ λίγες άδειες εγκατάστασης, υπάρχουν εκατοντάδες άδειες παραγωγής, οι οποίες για τον άλφα ή βήτα λόγο λιμνάζουν και δεν ανταποκρίνονται στην δυνατότητα των έργων υλοποιηθούν.

Δηλαδή, η πράξη και η λογική δείχνει, ότι ένα στα τέσσερα ή ένα στα πέντε από τις άδειες παραγωγής έχει τύχει να οδηγηθεί σε έργο. Και αυτό δημιουργεί μια στρέβλωση και στην κοινωνία, που βλέπει πάρα πολλές άδειες παραγωγής χωρίς να υπάρχουν λόγοι και χωρίς να υφίσταται ελπίδα να κατασκευασθούν.

Άρα, ένα σημείο που πρέπει να κοιτάζουμε είναι να προχωρήσουμε σε ανακλήσεις έργων αδειών, έτσι ώστε να ξεκαθαρίσει το τοπίο και να ξέρει η κάθε τοπική κοινωνία ποια έργα έχουν τη δυνατότητα να γίνουν και να μην αποπροσανατολίζεται με τις τελείες του χάρτη της ΡΑΕ, οι οποίες έχουν γεμίσει όλη την Ελλάδα. Σας ευχαριστώ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Τον λόγο έχει ο κ. Χονδρός.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΝΔΡΟΣ (Εκπρόσωπος της Κίνησης Πολιτών Αχελώου ρους): Σας ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε. Σας ευχαριστώ και για την πρόσκληση, έχοντας και το προνόμιο να μιλάω τελευταίος, αλλά μάλλον ο μοναδικός από την κοινωνία των πολιτών, σε ένα πολύ σημαντικό θέμα.

Θα ήθελα καταρχήν να κάνω δύο τρεις παρατηρήσεις. Για κάποιους ιδιαίτερους λόγους σε κάποιους είναι γνωστοί, ίσως είμαι με εξαίρεση τον φίλο και συνοδοιπόρο τον Βασίλη τον Δοροβίνη, από τους λίγους στην αίθουσα που παρακολουθούμε αυτό το θέμα εδώ και δεκαετίες. Και ένα μέρος της συζήτησης δυστυχώς μου θυμίζει σαν να έχει σταματήσει ο χρόνος πριν από 20, 30, 40 χρόνια.

Θεωρώ ότι η Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής, ίσως είναι ο μοναδικός χώρος των δομών της πολιτείας μας, όπου να μπορεί να διεξαχθεί μια συζήτηση γι' αυτό το τεράστιο θέμα χωρίς προκαταλήψεις, χωρίς δόγματα και κυρίως είναι ο χώρος στον οποίο μπορεί να γίνει μια συστηματική προσπάθεια να αποδομηθούν μύθοι, που ακολουθούν αυτή τη χώρα εδώ και δεκαετίες.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
Α. ΣΠΑΝΟΥ	Α. ΣΠΑΝΟΥ	26.5.16	AQYP0526.SP2

(Συνέχεια ομιλίας κ. Γεώργιου Χονδρού, Εκπροσώπου της Κίνησης Πολιτών
«Αχελώου ρους»)

Αυτοί οι μύθοι, επιτέλους, πρέπει να αποδομηθούν, πρέπει να σταματήσουν και η χώρα πρέπει να μπει σε μια συζήτηση και να βρει το μέλλον της με διαφορετικό τρόπο. Με άλλα λόγια, μου κάνει πολύ μεγάλη εντύπωση, που μέχρι στιγμής στη συζήτησή μας δεν έχουν ακουστεί σχεδόν καθόλου οι όροι όπως, ενεργειακός σχεδιασμός, ενεργειακό ισοζύγιο, ενεργειακός μετασχηματισμός, συζητώντας για ένα πάρα πολύ σπουδαίο θέμα.

Συνεχίζουμε να συζητάμε και να βλέπουμε αυτά τα ζητήματα, όχι από την πλευρά των πραγματικών αναγκών, δηλαδή με βάση τις ενεργειακές ανάγκες της κοινωνίας, με βάση έναν ενεργειακό σχεδιασμό μιας κοινωνίας, παίρνοντας υπόψη φυσικά και την ανάπτυξη ή το μοντέλο ανάπτυξης, που θέλει αυτή η χώρα να έχει και συνεχίζουμε να συζητάμε αυτές τις πολύ σοβαρές υποθέσεις, από τη σκοπιά των λεγόμενων έργων.

Υπάρχει μια ορολογία, που λέει «έργο», η οποία χρησιμοποιείται για οτιδήποτε σ' αυτή τη χώρα και μάλιστα με μια δογματική αντίληψη, ό,τι φέρει τον τίτλο έργο και αν διπλά βάλουμε και τον όρο επένδυση, τότε κανείς δεν μπορεί να το ακουμπήσει, κανείς δεν μπορεί να το συζητήσει, αυτό πρέπει να τρέχει, χωρίς να γίνεται καμία ουσιαστική συζήτηση πάνω σε αυτό.

Θα προσπαθήσω, λοιπόν, να πω την δική μας εμπειρία, από τη σκοπιά της κοινωνίας των πολιτών, της κοινωνίας των κινημάτων ή μιας τοπικής κοινωνίας, η οποία, για πάρα πολλά χρόνια, για δεκαετίες, αναγκάστηκε, βάσει πολύ λανθασμένων σχεδιασμών της ελληνικής πολιτείας, να εμπλακεί σε ένα θέμα, το οποίο έθετε εν αμφιβόλω και την ίδια της την ύπαρξη, ως τοπική κοινωνία, αλλά ταυτόχρονα μας έδωσε και τη δυνατότητα να συσσωρεύσουμε μια τεράστια εμπειρία για το τι σημαίνει φράγμα, τι σημαίνει ενεργεία, ποια είναι η σχέση ανάμεσα σε αυτές τις μεγάλες κατασκευές, τις μεγάλες παρεμβάσεις, με την ίδια την κοινωνία.

Θα σταθώ, λοιπόν, μια και έχει ακουστεί εδώ από την αρχή, παρόλο που τα μεγάλα φράγματα δεν είναι το βασικό θέμα της συζήτησης, στην περίφημη εκτροπή του Αχελώου. Νομίζω, ότι είναι ένα ζήτημα, το οποίο θα καταγραφεί στην παγκόσμια βιβλιογραφία, ως μια κακή πρακτική και θα διδάσκεται για δεκαετίες ακόμη σε πανεπιστήμια του κόσμου, τι πρέπει να αποφεύγει μια πολιτεία, όταν σχεδιάζει τέτοια έργα.

Η εκτροπή του Αχελώου αποτελεί μέχρι και σήμερα, θα το δείτε και στη συζήτηση που θα επακολουθήσει, ένα τεράστιο μύθο, όποιος έχει καταρρεύσει βέβαια, αλλά κανείς δεν τολμά να βάλει τη σφραγίδα της κατάρρευσής του, μηδὲ εξαιρουμένης και της σημερινής Κυβέρνησης, παρόλο ότι έχει κάνει πολύ σημαντικά βήματα.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
Α. ΣΠΑΝΟΥ	Α. ΣΠΑΝΟΥ	26.5.16	AQYP0526.SP2

Γιατί το λέω αυτό; Οι εξαγγελίες δεν αρκούν, ότι η εκτροπή του Αχελώου δεν είναι πλέον στο σχεδιασμό αυτής της Κυβέρνησης, ενόσω ταυτόχρονα δεν τίθεται εν αμφιβόλω η ύπαρξη φραγμάτων, όπως για παράδειγμα το φράγμα της Συκιάς, που πάρα πολλοί θεωρούν ότι πρέπει να ολοκληρωθεί, ως υδροηλεκτρικό έργο. Η συζήτηση, βέβαια, ότι αυτά τα φράγματα της Μεσοχώρας και της Συκιάς είναι απολύτως αυτόνομα ενεργειακά είναι μια συζήτηση, η οποία, ως σοβαρή συζήτηση, δεν αντέχει και με βάση τα έγγραφα της ίδιας της πολιτείας, εδώ και δεκαετίες, με βάση αποφάσεις και εθνικών και ευρωπαϊκών δικαστηρίων, ο σχεδιασμός είναι ενιαίος. Τα ύψη των φραγμάτων, για παράδειγμα, έχουν σχεδιαστεί ως τέτοια, όχι για να παράξουν ενέργεια, την ίδια ενέργεια θα μπορούσαν να την παράξουν με πολύ μικρότερο ύψος, σχεδιάστηκαν για να αποτελούν ταμιευτήρες για την απαιτούμενη ποσότητα εκτροπής του Αχελώου.

Πολύ φοβάμαι, όμως, ότι θα φύγουμε σιγά - σιγά από αυτό το μύθο της εκτροπής του Αχελώου και θα δημιουργήσουμε ένα καινούργιο μύθο, ως χώρα, ως κοινωνία, το μύθο των μικρών φραγμάτων. Εάν μπει κανείς στον κόπο και μπει στα στοιχεία της ΡΑΕ, στους χάρτες αδειοδοτήσεων των μικρών υδροηλεκτρικών φραγμάτων και έχει και μια εικόνα του ανάγλυφου της χώρας για διάφορες περιοχές, θα διαπιστώσει ότι δεν υπάρχει ρέμα, δεν υπάρχει ρυάκι νερού, που να κυλάει, χωρίς να έχει χωροθετηθεί μια άδεια μικρού υδροηλεκτρικού.

Π/φος ΦΡΑΤΖΗ	Δ/φος ΔΡΑΚΟΥΛΑΚΟΥ	Ημερομηνία 26.5.2016	Όνομα αρχείου ARYP0526.FE2
------------------------	-----------------------------	--------------------------------	--------------------------------------

(Συνέχεια ομιλίας κ. Γεωργίου Χονδρού, Εκπροσώπου της Κίνησης Πολιτών «Αχελώου ρους»)

Εγώ θέτω το εξής απλό ερώτημα. Αυτή η αδειοδότηση ή τέλος πάντων αυτός ο σχεδιασμός στην βάση ποιανού ενεργειακού σχεδιασμού της χώρας εντάσσεται; Η απάντηση είναι απολύτως σε κανέναν και για αυτό έχουμε το φαινόμενο, όπως ειπώθηκε εισαγωγικά και από την κυρία πρόεδρο, στο ίδιο ρέμα ή στο ίδιο ποτάμι να χωροθετούνται επάλληλα μικρά υδροηλεκτρικά φράγματα, όπου στο τέλος όλη η ροή του ποταμού να είναι μια εγκιβωτισμένη κατάσταση και το νερό να μην μπορεί να διατεθεί για κανενός είδους άλλη χρήση, παρά μόνο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Να μην παίρνει υπόψη του δηλαδή αυτός ο σχεδιασμός τις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών, τις ανάγκες ενός αναπτυξιακού μοντέλου, τις ανάγκες ενός μοντέλου ζωής αυτού καθ' αυτού.

Το ερώτημα είναι, θέλουμε ζωή στην ύπαιθρο; Θέλουμε στην ύπαιθρο να ζουν και να κατοικούν άνθρωποι διαχρονικά ή σαν χώρα φανταζόμαστε ότι θα ζουν οι άνθρωποι μόνο στην πόλη και όλο το υπόλοιπο ανάγλυφο της χώρας θα υπάρχει μόνο για να εξυπηρετεί τον υπερσυσσωρευμένο πληθυσμό σε μια πόλη, όπως έχουμε για παράδειγμα στην Αθήνα, άρα και όλες οι ανάγκες θα προσανατολίζονται προς τα εκεί; Εδώ σας θυμίζω ότι πολλές φορές έχει ειπωθεί ακόμη και για την εκτροπή του Αχελώου ότι μπορεί να εξυπηρετήσει και τις ανάγκες ύδρευσης της Αθήνας.

Ένα δεύτερο ζήτημα που θέλω να θέσω στο λίγο χρόνο που έχω σε σχέση με τα μικρά υδροηλεκτρικά. Γίνεται συζήτηση όλες αυτές τις ημέρες για την ιδιωτικοποίηση του δημόσιου πλούτου και για την ιδιωτικοποίηση των φυσικών πόρων. Επί της ουσίας τα μικρά υδροηλεκτρικά αν τα αθροίσει κανείς είναι μια μορφή ιδιωτικοποίησης των υδάτων. Δηλαδή, στο τέλος αν το πάρουμε ανά ποταμό, ανά ρέμα, ένα μεγάλο κομμάτι του ποταμού θα είναι ιδιωτικοποιημένο και εάν αυτό το αθροίσουμε ανά περιφέρεια, ανά χώρα θα δούμε ότι μέσω αυτής της εισόδου, χωρίς καν να το έχουμε συζητήσει, θα έχουμε ιδιωτικοποιήσει ένα μεγάλο κομμάτι του υδατικού μας δυναμικού.

Ένα ζήτημα που επίσης δεν έχει συζητηθεί στη χώρα μας και δεν έχει απαντηθεί και δεν έχει σχεδιαστεί, είναι η σχέση της παραγόμενης ενέργειας ιδιαίτερα από μικρές μονάδες παραγωγής, όπως είναι τα μικρά υδροηλεκτρικά, με τις τοπικές κοινωνίες, όχι μόνο με τις επιπτώσεις αυτών των φραγμάτων. Παρόλο που ειπώθηκε από τον κ. καθηγητή δίπλα μου, που καταναλώνεται η ενέργεια που παράγεται; Υπάρχει περιφερειακός σχεδιασμός; Μέχρι σήμερα όλο αυτό το ρεύμα διοχετεύεται σε ένα

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΦΡΑΤΖΗ	ΔΡΑΚΟΥΛΑΚΟΥ	26.5.2016	ARYP0526.FE2

τεράστιο δίκτυο εθνικής εμβέλειας. Έχουμε μια μόνο εταιρεία διαχείρισης δικτύου στη χώρα. Άρα, λοιπόν, δεν εμπλέκονται με αυτόν τον τρόπο οι τοπικές κοινωνίες.

Οι επιπτώσεις των φραγμάτων στις τοπικές κοινωνίες είναι πάρα πολύ μεγάλες παγκοσμίως, όχι μόνο στην Ελλάδα και δεν είναι μόνο πηγή ρήξεων στις τοπικές κοινωνίες και δημιουργίας τοπικών κινημάτων. Τα φράγματα, οι λίμνες κ.λπ. χρησιμοποιούνται με διάφορους τρόπους, ακόμη να επηρεάσουν με συγκεκριμένο αποτέλεσμα τις τοπικές κοινωνίες. Θα μπορούσαμε εδώ να συζητάμε ώρες για αυτό.

Θέλω να σας πω μόνο ένα παράδειγμα. Θα σας ακουστεί ίσως και λίγο ιδιαίτερο σε αυτή την αίθουσα. Οι λίμνες χρησιμοποιούνται σε πολλά μέρη αυτού του πλανήτη για να δημιουργήσουν διάφορα ζητήματα στις τοπικές κοινωνίες. Τα τελευταία χρόνια στο Κουρδιστάν το τουρκικό καθεστώς έχει κατασκευάσει 36 τεράστιες λίμνες με ένα αποκλειστικό σκοπό, δεν παράγει καθόλου ενέργεια, είναι τεράστιες λίμνες, τεράστια φράγματα, μόνο και μόνο για να πάρει το ζωτικό χώρο από τους κούρδους και το κίνημα αντίστασης της περιοχής. Χρησιμοποιώ αυτό το πολύ ακραίο παράδειγμα το οποίο συμβαίνει την ώρα που μιλάμε δίπλα μας για να σας δώσω μια εικόνα, του τι σημαίνει η δημιουργία ενός φράγματος σε μια περιοχή και ποιες είναι οι επιπτώσεις στις τοπικές κοινωνίες.

Κλείνοντας, θέλω να πω ότι, η Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής, έτσι όπως άρχισα την τοποθέτησή μου, κατά τη γνώμη μου, μπορείτε να το εκλάβετε και ως μια πρόταση στο βαθμό που μου επιτρέπετε να κάνω τέτοιου είδους προτάσεις, θα πρέπει να συνεχίσει αυτή τη συζήτηση για αυτό το μεγάλο θέμα των φραγμάτων μικρών και μεγάλων στην Ελλάδα στην προσπάθεια να φύγουμε από την αντίληψη ότι κατασκευάζουμε για την κατασκευή, δηλαδή για το εργολαβικό κέρδος. Να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε ότι κάθε είδους σχεδιασμός και κατασκευές θα πρέπει να έχουν ως πρώτο κριτήριο σχεδιασμού και επιλογές τις ενεργειακές ανάγκες της χώρας, τις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών, αλλά και τις ανάγκες εξυπηρέτησης ενός αναπτυξιακού μοντέλου, το οποίο θα προσιδιάζει στο σχέδιο που έχουμε για την μελλοντική λειτουργία της κοινωνίας μας και της ίδιας της χώρας. Σας ευχαριστώ πολύ.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΣΑΜΑΡΑΣ	26.5.16	ASYP0526.AR2

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΣΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Χονδρό. Θα συνεχίσουμε τώρα με τις ερωτήσεις και τις τοποθετήσεις των Βουλευτών και των Βουλευτριών.

Το λόγο έχει ο κ. Αμυράς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΜΥΡΑΣ: Ευχαριστώ πολύ κ. Πρόεδρε. Θα ξεκινήσω με μια διαπίστωση, με την οποία συμφωνώ με τον κ. Χονδρό, ότι δεν υπάρχει μακροχρόνιος ενεργειακός σχεδιασμός που να εντάσσει και την ενέργεια από τα υδροηλεκτρικά έργα. Θα έπρεπε ήδη να έχει προχωρήσει η χώρα σε ένα μακροχρόνιο σχεδιασμό με ορίζοντα το 2050 και ενδιάμεση στάση το 2030, ούτως ώστε να καταγραφούν και οι ανάγκες της χώρας και βεβαίως οι ανάγκες αποθήκευσης και άρα ο αριθμός των μικρών ή μεγαλύτερων υδροηλεκτρικών έργων που θα έπρεπε να κατασκευαστούν.

Από την άλλη, είχα παρακολουθήσει κ. Βασιλική πέρυσι τον Ιούνιο το συνέδριο με θέμα «Επενδύσεις και Υποδομές για την ανάπτυξη και την καινοτομία» και μου είχε κάνει εντύπωση κάτι που η Ένωσή σας είχε καταθέσει, για το πόσο χαμηλότερο είναι το κόστος αυτής της μορφής ενέργειας που προέρχεται από τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα, κατά 20% θυμάμαι είχα σημειώσει τότε φτηνότερη η ενέργεια από το κόστος της ίδιας ενέργειας με τον οποίο θα επιβαρυνόταν ο καταναλωτής αν την παίρναμε αυτή την ενέργεια από εισαγόμενο φυσικό αέριο. Επίσης ότι η συμμετοχή το 2014 των μικρών υδροηλεκτρικών έργων στην συνολικά εγκατεστημένη ισχύ των έργων ΑΠΕ ήταν 4,34%, αν κάνουμε την αναγωγή συνεισέφερε 7,23% της συνολικής παραχθείσας ενέργειας.

Ωστόσο θέλω να πω ότι υπάρχει και μια άλλη πλευρά. Ναι βεβαίως είναι ανανεώσιμη πηγή ενέργειας που παίρνουμε από τα υδροηλεκτρικά, αλλά δεν είναι πράσινη. Δεδομένου ότι σε ένα βαθμό επηρεάζουν και αλλοιώνουν την φυσικοχημική ισορροπία των ποταμών και νομίζω ότι υπάρχουν μελέτες για τον Νέστο που το αποδεικνύουν αυτό, γιατί η κατακράτηση του νερού διαταράσσει το φυτοπλαγκτόν κλπ.. Αυτά είναι κάποια στοιχεία που θα ήθελα να μας τα επισημάνετε και εσείς ή να μας δώσετε μια άλλη, διαφορετική ενδεχομένως, άποψη. Θέλω να πω δηλαδή ότι δεν είναι και τόσο αθώα τα υδροηλεκτρικά σε σχέση με την ισορροπία που πρέπει να διατηρείται σε διάφορα οικοσυστήματα.

Θέλω να κάνω 3 - 4 ερωτήσεις. Επειδή έχω και άλλη Επιτροπή και πρέπει να φύγω γρήγορα, θα πηγαινοέρχομαι για να ακούσω τις απαντήσεις, αλλιώς αν δεν είμαι εδώ, απαντήστε τις και εγώ θα πάρω τα βίντεο μετά για να τα δω και θα επικοινωνήσω μαζί σας. Μια πρακτική και συγκεκριμένη ερώτηση είναι για το ποια είναι η κατάσταση των λιμνοδεξαμενών στα νησιά; Υπάρχουν πληροφορίες για την άθλια κατάστασή τους είτε έχουν μείνει στη μέση είτε δεν συντηρούνται. Φαντάζομαι ότι οι περισσότεροι συνεργάτες του Υπουργείου Περιβάλλοντος θα έχουν περισσότερα στοιχεία.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΣΑΜΑΡΑΣ	26.5.16	ASYP0526.AR2

Λαμβάνοντας υπόψη και αυτά που μας είπε ο Εκπρόσωπος της WWF μας είπε, θέλω να ρωτήσω το Υπουργείο κυρίως, προγραμματίζεται κάποιος σχεδιασμός για την κατασκευή αντλιοσταμιευτήρων σε σχέση με τις ΑΠΕ ώστε να καταστούν τα νησιά ενεργειακά και υδροδοτικά με μονάδες αφαλάτωσης αυτόνομα; Είναι ένα έργο που νομίζω ότι θα έπρεπε να είναι στην κορυφή της προτεραιότητας ενός Υπουργείου που ασχολείται με τον ενεργειακό σχεδιασμό και την περιβαλλοντική εξέλιξη ιδιαίτερα νησιών που στερούνται του νερού.

Μια προτελευταία ερώτηση. Για κάθε φραγματικό έργο υπάρχει η ανάγκη διατήρησης φυσικά της οικολογικής ισορροπίας και παροχής με ένα σύνοδο έργο, ούτως ώστε να είναι στην ουσία μια παράκαμψη ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη επικοινωνία της ιχθυοπανίδας ανάντι και κατόντι του φράγματος. Έχουν τηρηθεί αυτές οι πρόνοιες στα υδροηλεκτρικά μεγάλα και μικρά έργα στην Ελλάδα;

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΓΑΡΔΙΚΑ		26.5.2016	ATYP0526.GV2

(Συνέχεια ομιλίας κυρίου ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΜΥΡΑ)

Πάντα ήθελα να κάνω αυτή την ερώτηση, αλλά δεν έβρισκα κανέναν ειδικό για να το απαντήσει. Επιπλέον, πως ελέγχεται η στατική κατάσταση των φραγμάτων, για παράδειγμα, η ύπαρξη χώρου εκτόνωσης νερού σε περίπτωση ατυχήματος για να έχουμε την υπερχειλίση ή αντιστρόφως να έχουμε την αστοχία του φράγματος;

Αυτή, είναι μία πρακτική ερώτηση.

Τέλος, ποια είναι η υγειονομική κατάσταση αλλά και η περιβαλλοντική, στους ταμιευτήρες- φράγματα, είτε για υδροδοτική χρήση, είτε για αρδευτική χρήση;

Συντάσσονται ή υπάρχουν σχετικές εκθέσεις;

Που υποβάλλονται αυτές;

Πώς μπορούμε να πληροφορηθούμε για αυτές και να ενημερωθούμε;

Σας ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Καφαντάρη.

ΧΑΡΑ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ για την ενημέρωσή τους εκλεκτούς καλεσμένους και επιστήμονες, στην Επιτροπή μας, σήμερα.

Σαφώς ένα άλλο ενεργειακό μοντέλο, απαιτείται και σε αυτό δεν διαφωνούμε, στο οποίο ενεργειακό μοντέλο η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε βάρος των ορυκτών καυσίμων κ.λπ.. Μέσα σε αυτό το ενεργειακό μοντέλο το οποίο συντάσσεται και υπάρχουν απ' ό,τι γνωρίζω κάποιες κινήσεις που γίνονται και από την πλευρά του Υπουργείου, όπου θα έρθει και με τα σχετικά νομοσχέδια και τα λοιπά, άμεσα, στο άμεσο χρονικό διάστημα για τις Α.Π.Ε., σαφώς καθοριστικό ρόλο παίζουν και τα υδροηλεκτρικά έργα.

Εγώ θα ήθελα όμως να βάλω μια άλλη διάσταση που δεν την άκουσα και εγώ, τη θεωρώ καθοριστική και είναι σε σχέση με αυτό το κομμάτι που λέγεται υδροηλεκτρικά, μικρά και μεγάλα.

Βέβαια, έχει να κάνει με τον παράγοντα νερό σαν φυσικό πόρο, ο οποίος είναι σε ανεπάρκεια και βρίσκεται σε κίνδυνο, κινδυνεύει, την στιγμή που βρισκόμαστε σε μια φάση επελαύνουσας κλιματικής αλλαγής.

Άρα, αυτό το φυσικό πόρο, το νερό, πρέπει να τον προσέχουμε «σαν τα μάτια μας».

Αυτό, σαφώς και έχει σχέση και με το κομμάτι που λέμε υδροηλεκτρικά, μικρά ή μεγάλα.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΓΑΡΔΙΚΑ		26.5.2016	ATYP0526.GV2

Ένα σημαντικό μειονέκτημα, θα έλεγα, όλων των υδροηλεκτρικών και των μικρών φυσικά, είναι ειδικά στις σημερινές συνθήκες, ότι έχουν μεγαλύτερη παραγωγή τον χειμώνα με τις βροχές κ.λπ., σε σχέση με το καλοκαίρι που είναι και η περίοδος ξηρασίας, αλλά και όλα αυτά που γνωρίζουμε και έχουν να κάνουν σαφώς με την κλιματική αλλαγή.

Θα ήθελα να πω όμως, ότι στην πατρίδα μας και ο νόμος ουσιαστικά, αναφέρει για τα μικρά υδροηλεκτρικά σε σχέση με τα μεγάλα, ο όρος μικρό, αναφέρεται στο μέγεθος της παρεχόμενης ενέργειας και όχι τόσο στο μέγεθος των ενδεχόμενων περιβαλλοντικών επιπτώσεων, οι οποίες εξαρτώνται κυρίως από τα ειδικά χαρακτηριστικά του έργου, καθώς και του χώρου στον οποίο θα κατασκευαστεί.

Το πρώτο βήμα ουσιαστικά για να γίνει μια επένδυση σε μικρό υδροηλεκτρικό, δηλαδή, για την διερεύνηση της σκοπιμότητας της επένδυσης, είναι μία υδρογεωλογική μελέτη, με πλήρεις μετρήσεις παροχών ποταμού και ρέματος.

Επίσης, γίνεται μικροτομή παράλληλα με την κοίτη, ώστε να εκτιμηθούν τα δυνατά σημεία υδροληψίας και του σταθμού παραγωγής.

Στόχος, βέβαια, είναι, να υπάρχει μεγάλη υψομετρική διαφορά ανάμεσα στα δύο σημεία, ώστε να εκμεταλλευόμαστε την δυναμική ενέργεια η οποία παράγεται.

Εδώ θα ήθελα, κυρία Πρόεδρε, να πω, ότι πιστεύω σήμερα, ότι πέραν των εκλεκτών καλεσμένων καλό θα ήταν να ήταν παρών και ένας υδρογεωλόγος, που είναι πολύ σημαντικό στο κομμάτι αυτό και θα έπρεπε να είναι παρών αυτή τη στιγμή, για να μας πει και κάποια πράγματα σχετικά με αυτό.

Επίσης, θα έλεγα, ότι ακολουθείται μια διαδικασία για να δοθεί μία άδεια για το μικρό υδροηλεκτρικό, πέραν αυτών που είπα, όπως υδρογεωλογική μελέτη κ.λπ., υπάρχουν ειδικά πακέτα λογισμικού για τον υπολογισμό της ενεργειακής απολαβής του έργου με εναλλακτικά σενάρια έργων κ.λπ., ανάλογα με την παροχή και την δυναμική ενέργεια υδάτων γίνεται η επιλογή κατάλληλου υδροστρόβιλου. πάντα, όλα αυτά, σαφώς και τα ξέρουν οι μηχανικοί.

Επίσης, ακολουθεί η τεχνοοικονομική μελέτη του έργου και βέβαια, διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης που προϋποθέτει την κατάρτιση του σχεδίου διαχείρισης υδατικών πόρων, το οποίο οδηγεί και στην άδεια χρήσης νερού.

Εδώ είναι ένα ζήτημα και για τις υπηρεσίες του Υπουργείου, για τα διαχειριστικά σχέδια τα οποία, τώρα, πρέπει νομίζω να επικαιροποιηθούν στις καινούργιες συνθήκες, μελέτη περιβαλλοντικών όρων και αιτήσεων εγκρίσεων από διάφορους φορείς, σύναψη σύμβασης σύνδεσης με το δίκτυο, άδεια λειτουργίας και σταθμού κ.λπ..

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	26.5.2016	AUYR0526.XT2

(Συνέχεια ομιλίας κυρίας ΧΑΡΑΣ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ)

Όσο αφορά τα μικρά υδροηλεκτρικά, υπάρχουν τα μειονεκτήματα, υπάρχουν και τα πλεονεκτήματα. Στα θετικά είναι η απουσία εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, ΝΟ_x και διοξειδίου του θείου, συμβολή στην αύξηση της οξυγόνωσης των υδατορεμάτων και όταν υπάρχει ταμιευτήρας μπορεί να δημιουργεί νέους βιότοπους.

Από την άλλη μεριά, όμως, έχουμε και κάποια αρνητικά και στα μικρά, όπως η οπτική όχληση και ο θόρυβος όσο αφορά την επίδραση στο περιβάλλον. Βέβαια, πολύ πιο έντονος είναι ο θόρυβος όταν είναι μεγάλο. Έχουμε θνησιμότητα ιχθυοπανίδας που είναι ένα ζήτημα, γιατί τη βιοποικιλότητα εμείς την έχουμε πολύ ψηλά και νομίζω ότι συμφωνούμε, που σημαίνει κατάλληλος σχεδιασμός, δηλαδή χρήση παγίδων ιχθυοπανίδας στην υδροληψία και χρήση ιχθυοδρόμων όπου απαιτείται. Χρειάζεται σύνδεση με το δίκτυο, δηλαδή αποκατάσταση της περιοχής και κύρια με υπόγειες εργασίες θα ήταν μια πρόταση. Υπάρχει επίδραση στη χλωρίδα και στους υδατικούς πόρους με μείωση της επέμβασης σε οικοσυστήματα εκχέρωσης βλάστησης και εξασφάλιση οικολογικής παροχής και χρήσεων νερού. Επίσης, στο οδικό δίκτυο υπάρχει περιορισμός των επιπτώσεων και, βέβαια, χρήση του υφιστάμενου δικτύου όπου είναι εφικτό το ήδη υπάρχον, καθώς και κατάλληλη διάνοιξη δρόμων, αποκατάσταση πρανών, φυσικής βλάστησης, συντήρηση του οδικού δικτύου και λοιπά.

Κλείνοντας θα ήθελα να ακούσω και από το Υπουργείο και να βάλω και τη διάκριση «ύδατα αναψυχής». Είναι πάρα πολύ σημαντικό αυτό για τη χώρα μας. Δεν σημαίνει ότι όπου υπάρχει ρέμα ή μικρός ποταμός και προϋποθέσεις διαφοράς δυναμικού, να αξιοποιούμε το νερό με μικρό έστω υδροηλεκτρικό, όταν και αυτοί οι ποταμοί προσφέρουν σημαντικά στην εθνική οικονομία σαν ύδατα αναψυχής μέσω του τουρισμού και οποιεσδήποτε δραστηριότητες αυτό συνεπάγεται. Σε σχέση με αυτό, θα ήθελα μια απάντηση για το πώς το βλέπει το Υπουργείο. Ευχαριστώ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Υποεπιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Μανωλάκου.

ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ: Θέλω και εγώ να ευχαριστήσω τους εισηγητές. Η αλήθεια είναι ότι μικρά και μεγάλα φράγματα ικανοποιούν αρδευτικές ανάγκες, ανάγκες εμπλουτισμού του υδροφόρου ορίζοντα, υδρονομικές ανάγκες με τη συγκράτηση φερτών υλικών, αντιπλημμυρικές ανάγκες, ανάγκες αναψυχής και, βέβαια, ταμιευτήρες, αυτοί που μπορούν να μετεξελιχθούν και σε σπουδαίους υδροβιότοπους που έχουν ιδιαίτερη αξία για μια μεσογειακή χώρα και ιδιαίτερως μπορούν να αξιοποιηθούν για ηλεκτροπαραγωγή έτσι όπως μας παρουσιάστηκε. Προκαλεί εντύπωση το γιατί δεν προχωράει κάτι τέτοιο. Δηλαδή, τα νούμερα από τον κ. Μαμάση είναι ενδεικτικά. Το 20% σε ισχύ είναι από τις δυνατότητες που έχει και καλύπτει μόλις το 10% της παραγωγής ή αξιοποιείται το ένα τρίτο της υδραυλικής ενέργειας. Δηλαδή, αυτά είναι

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	26.5.2016	AUYR0526.XT2

νούμερα αναμφισβήτητα για δυνατότητες που υπάρχουν και δεν αξιοποιούνται, αρκεί να είναι ανανεώσιμος ο πόρος και έχουμε και το παράδειγμα της Λίμνης Πλαστήρα.

Σαφώς υπάρχει στρέβλωση του ενεργειακού μείγματος και σαφώς επιβαρύνεται η λαϊκή κατανάλωση εξαιτίας του, όμως πρέπει να απαντήσουμε στο ερώτημα γιατί και η απάντηση είναι διότι στο σχεδιασμό ενδιαφέρει τι θα κερδίσουν τα μονοπώλια και οι επιχειρηματικοί όμιλοι που πουλάνε τα φωτοβολταϊκά και είναι συγκεκριμένοι, όπως και τα κέρδη που εξασφαλίζουν σε βάρος της λαϊκής κατανάλωσης. Όμως θέλω να πω ότι τα φράγματα για ενέργεια και άρδευση δεν τα θέλει ούτε η Ε.Ε. στην πολιτική της, γιατί είναι η Ε.Ε. των μονοπωλίων. Αυτό είναι το κυρίαρχο.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΣΑΝΤΑ	ΠΑΠΑΔΑΚΗ	26.5.2016	ΑΝΥΡ0526.SΕ2

(Συνέχεια ομιλίας κ. Διαμάντω Μανωλάκου)

Σε ότι αφορά η εκτροπή του Αχελώου είναι ένα σαφέστατο παράδειγμα. Θα μπορούσε κυρία Πρόεδρε να αφιερωθεί μία αποκλειστική συζήτηση για την εκτροπή του Αχελώου, το έχουμε ζητήσει από την πλευρά του ΚΚΕ, μόνο για αυτό με ψυχραιμία, να καλέσουμε όλους του φορείς και την Επιτροπή του Αχελώου, που αποδεικνύει τα πολλαπλά οφέλη της εκτροπής. Και οι δικηγόρινες που έχουν χειριστεί αυτό το θέμα επειδή εγώ παρακολουθώ τις εκδηλώσεις τους μου έχει κάνει εντύπωση που έχουν και αποδεικτικά στοιχεία αλλά αυτό που τους έχουν πει νέτα σκέτα όχι δεν το θέλουμε. Εντάξει πάει και τελείωσε. Και λέω έχει αξία να αφιερώσουμε μία μόνο συζήτηση.

Για μας από τη στιγμή που εμπορευματοποιούνται και το νερό και η ηλεκτρική ενέργεια και η γη και τα τρόφιμα και τα βασικά οικοσυστήματα, αυτό σημαίνει ότι το αστικό πολιτικό σύστημα συνεχίζει και θα συνεχίζει να θυσιάζει λαϊκές ανάγκες στο βωμό της καπιταλιστικής κερδοφορίας. Εξάλλου, το υπερταμείο αυτό που ψηφίστηκε την περασμένη βδομάδα, όλα αυτά τα μαζεύει, τα ιδιωτικοποιεί και βεβαίως θα τα πληρώνει ο απλός κόσμος πολύ ακριβότερα. Άρα το πραγματικό πολιτικό ερώτημα είναι τι ανάπτυξη θέλουμε που να ικανοποιεί τις ανάγκες του λαού σε ύδρευση, σε άρδευση, σε αποχέτευση, σε παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας για τη στήριξη της ενχώριας αγροτικής και βιομηχανικής παραγωγής για την ισόρροπη ανάπτυξη των περιφερειών, την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας και την αντιπλημμυρική προστασία. Εμείς δεν κρυβόμαστε, λέμε ότι χρειάζεται ένας ενιαίος κρατικός φορέας διαχείρισης του νερού με γνώμονα τις λαϊκές ανάγκες με κεντρικό σχεδιασμό της οικονομίας και βέβαια κοινωνικοποιημένα τα συγκεντρωμένα μέσα παραγωγής. Αυτό βεβαίως συγκρούεται με τη σημερινή πολιτική και οικονομική κατάσταση είναι σε αντίθεση αλλά αυτό αν θέλετε εμείς το θεωρούμε λαϊκό μονόδρομο.

Έρχομαι στα ερωτήματα. Έχω δύο ερωτήματα. Η Μεσοχώρα, ενώ έχει ολοκληρωθεί κατά 80% - 90% το έργο όμως σαπίζει, να το πω έτσι. Αυτό εμείς το λέμε καταστροφή παραγωγικών δυνάμεων. Την στιγμή που μπορεί να ολοκληρωθεί και να αξιοποιηθεί γιατί δεν προχωρά; Ρωτάμε τους εκπροσώπους του Υπουργείου.

ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Ρωτάτε τους υπαλλήλους;

ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ: Κύριε Παπαδόπουλε, αν θέλουν δεν απαντάνε, μην ανησυχείτε. Ούτε στις διαθέσεις μας είναι να χτυπάμε το σαμάρι και όχι τον γάιδαρο, εντάξει. Εμείς δεν αποκλείουμε να ολοκληρωθεί το έργο της Μεσοχώρας και της Συκιάς και να πουληθεί, γιατί θα συμφέρει αυτόν που θα το αγοράσει. Τίποτα δεν αποκλείουμε. Και το λέω με την έννοια, μπορεί να είναι και στον καπιταλιστικό προσανατολισμό, όμως πρέπει να φτιάχνονται έργα γιατί όταν ο λαός αποφασίσει να αλλάξει αυτή την εξουσία που τον ληστεύει δεν μπορεί να ξεκινάει από την αρχή, κάτι

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΣΑΝΤΑ	ΠΑΠΑΔΑΚΗ	26.5.2016	ΑΝΥΡ0526.SE2

να βρει.....να βρει μεγάλα έργα. Το ερώτημά μου ακόμα είναι εάν το έργο της Μεσοχώρας ολοκληρωνόταν τι ποσοστό αναγκών θα μπορούσε να καλύψει.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΑΛΛΑΣ	ΠΑΛΛΑΣ	26.5.2016	AWYP0526.PP2

(Συνέχεια ομιλίας κυρίας ΔΙΑΜΑΝΤΩΣ ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ)

Επιπλέον, η δημιουργία της Λίμνης Πλαστήρα ποιες καταστροφές προκάλεσε; Το λέω, για να έχουμε και ένα μέτρο σύγκρισης, γιατί, θεωρούμε τον Αχελώο ως τη μεγάλη καταστροφή, αλλά και ποτίζει και υδροβιότοπος είναι και τουρισμό προκαλεί.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Ακριώτης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΚΡΙΩΤΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε. Συζητάμε ένα σοβαρότατο ζήτημα και μοιραία, η κουβέντα πήγε και στη γενικότερη ενεργειακή πολιτική που ασκείται και πρέπει να ασκηθεί από τη χώρα μας, από την πολιτεία, αν θέλετε. Το γεγονός είναι ότι οποιοδήποτε έργο δημιουργηθεί στο πλαίσιο της αξιοποίησης των υδατικών πόρων πρέπει να εντάσσεται σε ένα μακροχρόνιο σχεδιασμό. Δεν είναι ένα έργο ή μια επιχείρηση που δημιουργήθηκε σήμερα και αύριο, γιατί το προϊόν της δεν πήγε καλά, έκλεισε και βέβαια, με όλες τις επιπτώσεις που έχουμε στα ζητήματα των υδατικών πόρων, όπου αντιμετωπίζουμε σοβαρά προβλήματα στη διαχείριση τους.

Στο γενικότερο σχεδιασμό που έκανε η πολιτεία, που είναι το ζήτημα του φράγματος της Μεσοχώρας; Γιατί δεν αξιοποιήθηκε αυτά τα είκοσι χρόνια; Τι έβλεπε μπροστά; Έχω ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα πολύ μικρότερης κλίμακας στον νόμο που εκλέγομαι, την Εύβοια, το φράγμα των Μανικίων. Αυτό το έργο εντάσσεται σε όλα τα προγράμματα όλων των παρατάξεων σχεδόν, περιφερειακών, δημοτικών παρατάξεων, ότι θα ολοκληρωθεί και εγώ, ο αδαής, ερωτώ: Για ποιο λόγο να ολοκληρωθεί; Τι θα εξυπηρετήσει; Όταν σχεδιάστηκε, τι θα εξυπηρετούσε τότε, πριν από 15 - 20 χρόνια; Σήμερα, τι θα εξυπηρετήσει με τις υπάρχουσες ανάγκες; Κανένας δεν το απαντάει αυτό, βέβαια και είναι ζήτημα πολιτικών που ασκούνται.

Από την κουβέντα που έγινε εδώ πέρα, μου δόθηκε η γενική εντύπωση ότι πρέπει να πάμε σε μικρής έκτασης υδροηλεκτρικά έργα και όχι, σε μεγάλης έκτασης, διότι, έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον κ.λπ. Οι δυνατότητες της επάρκειας υδατικών πόρων είναι σοβαρό ζήτημα και θέλω να το συνδυάσουμε με το γεγονός ότι βρεθήκαμε χθες με μια αντιπροσωπεία Γεωργιανών Βουλευτών. Συζητώντας το ενεργειακό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν, μας είπε κάποιος Βουλευτής ότι έχουν 52.000 ποτάμια που μπορούν να αξιοποιηθούν για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και για όλες τις άλλες χρήσεις. Από ό,τι μας είπε, σχεδιάζουν ένα μεγάλο φράγμα για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, έχουν έρθει αμερικανικές εταιρείες που βοηθούν προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ έχουμε αντίστοιχα τη Νορβηγία, η οποία, έχει καλύψει τις μεγάλες ενεργειακές της ανάγκες μόνο από τους υδατικούς πόρους.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΑΛΛΑΣ	ΠΑΛΛΑΣ	26.5.2016	AWYP0526.PP2

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΕΤΡΟΥ	ΠΕΤΡΟΥ	26.5.2016	ΑΧΥΡ0526.ΑΡ2

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΚΡΙΩΤΗ)

Με αυτή την έννοια ήθελα να καταλήξω, ότι υπάρχει ανάγκη στην πολιτεία να θεσμοθετήσει μια ενεργειακή πολιτική, η οποία δεν θα μεταβάλλεται από πολιτικές των άλλων Κυβερνήσεων, οι οποίες θα έρθουν στη συνέχεια και πιστεύω, ότι αυτός είναι και ο λόγος που σταμάτησαν έργα και πήγαν χαμένα και τα λεφτά του ελληνικού λαού, αν σχεδιασμός που έγινε τότε δεν υλοποιήθηκε.

Βέβαια, είχαμε κυβερνήσεις, οι οποίες ήταν κοντά αυτή την περίοδο, τουλάχιστον, στο πώς σκέπτονταν την ενεργειακή πολιτική της Ελλάδας, αλλά πάλι είδατε, ότι σπαταλήθηκαν τεράστια ποσά, τα οποία δεν αξιοποιήθηκαν για τις ανάγκες του λαού.

Κάποιες ερωτήσεις που ήθελα να κάνω, έχουν υποβληθεί από άλλους συναδέλφους.

Σας ευχαριστώ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Δημαράς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜΑΡΑΣ: Να ευχαριστήσω και πάλι τους ειδικούς επιστήμονες και εκπροσώπους φορέων που είναι μαζί μας και εγώ θα μιλήσω ως πολιτικό πρόσωπο και εκφράζοντας και συγκεκριμένες πολιτικές.

Σε τελευταία ανάλυση η τοποθέτησή μας στα ζητήματα δεν είναι μόνον με τα τεχνικά χαρακτηριστικά, αλλά είναι και με του καθενός τη φιλοσοφική και πολιτική, όπως διαμορφώνεται, αντίληψη των πραγμάτων.

Υπάρχουν, όμως, δύο βασικές αντιλήψεις, ίσως τρείς, για να προσθέσω και την αντίληψη του Κ.Κ.Ε. στις υποθέσεις αυτές, σαν μια διακριτή.

Η μία είναι της μέγιστης οικονομικής απόδοσης για το κοινωνικό σύνολο, έχοντας στο μυαλό βασικά την αύξηση της κατανάλωσης για να περνάμε καλύτερα και η άλλη είναι να σχεδιάζουμε ό,τι κάνουμε, βλέποντας ολόκληρο τον πλανήτη πώς διαμορφώνεται και εξελίσσεται η ζωής στους αιώνες, πώς ο ανθρώπινος πληθυσμός τώρα αυξάνεται ένα δισεκατομμύριο κάθε 13 χρόνια ενώ παλαιότερα αυξανόταν κάθε 500 χρόνια και 1000 χρόνια κατά 1 δις και επομένως με το κριτήριο της βιωσιμότητας σε σχέση και με την ποιότητα της ζωής.

Εάν το δούμε με καθαρά τεχνοκρατική άποψη της μέγιστης απόδοσης των συστημάτων και υποβαθμίσουμε τα άλλα στοιχεία, θα καταλήξουμε προφανώς στο μεγάλο φράγμα, στην εκτροπή και στην αξιοποίησή του ως υδροηλεκτρικού, για παράδειγμα τον Αχελώο, που έχουμε όλοι στο πίσω μέρος του μυαλού μας.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΕΤΡΟΥ	ΠΕΤΡΟΥ	26.5.2016	AXYP0526.AP2

Στο σημείο αυτό θα δούμε, ότι οι πολιτικές δυνάμεις με αντίθετες ταξικά θέσεις και αναφέρομαι στο Κ.Κ.Ε., που ξέρουμε, ότι ο κύριος εκφραστής των εργαζομένων και της εργατικής τάξης, μπορεί να συμπέσει με τις απόψεις της Ν.Δ. ή άλλων δεξιών κομμάτων, που η διαφορά είναι, αν το ένα έργο είναι κρατικό και εξυπηρετεί με τον τρόπο του την διαχείριση και το άλλο είναι ένα έργο ιδιωτικό, που παράγει κέρδη και υπεραξίες.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Μανωλάκου.

ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ: Κυρία Μανωλάκου, έχετε λάθος άποψη.

Δεν είναι αυτή η θέση του Κ.Κ.Ε., γιατί υπάρχει και ο κρατικομονοπωλιακός καπιταλισμός.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜΑΡΑΣ: Σίγουρα είπα, ότι υπάρχει διαφορά.

Λέω, όμως, ότι όσον αφορά τελικά την άλλη λογική, ότι βάζουμε πρώτα τα ζητήματα του πλανήτη, της ισορροπίας των οικοσυστημάτων, της ποιότητας ζωής και όχι μόνον τον καταναλωτισμό, μπροστά μας βλέπω μια σύγκλιση πολλές φορές αντίθετων ταξικά δυνάμεων. Ας αποσύρω τη λέξη «Κ.Κ.Ε.», εάν θέλετε, κυρία Μανωλάκου.

Η τεχνική, λοιπόν, οικονομική άποψη, όπως αναλύθηκε από τον κ. Καθηγητή, οδηγεί στην εκμετάλλευση των μεγάλων φραγμάτων με όρους, γιατί κανείς δεν λέει, ότι δεν θα μιλάμε για κάποιες περιβαλλοντικές επιπτώσεις ή των μικρών, που φαίνεται, ότι κάνουν πιο μικρή ζημιά στο περιβάλλον, γιατί εκεί μπορείς να διασυνδέσεις και την κίνηση των ψαριών, που είναι πιο ευέλικτα, αλλά να δεις και ιδιαίτερες τοπικές συνθήκες ή να καλύψουν και άλλες συμπληρωματικές ανάγκες των κατοίκων της περιοχής.

Γενικά, όμως, επειδή τέθηκε και το θέμα εδώ, ότι έχουμε ένα καλό δείγμα της λίμνης Πλαστήρα, καταρχήν είπαμε, ότι όλα τα φράγματα δεν κάνουν το ίδιο κακό, όταν υπάρχουν οι ανάλογες συνθήκες, αλλά και εκεί υπήρξαν κάποιες συνέπειες.

Πόση επιφάνεια δασών καλύφθηκε με τα νερά της λίμνης Πλαστήρα;

Τα είδαμε;

Τα ζυγίσαμε;

Βγάλαμε ένα θετικό περιβαλλοντικό ισοζύγιο;

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΕΤΡΟΥ	ΠΕΤΡΟΥ	26.5.2016	ΑΧΥΡ0526.ΑΡ2

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Δημαράς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜΑΡΑΣ:

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	26/5/2016	ΑΥΥΡ0526.BM3

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΗΜΑΡΑ)

Βεβαίως, οι ζημιές δεν είναι το ίδιο, γιατί η επιφάνεια των χωριών της μεσοχώρας, των δασών, των επιφανειών και των καλλιεργήσιμων εκτάσεων, είναι τεράστια και πρέπει να τα συνυπολογίσουμε όλα αυτά.

Πρέπει να συνυπολογίσουμε και τι γίνεται με τα ποτάμια. Τι γίνεται στη Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου - Αιτωλικού στις εκβολές; Η Αιτωλοακαρνανία είχε τρία ποτάμια, και τα δύο υδρεύουν την Αθήνα. Ο Μόρνος έχει στερέψει παντελώς. Δεν πάει καθόλου νερό στη θάλασσα και στον Εύηνο έχουν ένα ρυάκι το καλοκαίρι. Το καλοκαίρι στον Εύηνο καταλήγει ένα ρυάκι.

Μελετήσαμε το Περιβάλλον και τα οικοσυστήματα, αλλάζοντας, εντελώς, τη ροή των ποταμών; Βεβαίως, δεν είναι οι μοναδικές. Βεβαίως, εκεί που καταλήγουν οι ποταμοί. Εγώ δεν είμαι, εντελώς, αρνητικός στο οποιαδήποτε φράγμα. Μικρά φράγματα σε ειδικές συνθήκες, αφού διαπιστωθούν επιστημονικά, ότι δεν μπορούν να βλάψουν το Περιβάλλον, μπορούν να γίνουν.

Ειδικά για το Φράγμα του Αχελώου, που ξέρουμε τις μεγάλες συνέπειες υπάρχει θέμα. Υπάρχουν μελέτες και αρνητικές αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας και κάποιοι έχουν, ακόμη, στο μυαλό τους ως πρώτο βήμα της εκτροπής το υδροηλεκτρικό φράγμα και μετά να γίνει εκτροπή. Αυτή είναι μία πονηρή σκέψη, για να έχουμε όλοι την τεχνοκρατική αντίληψη, πως θα ανεβάσουμε τελικά τη μέση κατανάλωση και όχι από την οικολογική πλευρά.

Είμαι εκλεγμένος Βουλευτής με το ΣΥ.ΡΙΖ.Α. και των Οικολόγων Πράσινων. Μεταφέρω την οικολογική άποψη και δεν την μεταφέρω μόνο για τον Αχελώο. Πρέπει να αλλάξουμε, εντελώς, αντίληψη ζωής, αν θέλουμε να έχουμε ζωή, εμείς τα παιδιά μας και οι επόμενες γενιές.

Αν δεν δούμε, την τοπική περιβαλλοντική μελέτη και συνολικά τον πλανήτη και τη χώρα και να αλλάξουμε πολιτικές και κυνηγάμε τις αποδόσεις, είτε τις καπιταλιστικές, είτε το τι απολαμβάνει το άτομο, τότε, πραγματικά, θα φτάσουμε σε ένα αδιέξοδο.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Υποεπιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Παπαδόπουλος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Εγώ την εντύπωση που έχω αποκομίσει σήμερα είναι ότι υπάρχουν πολλά συμφέροντα. Ο καθένας από τη δική του πλευρά έθεσε την άποψή του: ο μικρός θέλει τα μικρά και ο μεγάλος θέλει τα μεγάλα.

Εμένα μου κάνει εντύπωση, όταν μιλάμε για εκτροπές, γιατί στοχοποιούμε το βαμβάκι; Με ενοχλεί αφάνταστα. Πώς θα ποτίσουν και πως θα κάνουν την παραγωγή; Εκτός, αν θέλετε να μείνουμε σε αυτό που παρήγαγε η γη πριν από χιλιάδες χρόνια. Η

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΥ	26/5/2016	ΑΥΥΡ0526.BM3

επιστήμη μπορεί να βγάλει και άλλα συστήματα, αλλά στοχοποιείτε το βαμβάκι που θέλει το λιγότερο νερό. Θα πάμε σε άλλες καλλιέργειες, γιατί σε μία ανάλογη συζήτηση τονίστηκε ότι θα γίνει σπορά καλαμπόκι. Το καλαμπόκι θέλει το διπλάσιο νερό από το βαμβάκι.

Το 1977, για πρώτη φορά, είδα τον Πηνειό να μην έχει ροή και να είναι ξεραμένος. Γινόταν κουβέντα για τον Αχελώο και ήμουν υπέρμαχος του να έρθει νερό για να ποτίσω. Κατάλαβα ότι όλα αυτά τα χρόνια, ότι δεν έφταιγε ο Αχελώος, αλλά Άλλα πράγματα. Δώσαμε του κόσμου τα χρήματα, τα οποία ακόμη δεν έχουν αποδώσει, ενώ θα μπορούσαμε με μικρότερα φράγματα να έχουμε λύσει πολλά ζητήματα και να αλλάξουμε και τη φιλοσοφία μας.

Παράδειγμα είναι το φράγμα του Σμόσκοβου που έκανε 22 χρόνια για να γίνει. Αν αυτό το φράγμα το πίστευαν πραγματικά, θα το είχαν κάνει σε τρία ή σε πέντε χρόνια, για να γίνει πιο γρήγορα και η απόσβεση των δαπανών του. Άρα, οι πολιτικές είναι που επηρεάζουν και το τι θέλουμε να κάνουμε.

Μετά ακολουθεί ο ενεργειακός σχεδιασμός. Για παράδειγμα, θέλουμε να αυξήσουμε την κατανάλωση ενέργειας ρεύματος, αλλά σε ποια κατεύθυνση; Να βάζω στα σπίτια κλιματιστικά, ή θέλω να κάνω παραγωγή και αντί για πετρέλαιο να πάω στην ηλεκτρική ενέργεια στον αγροτικό τομέα, για να έχω φθινό κόστος και να έχω ενέργεια;

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΜΑΚΡΗΣ Γ.	ΜΑΚΡΗΣ Γ.	26.05.2016	AZYP0526.MG3

(Συνέχεια ομιλίας κ. Νικόλαου Παπαδόπουλου)

Τι θέλω; Μπορώ να καλύψω αυτή την ενέργεια;

Να πάμε σε άλλο σημείο. Ναι στα φωτοβολταϊκά, ναι στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Γιατί εγώ πρέπει την πληρώνω τριπλάσια ή πενταπλάσια; Ποιος ο λόγος; Γιατί τα φωτοβολταϊκά τα παίρνουν οι «μεγάλοι», οι οποίοι πουλούσαν την κιλοβατώρα 40 λεπτά, ενώ η Δ.Ε.Η. την χρέωνε 9 λεπτά. Για ποιο λόγο να τα κάνω όλα αυτά; Άρα, πρέπει να σχεδιάσω αλλιώς, υπέρ ποιων και ενάντια σε ποιους. Νομίζω, ότι εκεί θα πρέπει να σταθούμε πάρα πολύ.

Εγώ, ως αγρότης, εκείνο που θέλω είναι να προσφέρω στον καταναλωτή αλλά και γενικότερα στην ελληνική κοινωνία τρόφιμα, τα οποία να είναι υγιεινά, συμβατά και να έχουν όσο το δυνατόν λιγότερο κόστος και περιβαλλοντικό αποτύπωμα, γιατί πιστεύω ακράδαντα ότι ανάπτυξη εις βάρος του περιβάλλοντος δεν μπορεί να υπάρξει, διότι δεν μπορεί να φας οποιοδήποτε προϊόν όταν έχεις καταστρέψει τη φύση. Εγώ έχω κοιμηθεί στο χώμα, στα χορτάρια, στην καλαμιά, οπότε σε αυτό το περιβάλλον που κοιμάμαι και δραστηριοποιούμαι θέλω να είναι καθαρό και ειδικότερα τα νερά, γιατί πολλές φορές έχω πάθει ζημιά. Όλα αυτά θέλω να είναι καθαρά, γιατί το προϊόν παράγω θέλω να είναι υγιεινό.

Οι επιστήμονες θα πρέπει να βοηθήσετε, διότι έχετε τη γνώση αλλά την κατεύθυνση θα την αποφασίσω εγώ. Δηλαδή, θα δώσετε τα δεδομένα και μέσω της Πολιτείας, θα αποφασιστεί το τι θα πρέπει να γίνει.

Τα φράγματα στον Αχελώο έγιναν για να έρθει νερό στη Θεσσαλία. Τώρα τι θα γίνει; Αυτά τα φράγματα θα τα γκρεμίσουμε; Άρα, η Πολιτεία πήρε μια απόφαση, ότι το φράγμα θα λειτουργήσει και θα δούμε τι θα γίνει με τα υπόλοιπα έργα. Όμως, να είμαστε πολύ προσεκτικοί και οι επιστήμονες και οι ειδικοί, για το τι μέλλει γενέσθαι από δω και πέρα.

Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, προσωπικά, θα ήθελα να είναι πιο κοντά στις παραγωγικές δυνάμεις. Οι παραγωγικές δυνάμεις δεν είναι αντί οικολογικές, αντίθετα, είναι οικολογικές διότι βιώνουν μέσα σε αυτό το περιβάλλον. Ευχαριστώ πολύ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε. Τον λόγο έχει ο κ. Σηφάκης.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΗΦΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε. Καταρχήν, θα ήθελα να πω ότι, προσωπικά, είμαι ιδιαίτερα χαρούμενος σήμερα, διότι άκουσα εξαίρετους επιστήμονες, υπηρεσιακούς παράγοντες και εκπροσώπους περιβαλλοντικών οργανώσεων να μιλούν για ένα αντικείμενο, που έχω ασχοληθεί επαγγελματικά επί χρόνια και έχω εκπροσωπήσει αυτόν τον κλάδο στο πρόσφατο παρελθόν.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΜΑΚΡΗΣ Γ.	ΜΑΚΡΗΣ Γ.	26.05.2016	AZYP0526.MG3

Από αυτή την άποψη, γνωρίζω πολύ καλά το θέμα αλλά και τα προβλήματα που παρουσιάζονται στην ανάπτυξή του και έτσι έχουμε ασχοληθεί με όλα όσα ακούστηκαν. Είναι μεγάλο το δέλεαρ να μιλήσει κανείς για σημαντικά ζητήματα που ακούστηκαν, όπως το ενεργειακό μείγμα, το κόστος του, την επί χρόνια έλλειψη μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης πολιτικής και τις επιπτώσεις της, αλλά ο χρόνος δεν φτάνει για να ασχοληθούμε με όλα αυτά τα θέματα, σε αυτό το ελάχιστο χρονικό διάστημα.

Εδώ, όμως, θα ήθελα να πω μια διάσταση του ζητήματος, όσον αφορά το μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, που οπωσδήποτε η ευθύνη της Πολιτείας είναι τεράστια για το γεγονός, ότι τόσα χρόνια δεν τον έχει κάνει και αυτό έχει σημαντικές επιπτώσεις σε ό,τι αφορά τον ενεργειακό τομέα. Αλλά, επίσης, θέλω να μιλήσω για τον μεσοπρόθεσμο ή μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, όπως το σκέφτονται οι κοινωνικές και οι περιβαλλοντικές οργανώσεις.

Π/φος ΔΑΝΕΖΗ	Δ/φος ΔΑΝΕΖΗ	Ημερομηνία 26.05.2016	Όνομα αρχείου BAYP0526.DK3
------------------------	------------------------	---------------------------------	--------------------------------------

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΙΩΑΝΝΗ ΣΗΦΑΚΗ)

Για παράδειγμα, θυμάμαι πόσο επέμεναν και περιβαλλοντικές οργανώσεις, αλλά και η κοινωνία των πολιτών στο να μπουν πάρα πολύ γρήγορα τα φωτοβολταϊκά έργα, με τον τρόπο που ήταν πάρα πολύ ακριβός, που πήραν όλα τα χρήματα τα ξένα επιμελητήρια, η Γερμανία, η Κίνα, έπαιρναν τις επιδοτήσεις από τους αναπτυξιακούς νόμους, υπήρξε μια τεράστια επιβάρυνση και, εάν θέλετε, σχεδόν κατέρρευσε της ενεργειακής αγοράς. Τι θα πείραζε, δηλαδή, τα φωτοβολταϊκά να έμπαιναν από δω και πέρα, που είναι πολύ φθηνά, με μια διαφορά δύο ή τριών ετών.

Αυτά είναι τα ζητήματα και θυμάμαι πάρα πολύ καλά και περιβαλλοντικές οργανώσεις που ήταν στα κάγκελα για να προχωρήσουν πολύ γρήγορα. Έτσι, εξυπηρετούνταν από τη μια συγκεκριμένα επιμελητήρια και κατά δεύτερον, μια σειρά κύκλοι και πρόσωπα γύρω από τις κυβερνήσεις που τους είχαν δώσει κάποιες άδειες που θα έπρεπε να πωληθούν για να έχουν το όφελός τους κι αυτές οι άδειες έπρεπε να κατασκευαστούν όταν έπρεπε να έχει τιθασευθεί η συγκεκριμένη αγορά.

Όμως, έρχομαι στα Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα. Καταρχάς, βεβαίως, η θεωρία λέει ότι αυτά που είναι μέχρι 15 MW στην πράξη, στην Ελλάδα, είναι αυτά που είναι από 0,2 MW μέχρι 2,5 MW, άντε 3 MW κατά 95%. Άρα, γι' αυτό το μέγεθος μιλάμε και ό,τι πω θ' αφορά αυτό το μέγεθος των έργων, το οποίο κατά 95%, επίσης, είναι έργα χωρίς δεξαμενή αποθήκευσης, χωρίς φράγμα, με ένα στηθαίο εκτροπής του νερού και καθαρισμού, απλά, των φερτών υλών για να μπορέσει να μπει σωληνωμένο και να εκμεταλλευτεί την υψομετρική διαφορά.

Έχουν σημαντικά πλεονεκτήματα. Παράγουν φθηνή ενέργεια, σχεδόν ενεργεια βάσης που μας είναι απαραίτητη, μεγάλη εγχώρια προστιθέμενη αξία, ταιριάζουν με την γεωμορφολογία της Ελλάδας, καθώς έχουμε πηγές σε υψόμετρα κι ένα έντονο ορεινό ανάγλυφο, όπως, επίσης, ταιριάζουν και με την οικονομική πραγματικότητα της Ελλάδας, που βασίζεται σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, δημοτικές επιχειρήσεις, αλλά και στη δυνατότητα η κοινωνική οικονομία να μπει σ' αυτά τα αντικείμενα. Συμπυκνώνουν, ακριβώς, τη φιλοσοφία και τη λογική της μικρής αποκεντρωμένης παραγωγής από μικρές επιχειρήσεις με μεγάλη προστιθέμενη αξία, που συμβάλλει στην περιφερειακή συνοχή, ιδιαίτερα σε ορεινές και ημιορεινές περιοχές.

Από την άποψη αυτή, είναι μέσα και ακριβώς στο κέντρο της κυβερνητικής πολιτικής και, εάν θέλετε, και της πολιτικής των κομμάτων που υποστήριξαν αυτή την κυβέρνηση.

Όσον αφορά τα προβλήματα στην ανάπτυξή τους, χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι έχει αξιοποιηθεί το 10% του μικρού δυναμικού της χώρας, όταν ο μέσος όρος, ακούστηκε, είναι 70% στην Ευρώπη.

Π/φος ΔΑΝΕΖΗ	Δ/φος ΔΑΝΕΖΗ	Ημερομηνία 26.05.2016	Όνομα αρχείου BAYP0526.DK3
------------------------	------------------------	---------------------------------	--------------------------------------

Κατά συνέπεια, όταν έχουμε να αντιμετωπίσουμε τα νομοθετικά θέματα και όσον αφορά την περιβαλλοντική νομοθεσία που αφορά αυτά τα έργα, πρέπει να πάρουμε υπόψη, σίγουρα, την ανάπτυξή τους, δεν μπορείς να κάνεις άκριτη μεταφορά.

Η Ευρώπη θέλει να περιορίσει σε κάποια κράτη και ορθώς την περαιτέρω ανάπτυξη, εκ του γεγονότος ότι έχει αξιοποιηθεί πάρα πολύ αυτό το μικρό υδροδυναμικό. Εδώ είμαστε σε πρωτόλειο επίπεδο αξιοποίησης.

Κατά συνέπεια, οι άκριτες μεταφορές ποτέ δεν βοηθούν. Πρέπει να πάρουμε υπόψη ορισμένα πράγματα.

Για παράδειγμα, είχε επιδοθεί εδώ μια Υπουργική Απόφαση, όσον αφορά τα πρόσθετα κριτήρια χωροθέτησης των Μικρών Υδροηλεκτρικών το 2011, η οποία εξεδόθη με τη λογική να ακυρωθεί η συντριπτική πλειοψηφία των μικρών έργων και να προσανατολιστούν προς μεγαλύτερα, μέσα στα πλαίσια, φυσικά, των Μικρών Υδροηλεκτρικών μέχρι 15 MW, που λέγαμε.

Το αποτέλεσμα ήταν ότι ούτε τα μικρά έγιναν, διότι επί της ουσίας ακυρωνόταν η δυνατότητά τους με κάποιους αυθαίρετους μαθηματικούς τύπους που έγιναν, ούτε τα μεγάλα, δηλαδή των 7 MW - 10 MW, διότι προσκρούουν σε πραγματικά περιβαλλοντικά προβλήματα, όπως, επίσης, κυρίως προέρχονται από το γεγονός ότι είναι σε ιδιαίτερα προστατευόμενες περιοχές και ορθώς δεν μπορούν να χωροθετηθούν σε μεγάλα ποτάμια ή σε άλλα οικονομοτεχνικά ζητήματα.

Αυτό οδήγησε στο γεγονός, θυμάμαι το 2010, να υπάρχουν 187 MW Μικρών Υδροηλεκτρικών σε λειτουργία και σήμερα να έχουμε 220 MW, δηλαδή έχουμε μια απειροελάχιστη ανάπτυξη και, μάλιστα, έργων που δεν προήλθαν από την νομοθεσία την τρέχουσα, αλλά έργα που είχαν ολοκληρωθεί αδειοδοτικά και εκκρεμούσαν από παρελθούσες νομοθεσίες.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΔΕΔΕΣ	ΔΕΔΕΣ	26.05.2016	BBYP0526.PD3

(Συνέχεια ομιλίας του κυρίου ΙΩΑΝΝΗ ΣΗΦΑΚΗ)

Νομίζω ότι χρειάζεται αυτό να έχει εξισορροπηθεί, ούτως ώστε να μπορέσουμε και γίνονται κινήσεις προς αυτή την κατεύθυνση, να μπορέσουν αυτά τα έργα να προχωρήσουν.

Μεγάλο πρόβλημα, έτσι όπως εξελίχθηκε δυστυχώς άναρχα και η αξιοποίηση των δικτύων, είναι η δυνατότητα αυτά τα έργα μετά από την πολύχρονη αδειοδότηση τους να μπορούν να βρουν δίκτυο.

Διότι για παράδειγμα, βάσει της τεχνολογίας πήγαινες και έκανες απευθείας αίτηση στη Δ.Ε.Η., έπαιρνες το δίκτυο μέσα σε δεκαπέντε μέρες και σε αυτά χρειάζεται να μπορέσεις να κάνεις αίτηση για να το πάρεις μετά από χρόνια.

Κατά συνέπεια, όταν μιλάμε για μακροχρόνιο και μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό, πρέπει να κάνουμε σχεδιασμό και των δικτύων. Ακόμη, ακούστηκε για τις ανάκληση των αδειών. Εμφανίζεται ας το πούμε πραγματικά και αυτό δίνει τροφή και σε κάποιες οργανώσεις ή και σε κάποιους που θέλουν να έρθουν αντίθετοι στην λογικών των μικρότερων έργων, ότι υπάρχουν πάρα πολλές άδειες, που επί της ουσίας είναι ανενεργές. Είναι αδύνατόν αυτές οι άδειες να γίνουν ποτέ έργα.

Κατά συνέπεια, πρέπει πράγματι να προχωρήσει η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας σε ανακλήσεις των αδειών, φυσικά λαμβάνοντας υπόψη και τις σχολές τις αδειοδοτικές. Όταν ο άλλος δεν κάνει τίποτα δέκα χρόνια, δεν έχει προχωρήσει ούτε ένα βήμα, προφανώς και πρέπει να ανακληθεί η άδεια, για κάποιους που ενδιαφέρονται ή αν μπορεί να σταθεί με βάση την νομοθεσία να προχωρήσει και να κάνει αυτή τη δουλειά.

Βεβαίως, είναι θετικό το γεγονός ότι η ελληνική πολιτεία αναγνωρίζει το τι πρέπει να προχωρήσουν αυτά τα έργα και γι' αυτό το λόγο είναι μαζί με την ... που αξιοποιεί και την θερμότητα όμως, είναι στην πρόθεση του αναπτυξιακού νόμου, η οποία έχει κατατεθεί και είναι σε διαβούλευση τα μοναδικά έργα τα οποία συνεχίζουν να είναι προς άμεση επιδότηση κεφαλαίου ή και φοροαπαλλαγές τα μικρά και υδροηλεκτρικά έργα.

Κλείνω, λέγοντας τα εξής, ότι η πολιτεία χρειάζεται να ακολουθήσει αυτό το κλάδο, να προσεγγίσουμε την μέση αξιοποίηση του μικρότερου δυναμικού στην Ευρώπη. Όσον αφορά την μεσοχώρα, η μεσοχώρα είναι σαφές ότι δεν εμπλέκεται με την Επιτροπή του Αχελώου. Και είναι σαφές ότι ο στοιχειώδης ρεαλισμός είναι ένα έργο το οποίο έχει ολοκληρωθεί σχεδόν και θα λειτουργήσει και είναι ευχάριστο το ότι με απόλυτο ρεαλισμό ο Υπουργός έδωσε εντολή να προχωρήσει αυτό το έργο και να ολοκληρωθεί, ακυρώνοντας παραλλήλως τις διαδικασίες περιεκτροπής του Αχελώου.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΔΕΔΕΣ	ΔΕΔΕΣ	26.05.2016	BBYP0526.PD3

Υπάρχει απόφαση να προχωρήσει η μεσοχώρα και να ολοκληρωθεί ως έργο. Ακόμη πρέπει και αξίζει να εξεταστούν στα πλαίσια των ενεργειακού μείγματος οι προτάσεις. Επίσης, αξίζει να μελετηθούν οι προτάσεις για την αποταμίευση, όσον αφορά τα ζεύγη τα οποία αναφέρετε, τα οποία πραγματικά μέσα στα πλαίσια των ενεργειακού μείγματος είναι πολύ σημαντικές και πρέπει να μελετηθούν.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Τον λόγο έχει ο κ. Τσόγκας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΟΓΚΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε. Να ευχαριστήσω, επίσης, τους εκλεκτούς προσκεκλημένους που είχαν την ευγενή καλοσύνη να είναι εδώ παρόντες σήμερα και να μας διευρύνει το γνωστικό μας πεδίο, σχετικά με το αντικείμενο που κουβεντιάζουμε, τα μικρά ή μεγάλα φράγματα.

Είναι γεγονός ότι και εφόσον τηρηθούν οι περιβαλλοντικοί όροι, οι ισορροπίες και οι αναλογίες μπορούν να συμβάλουν στην επίλυση των τεράστιων προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε αυτή την εποχή και η χώρα μας, λόγω της έλλειψης των υδατικών πόρων και μπορούν να συμβάλουν στην επίλυση πολλών αρδευτικών ζητημάτων.

Δεν θα πω πολλά πράγματα, είμαστε στο τέλος, θα είναι πιο συγκριμένος. Με ενδιαφέρει φαντάζομαι θα το γνωρίζετε το φράγμα του Ασωπού στην Κορινθία.

Θα πω δύο πράγματα για το φράγμα του Ασωπού, για όσους δεν το γνωρίζουν, ότι πρόκειται για ένα αρδευτικό φράγμα, με το οποίο θα αξιοποιηθούν 41 εκατ. περίπου κυβικά νερού, για την άρδευση της Κορινθίας και την οριστική επίλυση του προβλήματος, γιατί έχει σοβαρό πρόβλημα η Κορινθία.

Θα προστατέψει τους υδάτινους πόρους από την υφαλμύρωση. Θα αναδείξει το φυσικό κάλλος, θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας. Θα μετατραπεί κατά πάσα πιθανότητα σε τουριστικό πόλο της περιοχής και γενικότερα θα συμβάλει στην ανάπτυξη και στη βιώσιμη γεωργία της περιοχής της Κορινθίας.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
Α. ΣΠΑΝΟΥ	Α. ΣΠΑΝΟΥ	26.5.16	BCYP0526.SP3

(Συνέχεια ομιλίας κ. Γεώργιου Τσόγκα)

Πρόκειται για ένα φράγμα, το οποίο ξεκίνησε προ 8 ετών και εξακολουθεί να βρίσκεται στο πρώτο στάδιο. Έχουν ήδη δαπανηθεί γύρω στα 50 εκατομμύρια ευρώ και έχουν γίνει τα πρώτα πράγματα. Έχουν κοπεί οι κορδέλες, δύο ή τρεις φορές, από τον κ. Ταγαρά, από τον κ. Τατούλη, υπήρχε μια πολύ μεγάλη αισιοδοξία για την προώθηση του έργου, αλλά τελικά το έργο βάλτωσε.

Αυτή τη στιγμή είναι σε πλήρη ανυποληψία, στο χώρο 1 είναι δύο φύλακες και τρία σκυλιά για τη φύλαξη της περιοχής, πρόσφατα εργαζόμενοι, λόγω της μη καταβολής δεδουλευμένων 20 μηνών, προέβησαν σε επίσχεση εργασίας. Νομίζω ότι τελευταία δόθηκαν κάποια χρήματα, χωρίς όμως να επιλυθεί το θέμα, διότι η μία εκ των δύο εταιριών, γιατί είναι μια κοινοπραξία της ΙΟΝΙΟΥ και του ΑΚΤΟΡΑ, εξέπεσε, δόθηκε μια ευκαιρία στην ΙΟΝΙΟ να αποκαταστήσει τα οικονομικά δεδομένα, αλλά τα πράγματα δείχνουν ότι δεν μπορεί να γίνει και αυτή υπόθεση μπλοκάρει πάλι.

Απευθυνόμενος, λοιπόν, προς τους εκπροσώπους του Υπουργείου θέλω να ρωτήσω, εάν έχουν εικόνα γύρω από το θέμα, πού οδηγείται αυτή η ιστορία, εάν θα ξεμπλοκάρει και εάν τυχόν θα αποδοθούν ευθύνες για οποιαδήποτε ζημιά θετική ή αποθετική.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΣΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Χονδρός.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΝΔΡΟΣ (Εκπρόσωπος της Κίνησης Πολιτών «Αχελώου ρους»): Είχα τονίσει στην πρώτη μου τοποθέτηση, ότι πρέπει να τελειώνουμε με τους μύθους, αλλά διαπιστώνω ότι όσο προχωράει συζήτηση το μόνο που κάνουμε είναι να τους ενισχύουμε.

Μύθος πρώτος, λίμνη Πλαστήρα. Ένα απολύτως αντιεπισημονικό επιχείρημα ακούγεται διαρκώς. Η Ελλάδα έχει κάμποσες δεκάδες τεχνίτες λίμνες, είναι περίπου 60 τον αριθμό. Θέλω κάποιος από τους παρευρισκόμενους να μου ονοματίσει μια δεύτερη τεχνητή λίμνη, η οποία έχει αξιοποιηθεί με διαφορετικό τρόπο από αυτόν, για τον οποίο έχει κατασκευαστεί, δηλαδή έχει αξιοποιηθεί και τουριστικά. Δεν υπάρχει.

Άρα, λοιπόν, ένα διαχρονικό επιχείρημα, το οποίο επικαλείται και μια επιστημονικότητα, το οποίο αναφέρεται στην εξαίρεση της στατιστικής, νομίζω ότι δεν χρειάζεται να συζητήσουμε εδώ, εάν μπορεί να σταθεί ή όχι.

Δύο στοιχεία σε σχέση με αυτό. Ένα βασικό στοιχείο της λίμνης Πλαστήρα είναι η σύγκρουση στις χρήσεις των υδάτων. Πότε χρειαζόμαστε το νερό στη Θεσσαλία, πότε το χρειάζονται οι αγρότες; Το χρειάζονται κατά την αρδευτική περίοδο του καλοκαιριού. Το χρειάζεται την ίδια περίοδο η Δ.Ε.Η.; Το ίδιο ισχύει και για τη Μεσοχώρα και γι'

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
Α. ΣΠΑΝΟΥ	Α. ΣΠΑΝΟΥ	26.5.16	BCYP0526.SP3

αυτό, όπως ειπώθηκε εδώ, διαχρονικά η Δ.Ε.Η. ήταν κατά της εκτροπής του Αχελώου και μάλιστα έκανε προσφυγή στο ελληνικό δημόσιο και πήρε και τεράστια αποζημίωση πολλών δισεκατομμυρίων δραχμών, γιατί, εάν ολοκληρωνόταν η εκτροπή του Αχελώου η συνολική παραγωγή ρεύματος από τη Δ.Ε.Η., παρόλο που θα προστίθονταν δύο μονάδες παραγωγής ρεύματος ακόμα 360 MW η καθεμιά, η συνολική παραγωγή ρεύματος από τον Αχελώο θα μειώνονταν κατά 4%.

Δεύτερο στοιχείο, η στάθμη λίμνης, γιατί ακούγεται διαρκώς αυτός ο μύθος και για τη Μεσοχώρα, δηλαδή της αξιοποίησης της λίμνης της Μεσοχώρας και για άλλους λόγους, πλην της ενεργειακής. 40 μ. διακύμανση στη στάθμη λίμνης, που σημαίνει ότι δεν υπάρχει περίπτωση να μπορεί να αξιοποιηθεί, δηλαδή δεν υπάρχει σταθερή ακτογραμμή.

Τρίτος μύθος. Ακούγεται διαρκώς η Ευρώπη. Θέλω να μου πει κάποιος από τους παρευρισκόμενους, υπάρχει αντίστοιχο ενεργειακό μοντέλο στην Ευρώπη, όπως στην Ελλάδα, δηλαδή να υπάρχει μία και μοναδική εταιρία παραγωγής και διανομής του ρεύματος; Αυτό που θέλω να πω είναι, ότι διαφορετική θα ήταν η συζήτηση, για παράδειγμα στη Μεσοχώρα ή στη Θεσσαλία, εάν είχαμε περιφερειακή οργάνωση των εταιρειών παραγωγής ενέργειας, άρα, λοιπόν, και το παραγόμενο προϊόν, κάθε μορφής, αξιοποιούνταν από τις τοπικές κοινωνίες.

Μια τελευταία παρατήρηση, σχετικά με τη Μεσοχώρα. Νομίζω, ότι είναι το παράδειγμα, όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε ευρωπαϊκό και διεθνές, για να μελετήσει κανείς, τι σημαίνει το να σχεδιάζεται ένα μεγάλο έργο, ασχέτως για ποιο λόγο, χωρίς να παρθούν υπόψη οι τοπικές ανάγκες και οι τοπικές κοινωνίες.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΦΡΑΤΖΗ	ΙΩΑΝΝΟΥ	26.5.2016	BDYP0526.FE3

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΟΝΔΡΟΥ, Εκπροσώπου της Κίνησης Πολιτών «Αχελώου Ρους»)

Η σύγκρουση αυτών των δεκαετιών, που μέχρι τώρα οδηγεί στο να «κερδίζει», αν μου επιτρέπεται ο όρος, η τοπική κοινωνία μιας και το έργο διαρκώς καθυστερεί αποδεικνύει ότι ένα έργο σχεδιάζεται χωρίς να περικόψουν τις τοπικές κοινωνίες και τις τοπικές ανάγκες δύσκολα ολοκληρώνεται. Εδώ θέλω να τονίσω ότι οποιαδήποτε απόπειρα και της σημερινής κυβέρνησης να τεθεί σε λειτουργία το φράγμα της Μεσοχώρας χωρίς να απαντά στα ζητήματα που δημιουργεί αυτό το έργο στην τοπική κοινωνία θα έχει το ίδιο αποτέλεσμα σαν αυτό που έχουμε τις τελευταίες δεκαετίες μέχρι σήμερα.

Ελπίζω η σημερινή κυβέρνηση και ο φίλος και σύντροφος Υπουργός Ενέργειας στο σχεδιασμό που κάνει να πάρει υπόψιν του αυτή τη πολύχρονη εμπειρία αυτής της σύγκρουσης και να μην ακολουθήσει την πεπατημένη η οποία θα οδηγήσει στο ίδιο αποτέλεσμα και η τοπική κοινωνία να μαραζώνει στην εκκρεμότητα αυτού του έργου για δεκαετίες και το ίδιο το έργο να μην ολοκληρώνεται. Με άλλα λόγια φράγμα στη Μεσοχώρα και λειτουργία χωρίς διάθεση της Μεσοχώρας δεν μπορεί να υπάρχει.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Τον λόγο έχει ο κ. Βασιλικός.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ (Πρόεδρος του Ελληνικού Συνδέσμου Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων): Θα ξεκινήσω να απαντώ στα ερωτήματα που τέθηκαν λέγοντας πάλι ότι δεν πρέπει να συγχέουμε μεγάλα υδροηλεκτρικά και μεγάλα φράγματα με τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα. Ειπώθηκε και αναλύθηκε επαρκώς πιστεύω.

Πράγματι πέρυσι με τις τιμές του φυσικού αερίου και λαμβάνοντας υπόψιν όλα τα συνοδευτικά κόστη και στήριξη που είχαν οι θερμικές μονάδες, η παραγόμενη ενέργεια από μικρά υδροηλεκτρικά ήταν σχεδόν ίδια ή φθηνότερη από τις θερμικές μονάδες. Φέτος έχουμε χάσει λίγο αυτό το πλεονέκτημα υπάρχει μία διαφορά κυρίως λόγω της πτώσης των τιμών του φυσικού αερίου, αλλά και πάλι μιλάμε για διαφορές κάποιων σεντς ανά KW.

Αναφέρθηκε ο Νέστος και τα προβλήματα του. Πράγματι τα μεγάλα υδροηλεκτρικά φράγματα στο Νέστο ήταν μια τεράστια παρέμβαση, η οποία οδήγησε στην υπογραφή κάποιων Υπουργικών Αποφάσεων προστασίας του Δέλτα του Νέστου, έτσι ώστε να μην υπάρξει πρόβλημα, διότι τα φράγματα κατακρατούσαν τα φερτά των ποταμών, να μην υπάρξει άλλη παρέμβαση, η οποία θα απαγόρευε να φτάσουν φερτά στο Δέλτα. Αυτό δεν αφορά τα μικρά υδροηλεκτρικά τα οποία δεν κατακρατούν φερτά, δεν έχουν φράγμα, δεν έχουν ανάντη, κάτι να το κρατήσουν και σε κάθε περίπτωση οι συγκεκριμένες αποφάσεις έχουν πια λήξει, είχαν δεκαετή διάρκεια, διότι διαπίστωσαν ότι δεν υπάρχει πρόβλημα.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΦΡΑΤΖΗ	ΙΩΑΝΝΟΥ	26.5.2016	BDYP0526.FE3

Όσον αφορά στα περιβαλλοντικά κριτήρια για το σχεδιασμό, κατασκευή και λειτουργία μικρών υδροηλεκτρικών έργων έχουν αναφερθεί ότι είναι πάρα πολύ αυστηρά από όλες τις απόψεις. Υπάρχουν προβλέψεις για διαφύλαξη ιχθυοπανίδας, αξιοποίηση υποδομών, μείωση παρεμβάσεων. Μπορεί κάποιος να το διαπιστώσει αυτό κάνοντας μία επίσκεψη σε κάποιο έργο που λειτουργεί εδώ και 10 - 15 χρόνια, έχουμε αρκετά τέτοια έργα, να δει αν προκάλεσαν κάποια παρέμβαση ή κάποια αλλοίωση στην περιοχή. Υπάρχουν πράγματι έργα που φτάνουν τα 18 - 20 χρόνια.

Στις ερωτήσεις της κυρίας Καφαντάρη δεν έχω να πω κάτι. Δεν θα μπορέσω να πω τη λέξη οπτική όχληση, γιατί τα μικρά υδροηλεκτρικά έχουν μία υδροληψία χαμηλή, η οποία καμιά φορά γίνεται και πέτρινη, ένα κτήριο, ένας σταθμός παραγωγής που είναι σύμφωνος με την αρχιτεκτονική της περιοχής. Όσον αφορά στον θόρυβο, δεν υπάρχει θόρυβος μπορεί οποιοσδήποτε επισκεφτεί ένα έργο να το διαπιστώσει. Στα όρια του οικοπέδου του σταθμού δεν ακούγεται τίποτα παρά μόνο ο ήχος του νερού. Επαναλαμβάνω ότι πράγματι για τα δίκτυα προβλέπεται η υπογειοποίηση δικτύων σε ευαίσθητες περιοχές και γενικότερα υπάρχει πρόβλεψη για να ελαχιστοποιούνται οι επιπτώσεις.

Πράγματι τα πολλά έργα πρέπει να εξαλειφθούν, τα έργα που είναι μόνο άδειες. Ακόμα και σήμερα με αυτή τη νομοθεσία που έχουμε δεν υπάρχει δυνατότητα, όπως ακούστηκε, πλήρης υπογειοποίησης ενός ρέματος, διότι με τις Υπουργικές Αποφάσεις που έχουν ψηφιστεί ακόμα και επάλληλα έργα δεν μπορούν να καλύψουν πέραν του 30% του συνολικού μήκους του υδατορεύματος. Το υπόλοιπο 70% αποδεικνύεται ότι είναι αδύνατον να χωροθετηθεί. Σας ευχαριστώ.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΛΥΡΑ	26.5.2016	BEYP0526.AR3

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής) : Ευχαριστούμε τον κ. Βασιλικό.

Το λόγο έχει ο κ. Μάντζαρης.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΝΤΖΑΡΗΣ (Υπεύθυνος Ενεργειακής Πολιτικής της WWF Ελλάς) : Ευχαριστώ πολύ. Θα προσπαθήσω να είμαι σύντομος και να απαντήσω σε όσα ειπώθηκαν και σε όσα ρωτήθηκαν. Κατ' αρχάς, να πω, ότι δεν εκπροσωπώ όλες τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, εκπροσωπώ το WWF Ελλάς και πρέπει να πω, τη στάση της WWF Ελλάς σε ζητήματα προώθησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ήταν αρκετά ισορροπημένη στην πορεία των χρόνων. Πριν δύο χρόνια, για παράδειγμα, στη συζήτηση για το new deal, για το νέο εγγυημένο σύστημα τιμών, πιστεύαμε και εμείς στον εξορθολογισμό των εγγυημένων τιμών των φωτοβολταϊκών.

Έχουμε φθάσει στο άλλο άκρο, το άκουσα 2 - 3 φορές στη συζήτηση, ότι για τον εκτροχιασμό του ειδικού λογαριασμού ΑΠΕ που πληρώνει ο κόσμος, ευθύνονται τα φωτοβολταϊκά. Αυτό είναι ένας μύθος. Ναι μεν τα φωτοβολταϊκά είχαν τιμές ακριβές και αυτό συνεισέφερε στα έξοδα του ειδικού λογαριασμού, αλλά πρέπει να κοιτάμε και τα έσοδα. Για χρόνια τα έσοδα του ειδικού λογαριασμού, δεν ήταν αυτά που έπρεπε, γιατί ο προμηθευτής της ΔΕΗ πλήρωνε με βάση την οριακή τιμή συστήματος, δεν πλήρωνε με βάση το πραγματικό όφελος από τις ΑΠΕ. Τώρα, πληρώνει το μέσο μεταβλητό κόστος παραγωγής και πάλι είναι κάτω από το πραγματικό όφελος, επομένως, έχουμε μία διαφορά ισοζυγίου. Το θέμα είναι περίπλοκο. Δεν είναι σωστό να καθόμαστε να λέμε, ότι οφείλονται στα φωτοβολταϊκά, τα οποία είναι μια νέα τεχνολογία. Χρειάζεται να πληρώσεις κάποιο κόστος, όπως και σε όλη την Ευρώπη, για να μπορέσει αυτή να προωθηθεί. Αυτό είναι πολύ βασικό.

Επίσης, ειπώθηκε και ακούστηκε «γιατί εγώ πρέπει να πληρώνω τις ΑΠΕ πάρα πολύ ακριβά»; Αυτό που γίνεται συνήθως λάθος, είναι ότι όταν μιλάμε για το μέλλον, σκεφτόμαστε το παρελθόν. Όντως μέχρι τώρα, ίσχυε ένα σύστημα εγγυημένων τιμών, το οποίο ήδη τώρα πάει να αλλάξει. Αν μιλήσουμε για μικρότερη παραγωγή, υπάρχει το νέο σύστημα net metering, που δεν επιβαρύνεται καθόλου ο καταναλωτής και όλες οι προβλέψεις λένε, ότι οι προοπτικές ανάπτυξης του net metering στην Ελλάδα είναι καταπληκτικές. Υπάρχουν μάλιστα προβλέψεις ότι η πρόοδος τεχνολογίας στις μπαταρίες, θα καταστήσει πιο συμφέρον στο μέλλον, ειδικά στην Ελλάδα που έχει αυτή την ηλιοφάνεια, να χρησιμοποιείται, να αξιοποιείται αυτή η ηλεκτρική ενέργεια που παράγει ο αυτοπαραγωγός από αυτή που προέρχεται από κεντρικές μονάδες παραγωγής. Επομένως αυτό αλλάζει τελείως τα δεδομένα και αλλάζει τελείως το μοντέλο της ηλεκτροπαραγωγής. Επομένως, δεν μπορούμε να συζητάμε για ΑΠΕ, με όρους του 2010.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΛΥΡΑ	26.5.2016	BEYP0526.AR3

Επίσης, ακούστηκε ότι είναι φθηνή η λιγνιτική παραγωγή. Συμφωνώ. Το ερώτημα ποιο είναι; Θα παραμείνει; Έχουμε δει πως το ευρωπαϊκό σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών θα επηρεάσει της λιγνιτικής κίλοβατώρας; Ξέρουμε τι σημαίνει βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές και πώς θα επηρεάσει το κόστος ηλεκτροπαραγωγής; Αυτά είναι εδώ για να μείνουν. Είχαμε μια συμφωνία ιστορική στο Παρίσι το Δεκέμβριο του 2015, η οποία αλλάζει τελείως τα δεδομένα. Όταν λοιπόν μιλάμε για μακροχρόνιο ενεργειακό σχεδιασμό, δεν μπορούμε να συζητάμε με όρους του παρελθόντος. Ευχαριστώ πολύ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής) : Ευχαριστούμε τον κ. Μάντζαρη.

Το λόγο έχει κ. Δωροβίνης.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΔΩΡΟΒΙΝΗΣ (Δικηγόρος - Ειδικός σε θέματα περιβάλλοντος) : Πάρα πολλά τέθηκαν, αν θέλετε, λίγο εκτός χρονομέτρησης. Θα σας πρότεινα να κληθεί εδώ, όχι για τις πολιτικές αντιλήψεις, μπορεί ο καθένας να έχει τις δικές του εκτιμήσεις και ο Μανώλης ο Γλέζος, ως τοπικός άρχων, διότι δημιούργησε, τα έχω δει με τα μάτια μου, γι' αυτό και μου ήρθε στο μυαλό αυτό το παράδειγμα, μικρά φράγματα, γιατί τα φράγματα δεν είναι μόνο για ενέργεια, είναι και για άρδευση. Εδώ μιλάμε και για τα δύο. Δημιούργησε με ελάχιστο κόστος την εποχή εκείνη που σκεπτόντουσαν τα δισεκατομμύρια δραχμές, ήταν 1,5 εκατομμύριο δραχμές το κάθε ένα φράγμα και με συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού. Καλό είναι ο Μανώλης, που μπορεί ακόμη να κυκλοφορεί, θα ήταν χρήσιμο να σας δώσει την εμπειρία του.

Μπαίνω στις απαντήσεις επί τροχάδην. Στο θέμα της εκτροπής του Αχελώου, λυπάμαι αλλά υπάρχει και μια πλευρά της παράνοιας. Αναφέρεται το όνομα του Μαγειρία. Ο Μαγειρίας ήταν ένας μηχανικός που ήρθε επί χούντας από την τότε Σοβιετική Ένωση και είχε συμμετάσχει στο περίφημο νομοσχέδιο για την Αράλη. Η Αράλη ξεράθηκε και ο Μαγειρίας άρχισε να λέει διάφορα πραγματικά παρανοϊκά. Για παράδειγμα, να ενωθεί το Ιόνιο με το Αιγαίο με νέο ποταμό. Είχε διάφορα τέτοια στο μυαλό του και η εκτροπή του Αχελώου.

Επίσης, η λίμνη Πλαστήρα, όλα αυτά, σχεδιάστηκαν πριν υπάρξει η περιβαλλοντική κινητοποίηση, ευαισθητοποίηση κ.λπ.. Στη Μεσοχώρα υπάρχει μια προφορική δήλωση του κ. Σκουρλέτη. Αυτό υπάρχει όλο κι όλο, αλλά υπάρχει.

Δεύτερον, ο ίδιος ο Παπαζάχος και το χρησιμοποιήσαμε, μας είχε πει ότι δεν έχει γίνει ποτέ μελέτη σεισμολογική και γίνονται σεισμοί στην περιοχή. Αποτέλεσμα; Πηγαίνετε να δείτε το φράγμα. Ο κ. Χονδρός μπορεί να το μαρτυρήσει, είναι όλο ρωγμές. Φανταστείτε λοιπόν τις επισκευές των ρηγματώσεων κ.λπ..

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΛΥΡΑ	26.5.2016	ΒΕΥΡ0526.AR3

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΓΑΡΔΙΚΑ		26.5.2016	BFYP0526.GV3

(Συνέχεια ομιλίας κυρίου Βασίλη Δωροβίνη, Δικηγόρος - Ειδικός σε θέματα περιβάλλοντος)

Επίσης, για την Ε.Ε. και το σατανικό σχέδιο, «να βάλει χέρι».

Η Ε.Ε. το 1994 σταμάτησε την χρηματοδότηση της εκτροπής «του Αχελώου». Επομένως, που είναι το σατανικό σχέδιο που θέλει να πάρει τον Αχελώο, για να το κάνει δικό της;

Λέω, εγώ.

Τώρα, να αναφερθώ στο βαμβάκι και τελειώνω. Κανείς δεν είναι αντίθετος με την παραγωγή του βαμβακιού, απλώς η Ε.Ε. έχει βάλει «στάνταρς» και θέλει να ενισχύσει και τον τρίτο κόσμο, για να μην μας έρχονται τόσοι μετανάστες και πρόσφυγες.

Είπε, λοιπόν, ότι το βαμβάκι του τρίτου κόσμου, π.χ. Αίγυπτος και τα λοιπά, είναι ποιοτικά πολύ ανώτερο από το ελληνικό και θα σταματήσουμε να χρηματοδοτούμε - να επιδοτούμε το ελληνικό βαμβάκι.

Ακούστε, όμως, και όλα τα υπόλοιπα που είπα.

Επίσης, ανέφερα για την ρύπανση του Πηνειού, για τους εκτοξευτήρες και τα λοιπά.

Σε ό,τι αφορά το θέμα της Στυμφαλίας και το λέω αυτό, γιατί το θέσατε εσείς, θα έχουμε την δίκη στις 1 Ιουνίου, αλλά θα αναβληθεί και πάλι από την απεργία των δικηγόρων.

Για το φράγμα του Ασωπού. Πράγματι, το έχω φέρει και εγώ ως επιχείρημα στο Συμβούλιο της Επικρατείας, αλλά θα σας το πω και πάλι, ότι δεν υπάρχουν διαχρονικά συνεχεί στοιχεία για την λίμνη της Στυμφαλίας. Δεν υπάρχουν στοιχεία και κάνουμε -ας το πω έτσι - φιλοσχεδιασμούς, π.χ. να δώσουμε από εκεί, να κόψουμε από εδώ, να κάνουμε φράγμα, να μην κάνουμε φράγμα κ.λπ., δηλαδή, γίνονται στο «βρόντο συζητήσεις».

Φανταστείτε, ότι το γραφείο που έκανε το σχέδιο για τις λεκάνες απορροής βόρειας Πελοποννήσου που είσατε και εσείς, αλλά και την πατρίδα μου, την Αργολίδα, ξέρετε, από όπου έπαιρνε τις πληροφορίες;

Δεν έχει επιστήμονες για να κάνει πρωτογενή έρευνα.

Δεν έχει επιστήμονες και έστειλε έγγραφα τους γραμματείς Κοινοτήτων και Δήμων για να τους δώσουν στοιχεία για τα νερά. Αυτή είναι η επιστημονική έρευνα και το τελικό σχέδιο διαχείρισης υδάτων, που εκπονήθηκε για τη βόρεια Πελοπόννησο, που υπάγεστε και εσείς και η Αργολίδα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΓΑΡΔΙΚΑ		26.5.2016	BFYP0526.GV3

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κύριος Αραποστάθης.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΑΡΑΠΟΣΤΑΘΗΣ (Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών): Εγώ, κυρία Πρόεδρε, θα είμαι πολύ σύντομος και δεν θα κάνω χρήση όλου του χρόνου.

Το πρώτο σημείο, είναι ότι η διάκριση μεταξύ μικρών ή μεγάλων φραγμάτων, νομίζω ότι διέπεται και από την σημερινή συζήτηση, από το ζήτημα του τεχνολογικού ντετερμινισμού. Δηλαδή, προσπαθούμε να βρούμε ποια είναι τα τεχνικά χαρακτηριστικά, τι θα μας πει ο μηχανικός και να εναποθέσουμε όλη την απόφαση, μέσα σε έναν υποτίθεται «ρασιοναλισμό ορθολογισμό των μηχανικών».

Θεωρώ, ότι πρέπει να ειπωθούν τα ζητήματα αυτά μέσα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης, νόηματοδότηση της ανάπτυξης και ένα πλαίσιο διαφορετικής διακυβέρνησης, όπου ουσιαστικά θα έχουν τρεις πόλους, το κράτος και τον ιδιωτικό τομέα, αλλά και την κοινωνία των πολιτών μέσα από τις τοπικές κοινότητες, είτε Αυτοδιοικήσεις είτε συνεταιρισμούς.

Το δεύτερο σημείο που πρέπει να τονισθεί απ' ό,τι βγαίνει από τη συζήτηση, είναι το ζήτημα της τοπικότητας. Δηλαδή, δεν υπάρχουν αντικειμενικές λύσεις παντού και για όλα τα πράγματα και θα πρέπει να λαμβάνουμε υπ' όψιν την τοπικότητα, τις νοηματοδοτήσεις που έχουν οι τοπικοί παίκτες για το τι θέλουν για το περιβάλλον τους, με ποιους όρους το νοηματοδοτούν, τι σχέση έχουν με το περιβάλλον τους, για να μπορέσουν να κάνουν έναν σχεδιασμό.

Έναν σχεδιασμό που δεν θα είναι κεντρικός, υπό την έννοια, όπως ειπώθηκε από την WWF, όπως τον έχουμε γνωρίσει την δεκαετία του '60, του '70 ή του '80, αλλά θα είναι εντελώς ανά-στοχαστικός, δηλαδή, θα παίρνω συνεχώς *Feedback* από τις τοπικές κοινότητες - από τους άλλους παίκτες που θα συμμετέχουν στη διαμόρφωση του αναπτυξιακού μοντέλου.

Με αυτά τα λόγια, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κύριος Βαφειάδης.

ΜΑΡΙΟΣ ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ (Καθηγητής του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών - Τομέας Υδραυλικής και Τεχνικής Περιβάλλοντος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης): Καταρχήν και επειδή αναφέρθηκε το έργο του Μανώλη Γλέζου στη Νάξο, είναι πάρα πολύ πετυχημένο, είναι πάρα πολύ καλό και ήταν και ένας λόγος που τον κάναμε Επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών περίπου πριν από 15 χρόνια, αξίζει και εάν δεν έχετε πληροφορηθεί να το δείτε.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΓΑΡΔΙΚΑ		26.5.2016	BFYP0526.GV3

Το έχω παρουσιάσει και σε Επιτροπές της Ε.Ε., σαν ένα παράδειγμα, καλών πρακτικών.

Υπάρχει ένα πρόβλημα αρχικά στη διαχείριση της ενέργειας.

Τώρα θυμήθηκα μια περίπτωση, όπου γίνεται κάθε χρόνο στο φράγμα της Σφηκιάς στον Αλιάκμονα, μία σύσκεψη της Δ.Ε.Η. και των παραγόντων, των υπηρεσιών και των Φορέων, που χρησιμοποιούν το νερό για άρδευση.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	26.5.2016	BGYR0526.XT3

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΜΑΡΙΟΥ ΒΑΦΕΙΑΔΗ, Καθηγητή του Τμήματος
Πολιτικών Μηχανικών - Τομέας Υδραυλικής και Τεχνικής Περιβάλλοντος του
ΑΠΘ)

Άκουσα ότι πέρυσι ετέθη ένα θέμα ότι η Δ.Ε.Η. δεν θέλει να αφήσει πολύ νερό, διότι έχει μεγάλη παραγωγή από φωτοβολταϊκά και δεν της χρειαζόταν, εκείνη την καλοκαιρινή περίοδο που υπήρχε ανάγκη, να αφήσει πολύ νερό και αυτό δημιούργησε κάποιες τριβές και προβλήματα, που νομίζω ότι τελικά ξεπεράστηκαν. Δηλαδή, πράγματι, χρειάζεται ένας γενικότερος σχεδιασμός και μια πολιτική και είναι πολύ σημαντικό.

Όσο αφορά γενικά τους ιδιωτικούς πόρους, εδώ προσκρούει η πολυδιάσπαση της νομοθεσίας και των αρμοδιοτήτων. Τυπικά υπάρχει Ειδική Γραμματεία Υδάτων, η οποία ανήκει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, αλλά οι τοπικές διευθύνσεις υδάτων ανήκουν στο Υπουργείο Εσωτερικών και υπάρχουν και οι τεχνικές υπηρεσίες που ανήκουν στις αποκεντρωμένες περιφέρειες. Εμπλέκονται, επίσης, κάπου και οι δήμοι και υπάρχει το Υπουργείο Γεωργίας και το Υπουργείο Βιομηχανίας και άντε να βγάλεις άκρη. Δεν γίνεται έτσι δουλειά. Πρέπει όλα αυτά κάποια στιγμή να μπουν σε μια σειρά και να απλοποιηθεί και να ενοποιηθεί και νομοθεσία.

Τέλος, νομίζω ότι όλοι οι παρόντες συμφώνησαν ότι τα μικρά υδροηλεκτρικά είναι έργα τα οποία, λόγω του μεγέθους τους και λόγω των χώρων που μπορούν να γίνουν, δεν προσβάλλουν το περιβάλλον, δεν δημιουργούν μεγάλα προβλήματα και μπορούν εύκολα να κατασκευαστούν και να χωροθετηθούν και είναι καλά για τις τοπικές κοινωνίες. Έχουμε ένα μεγάλο δυναμικό και είναι αμαρτία από τον Θεό να το αφήνουμε να πηγαίνει ανεκμετάλλευτο. Πρέπει να γίνουν οι μελέτες που χρειάζεται η νομοθεσία, ώστε όλες οι διαδικασίες να συντομευθούν και να αναπτυχθεί όλο αυτό το δυναμικό. Δεν είναι μόνο η παραγωγή ενέργειας. Αν υπάρξει μια συστηματική οργάνωση, θα μπορούσε να αναπτυχθεί και η βιομηχανία και να καλύπτουμε κατά 90% την προστιθέμενη αξία από ελληνικούς πόρους. Σας ευχαριστώ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Υποεπιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Μαμάσης.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΜΑΣΗΣ (Επίκουρος Καθηγητής στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών στο Μετσόβιο Πολυτεχνείο): Θα ξεκινήσω από μερικά θέματα και μετά θα προσπαθήσω να απαντήσω στις απορίες όλων των βουλευτών. Πρώτον, θεωρώ ότι πυροδότησα λίγο το θέμα της Μεσοχώρας. Είναι άλλη συζήτηση η εκτροπή του Αχελώου, για την οποία θα πρέπει να κάνετε μια ειδική συζήτηση, όπως ειπώθηκε. Εγώ λέω ότι το φράγμα υπάρχει και πρέπει να λειτουργήσει, γιατί δεν μπορούμε να το γκρεμίσουμε. Μια και μιλάμε για εκτροπές, να πούμε ότι το νερό που πίνετε αυτήν τη στιγμή εδώ είναι εκτρεπόμενο. Αυτό που πίνουν οι Θεσσαλονικείς είναι εκτρεπόμενο.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	26.5.2016	BGYR0526.XT3

Το φως που έχετε εδώ είναι εκτρεπόμενο γιατί έρχεται από κάπου αλλού. Πουθενά δεν υπάρχει στον κόσμο, εκεί που υπάρχουν μεγάλες πόλεις τουλάχιστον, να έχουμε ταμιευτήρες ακριβώς δίπλα. Εμείς παίρνουμε το νερό μας από τα 200 ή από τα 100 χιλιόμετρα. Το ρεύμα μας το παίρνουμε από την Πτολεμαΐδα, από τη Μεγαλόπολη και από τα μεγάλα υδροηλεκτρικά, άρα το θέμα της εκτροπής έχει παρεξηγηθεί.

Όσο αφορά το θέμα του μικρού ή μεγάλου, εγώ προέρχομαι από το Πολυτεχνείο και εκεί υπάρχουν οι οικονομίες κλίμακας. Δηλαδή, προτιμάμε τα μεγάλα έργα, δηλαδή ένα και μεγάλο και όχι πάρα πολλά μικρά. Αυτή η οικονομία κλίμακας πολλές φορές υπάρχει και στο περιβάλλον, δηλαδή ίσως να είναι καλύτερα. Για παράδειγμα στην Ολλανδία στο λιμάνι του Ρότερνταμ, το οποίο είναι 50 χιλιόμετρα, έχουν βάλει όλα τους τα έργα, δηλαδή βιομηχανίες, θερμοηλεκτρικά και ανεμογεννήτριες. Δηλαδή, ό,τι είναι άσχημο το έβαλαν σε έναν τόπο. Εγώ δεν θεωρώ ότι τα μεγάλα υδροηλεκτρικά είναι άσχημα, αλλά, παρόλα αυτά, πρέπει να θεωρήσουμε ότι υπάρχει η οικονομία κλίμακας.

Βέβαια, τα μικρά έχουν πολλά πλεονεκτήματα, διότι εμπλέκονται οι τοπικές κοινωνίες, είναι αποκεντρωμένα κ.λπ., που είναι σημαντικό πλεονέκτημα. Το ευφυές επιχείρημα του συναδέλφου από τους πολίτες του Αχελώου δεν ευσταθεί πάρα πολύ, γιατί είναι πάρα πολύ μικρό το ποσό, όπως σας είπα. Όλα μαζί τα μικρά υδροηλεκτρικά αντιστοιχούν σε πολύ μικρό ποσοστό της υδροηλεκτρικής ενέργειας και, επίσης, πολλά από αυτά ανήκουν σε δήμους ή στην ΕΥΔΑΠ, όπως σας είπα προηγουμένως.

Το τρίτο θέμα έχει να κάνει με το ποια ενέργεια είναι «πράσινη». Ποια ενέργεια είναι «πράσινη»; Πείτε μου μια μορφή ενέργειας που να είναι «πράσινη». Είναι οι ανεμογεννήτριες, οι οποίες όπου πηγαίνεις να στήσεις ανεμογεννήτρια φωνάζει όλος ο κόσμος; Είναι τα φωτοβολταϊκά, που σε 10 με 15 χρόνια αυτά θα τα πετάξουμε και να δούμε πού θα μπορέσουμε να τα πετάξουμε; Είναι η γεωθερμία, η βιομάζα ή η θαλάσσια ενέργεια; Σας ανέφερα και τις έξι ΑΠΕ. Στη γεωθερμία το γεωθερμικό της Μήλου εγκαταλείφθηκε γιατί έκλυε αέρια, όπως υδρόθειο κ.λπ.. Άρα και αυτό είναι ένα θέμα. Κανένα έργο του ανθρώπου δεν έχει μηδενική περιβαλλοντική επίπτωση.

Με ενδιαφέρει πολύ να απαντήσω και στην κυρία Μανωλάκου, καταρχάς για το θέμα του δημόσιου και του ιδιωτικού. Εγώ πιστεύω σε μια δημόσια Δ.Ε.Η., γιατί δημόσια είναι τα καύσιμα, ο αέρας, το νερό και ο λιγνίτης.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΣΑΝΤΑ	ΔΡΑΚΟΥΛΑΚΟΥ	26.5.2016	BHYP0526.SE3

(Συνέχεια ομιλίας κ. Μαμάση Νικόλαου, επίκουρου καθηγητή στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών στο Μετσόβιο Πολυτεχνείο)

Έχει υπάρξει ένα θέμα με την κλιματική αλλαγή, η οποία ευνοεί την απεξάρτηση ας το πούμε έτσι.... Είναι μια άλλη συζήτηση της επιτροπής η κλιματική αλλαγή, άλλα αυτό έχει ευνοήσει το να χάσουμε το λιγνίτη μας και να μπουν τα πρόστιμα που είπε ο κύριος. Τώρα να απαντήσω ότι η Μεσοχώρα, ότι είναι περίπου το 1% της Ελλάδας σε ενέργεια παραγωγής είναι 0,8% και 1% της εγκατεστημένης ισχύος. Θα μπορούσα να απαντήσω σε όλα τα ερωτήματα που τέθηκαν αλλά τρία λεπτά δεν φθάνουν. Ένα σημαντικό είναι το θέμα που τέθηκε και από άλλους, από την κυρία Καφαντάρη, ας πούμε ότι έχουμε πολύ νερό το χειμώνα και λίγο το καλοκαίρι κ.λπ.. Προφανώς, είναι πιο σημαντικό γιατί ακριβώς θέλετε και άλλες ΑΠΕ, θέλετε ανεμογεννήτριες, θέλετε φωτοβολταϊκά; Μόνο ένα μεγάλο υδροηλεκτρικό μπορεί να αποθηκεύσει όταν αυτές βγάζουν και να το αξιοποιήσουμε όταν αυτές δεν βγάζουν. Η αμεσοκατανομή που αναφέρει η κυρία Καφαντάρη, οφείλεται ακριβώς στο ότι δεν ήταν αρκετά μεγάλος ο ταμιευτήρας. Ο ταμιευτήρας όσο πιο μεγάλος είναι τόσο πιο αξιόπιστος θα είναι σε αυτό. Τώρα, τέθηκε ένα θέμα από τον κ. Αμυρά για την ασφάλεια των φραγμάτων τέθηκαν και άλλα για την αμεσοταμίευση, για παράδειγμα υπάρχει όπως στην Ικαρία και στην Κρήτη υπάρχει ένα έργο, αλλά η ασφάλεια των φραγμάτων είναι σημαντική. Όσα φράγματα παρακολουθούνται από το ΔΕΗ πράγματι υπάρχει ασφάλεια του φράγματος. Δηλαδή, έχει την τεχνογνωσία και μπορεί να τα κάνει. Πρόσφατα πήγα στην περιοχή σας, στο φράγμα του Σπαρμού, ένα φράγμα το οποίο δεν είναι υδροηλεκτρικό εγκαταλελειμμένο κανείς δεν είναι ο χρήστης του και το φράγμα κατέρρευσε και ευτυχώς δεν ήταν κανείς από κάτω. Ο βοσκός που ήταν από κάτω, ευτυχώς δεν ήταν εκεί και δεν καταστράφηκε. Το γνωρίζετε νομίζω. Ήταν 20 ετών, αλλά ήταν εγκαταλελειμμένο, δεν είχε μάλλον υπεύθυνο. Θέλουν μια περιοδική επιθεώρηση τα φράγματα. Για αυτό, λοιπόν, εμπιστευτείτε τη δημόσια ΔΕΗ, δεν είμαι βέβαιος ότι θα μπορούσαμε να εμπιστευτούμε τον ιδιώτη που θα αγόραζε ένα φράγμα της ΔΕΗ. Δεν είμαι απόλυτα βέβαιος και εκφράζω επιφυλάξεις, αλλά υπάρχουν μια σειρά από φράγματα, δηλαδή αυτό το φράγμα του Σπαρμού δεν είναι καν στα 165 μεγάλα φράγματα που υπάρχουν στην Ελλάδα και είδαμε ότι στην περιοχή σας υπάρχουν και άλλα φράγματα αντίστοιχα που είναι σε αντίστοιχη κατάσταση.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ : Σε ποια περιοχή;

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΜΑΣΗΣ: Είναι στην περιοχή της Ελασσόνας αυτό θέλει προσοχή. Αυτό είναι ένα από τα σημαντικά που θέλω να πω. Τώρα ίσως και κατ' ιδίαν, εάν θέλετε κάτι άλλο να σας απαντήσω.

Ευχαριστώ πολύ.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΣΑΝΤΑ	ΔΡΑΚΟΥΛΑΚΟΥ	26.5.2016	BHYP0526.SE3

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

Το λόγο έχει ο κ. Παυλίδης.

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ (Ομότιμος καθηγητής υδραυλικής και υδρολογίας του τμήματος δασολογίας και φυσικού περιβάλλοντος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης): Πολλά τα ερωτήματα, πολλές οι απόψεις.

Θα ξεκινήσω με ένα πράγμα. Η διαδικασία της σύνδεσης των μικρών υδροηλεκτρικών δεν πρέπει να είναι στη λογική, όλη η ενέργεια πηγαίνει σε ένα κεντρικό φορέα και μετά διασπείρεται στους άλλους. Πρέπει να σχεδιαστεί κάθε περιοχή που παράγει ενέργεια να την αποδώσει απευθείας στη δική της παραγωγική διαδικασία.... Είναι το πιο σημαντικό που μπορεί να κάνει η πολιτεία αυτή τη στιγμή. Όχι, να το μεταφέρουμε και να το ξαναγυρίζουμε πίσω. Έτσι θα μειώσουμε πάρα πολλά πράγματα κόστους ενέργειας κ.λπ..

Δεύτερο παράδειγμα. Θα ακουστεί λίγο περίεργο φράγμα που έχει κατασκευαστεί και είναι οικότοπος, το καλύτερο φράγμα στην Ελλάδα, είναι η Κερκίνη. Φθάνω τώρα στη Μεσοχώρα, η Μεσοχώρα είναι ένα πράγμα το οποίο έχει τελειώσει δεν σχετίζεται με την εκτροπή, όμως σχετίζεται με μια άλλη διαδικασία, δεν είναι του παρόντος. Ότι ήταν 60 μέτρα, ανέβηκε παραπάνω. Ξέρετε την ιστορία πιθανόν καλύτερα από εμένα. Την ξέρω πολύ καλά και εγώ. Το ερώτημα που τίθεται, θα μπορούσαμε με μικρότερα φράγματα να έχουμε την ίδια ενέργεια εάν δεν υπάρχει η εκτροπή του Αχελώου. Σαφέστατα θα μπορούσαμε και πολύ πιο οικονομικά και λειτουργικά. Ποιο είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα στον Αχελώο της εκτροπής, αν γινόταν ή της διαδικασίας της ΔΕΗ ; Είναι ότι η ΔΕΗ σταντάρει και παράγει σε συγκεκριμένο χρόνο και χώρο την ενέργειά της. Άρα, το άλλο διάστημα ο Αχελώος κάτω δεν έχει παροχή. Δεν αφορά μόνο τη ΔΕΗ, αφορά τον Αχελώο, τον Άραχθο όλα τα υδροηλεκτρικά. Η διαδικασία επομένως διεισδυτικής ικανότητας στην κατά τι περιοχή, αναστέλλεται στο χρόνο που δεν έχει νερό. Τι κάνουμε τότε; Χάνουμε τα υπόγεια νερά και κάνουμε αντλήσεις, μεταφέροντας το κόστος εκεί. Δηλαδή υπάρχει μια πολλαπλότητα στο πρόβλημα.

Το τρίτο τα μικρά υδροηλεκτρικά όπως τα έθεσα εγώ, όπως πολύ σωστά τέθηκε και στην αρχή, θα μπορούσαν όλα τα φράγματα που υπάρχουν στην Ελλάδα να γίνουν υδροηλεκτρικά. Χιλιάδες φράγματα.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΑΛΛΑΣ	ΠΑΛΛΑΣ	26.5.2016	ΒΙΥΡ0526.PP3

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΘΕΟΦΑΝΗ ΠΑΥΛΙΔΗ, Ομότιμου Καθηγητή Υδραυλικής και Υδρολογίας του Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης)

Δεν ζητάμε να αλλάξει η λογική τους, απλή υδρομάστευση γίνεται. Μίλησα για συγκεκριμένη υδρομάστευση πάνω στο χειμώνα, στην υπερβάλλουσα παροχή, γιατί, δεν ενδιαφερόμαστε για την καλοκαιρινή παροχή και να έρθω σε ρήξη με την οικολογική κατάσταση. Προχθές που έβρεξε στην Χαλκιδική, έγινε χαμός σε μιάμιση ώρα, χάσαμε το νερό, δεν το λειτουργήσαμε, δεν το αξιοποιήσαμε και μετά, ψάχνοντας για το τι φταίει.

Όσον αφορά τον κ. Γλέζο, σας ενημερώνω ότι το 1978 δέχθηκα την επίσκεψή του στο γραφείο και σχεδιάσαμε μαζί αυτά τα πράγματα. Ευχαριστώ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Παπασταμούλος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΣΤΑΜΟΥΛΟΣ (Σύμβουλος του Γενικού Γραμματέα Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών): Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε. Καταρχάς, να πω ότι συμφωνώ σε αρκετά από αυτά που άκουσα κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, ειδικά όσον αφορά τα μικρά υδροηλεκτρικά. Υπάρχει ένα μεγάλο ripe line αδειών παραγωγής που δεν έχουν υλοποιηθεί και πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον κάποιες από αυτές μπορούν να ανακληθούν, γιατί, εκτός του ότι κρατάνε ηλεκτρικό χώρο, κάποιος άλλος που θέλει να κάνει το έργο δεν παίρνει σειρά.

Επίσης, επειδή η χρονική διάρκεια της περιβαλλοντικής εξέτασης είναι πολύ πιο σημαντική από τα άλλα φωτοβολταϊκά, αφού την προλαβαίνει στην ουσία και όταν έρχεται η ώρα του μικρού υδροηλεκτρικού να πάρει προσφορά σύνδεσης, αυτός ο χώρος δεν υπάρχει πλέον. Και αυτό είναι αλήθεια και εξετάζεται.

Ακόμη με την ισοταμίευση έχουν γίνει κάποιες μελέτες και από το Πολυτεχνείο παλαιότερα και από την ΡΑΕ, για το ποια ισχύ και πάνω αιολικών έχει νόημα η ισοταμίευση και η αλήθεια είναι ότι πρέπει να πάμε σε σημαντικής ισχύς αιολικών που να πούμε ότι έχουμε απορριπτόμενη ολική παραγωγή, άρα, έχει νόημα να αποθηκεύσουμε. Ειδάλλως, πρέπει να πάμε σε άρμπιτραζ. Επομένως, μιλάμε για μεγάλες εγκαταστάσεις ΑΠΕ.

Όσον αφορά το ερώτημα που τέθηκε για τα νησιά και κατά πόσο είναι αυτόνομα και τι θα κάνουμε για την ισοταμίευση, θα ήθελα να αναφέρω ότι υπάρχει Θεσμικό πλαίσιο, δηλαδή, εννοούμε τα υβριδικά συστήματα, ειδικά για την Κρήτη, την Ρόδο, την Λέσβο, την Ικαρία, που έχουν δοθεί άδειες. Υπάρχει κίνητρο να γίνουν και γνωρίζω ότι κάποια έργα είναι ώριμα κιόλας. Βέβαια, αυτά γίνονται στο πλαίσιο να επιτύχουμε

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΑΛΛΑΣ	ΠΑΛΛΑΣ	26.5.2016	ΒΙΥΡ0526.PP3

μεγαλύτερη διείσδυση ΑΤΕ, αυτό είναι το κίνητρο, να μειώσουμε την κατανάλωση του θερμικού καυσίμου.

Η χώρα δίνει ταρίφες για να γίνουν αυτά τα έργα, τα επιδοτεί κιόλας με κάποια ικανοποιητική ταρίφα με στόχο να πετύχουμε μεγαλύτερη στα νησιά για απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα. Ευχαριστώ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Μπαρκούτα.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΠΑΡΚΟΥΤΑ (Συνεργάτης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε. Καταρχήν, σε σχέση με τα έργα εκτροπής του Αχελώου, το Υπουργείο έχει τοποθετηθεί κατηγορηματικά κατά της εκτροπής, εκτιμώντας ότι λειτουργούσε το σχέδιο αυτό επί χρόνια ανασταλτικά για τον αγροτικό κόσμο της περιοχής και ιδιαίτερα της Θεσσαλίας και μάλιστα, στέρησε από την περιοχή εκείνη πάρα πολλά έργα μικρότερης και πολύ ζωτικής σημασίας.

Σχετικά με το φράγμα της Μεσοχώρας, θα λέγαμε ότι αντιμετωπίζεται σαν ένα αυτόνομο ενεργειακό έργο και αυτό σημαίνει ότι το Υπουργείο κάνει ό,τι μπορεί για να το διασφαλίσει αυτό με κάθε δυνατό τρόπο. Δουλεύει στην κατεύθυνση της δρομολόγησης της λειτουργίας του φράγματος το συντομότερο δυνατό, ωστόσο, θέλοντας να διασφαλίσει κάποιους όρους και τις προϋποθέσεις. Οι προϋποθέσεις αυτές έχουν να κάνουν με την προηγούμενη διασφάλιση της μη ύπαρξης οποιουδήποτε συσχετισμού μεταξύ του έργου αυτού με το ευρύτερο έργο της εκτροπής του Αχελώου, της εξεύρεσης μιας βέλτιστης λύσης, δηλαδή, ενός υποδειγματικού τρόπου μετεγκατάστασης του οικισμού που κατακλύζεται, πράγμα που σημαίνει ότι θα πρέπει να αποτυπωθεί και στην μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, την οποία, επικαιροποιούμε και βελτιστοποιούμε στην κατεύθυνση αυτή και μέσα στο πλαίσιο που συζητήσαμε πριν από λίγο. Ευχαριστώ.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΕΤΡΟΥ	ΠΕΤΡΟΥ	26.5.2016	BJYP0526.AP3

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Νίκα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΝΙΚΑ (Τμηματάρχης της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Θα προσπαθήσω να είμαι σύντομη, αν και για τα ερωτήματα που έχουν τεθεί μάλλον θα χρειαστώ λίγο περισσότερο χρόνο.

Θα ήθελα να κάνω μια σύντομη εισαγωγή αναφερόμενη στο περιεχόμενο των σχεδίων διαχείρισης, γιατί αυτά που συζητήσαμε συνδέονται με τα σχέδια διαχείρισης σε επίπεδο υδατικού διαμερίσματος.

Με αυτό θέλω να πω, ότι η πρώτη απαίτηση της Οδηγίας ήταν να δημιουργηθεί μια διοικητική δομή για να κάνει μια ορθολογική διαχείριση και προστασία των υδατικών πόρων.

Στο πλαίσιο αυτό δημιουργήθηκε η Ειδική Γραμματεία Υδάτων και η Διεύθυνση Υδάτων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.

Άρα, διοικητική δομή για τη διαχείριση και προστασία των υδατικών πόρων έχουμε.

Λειτουργίες αυτού του διοικητικού τομέα υπάρχουν στη στελέχωσή του, αλλά παρόλα αυτά εμείς και νομοθετικά έχουμε προβλέψει ειδικές διατάξεις, ώστε να ενισχύσουμε αυτές τις Υπηρεσίες. Υπηρεσίες πρόσφατες που έχουν τεθεί σε λειτουργία από το 2006 μέχρι σήμερα αναβαθμίζονται χρόνο με το χρόνο και πιστεύουμε, ότι πρέπει να τις αφήσουμε να λειτουργήσουν και να δείξουν τη δυναμικότητά τους.

Συνεχώς, ακούμε και σε όλες τις διαβουλεύσεις, ότι πρέπει να δημιουργηθεί Ενιαίος Φορέας Διαχείρισης Υδατικών Πόρων, αλλά η πολιτεία θέλω να πω, ότι θεσμικά έχει δώσει το σχήμα και τον ενιαίο φορέα σε επίπεδο υδατικού διαμερίσματος.

Το σχέδιο διαχείρισης που είναι ο καταστατικός χάρτης και αναπτυξιακός χάρτης για θέματα και λήψης αποφάσεων σε θέματα διαχείρισης και προστασίας των υδατικών πόρων, έχει κάνει έναν αρχικό χαρακτηρισμό. Έχει πει σε επίπεδο υδατικού διαμερίσματος ποια είναι τα επιφανειακά, μεταβατικά, παράκτια, υπόγεια υδατικά συστήματα με κάποια χαρακτηριστικά.

Ας πούμε, στα επιφανειακά δεν είναι όλο το υδρογραφικό δίκτυο, αλλά πρέπει να έχει κάποια χαρακτηριστικά, κάποια μόνιμη παροχή με μια μεθοδολογία κάποιας τάξης και πάνω.

Σε αυτά τα επιφανειακά υδατικά συστήματα εξαιρούνται από τα φυσικά επιφανειακά υδατικά συστήματα, τα συστήματα αυτά στα οποία κατασκευάζονται τα φράγματα, που δημιουργούν τα ιδιαιτέρως τροποποιημένα υδατικά συστήματα. Αυτό και

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΕΤΡΟΥ	ΠΕΤΡΟΥ	26.5.2016	BJYP0526.AP3

το μέρος ανάντη του φράγματος, αλλά και ένα μέρος του ποταμού κατάντη του φράγματος, επειδή μειώνει τη φυσική ροή.

Για αυτά το σχέδιο διαχείρισης απαιτεί τον προσδιορισμό ενός οικολογικού δυναμικού και για να το κάνουμε αυτό πρέπει να έχουμε δεδομένα.

Σε σχέση, λοιπόν με τα δεδομένα κατά την κατάρτιση του Σχεδίων Διαχείρισης το 2010 αξιοποιήθηκαν όλα τα διαθέσιμα δεδομένα, που είχαν οι φορείς και συνδέονταν με τις απαιτήσεις της Οδηγίας, διότι υπήρχε και μια σειρά δεδομένων, τα οποία είχαν γίνει με μεθοδολογίες, κυρίως, τα χημικά ανίχνευσης, που δεν ήταν με το πνεύμα της Οδηγίας.

Μεγάλες ελλείψεις είχαμε στα βιολογικά ποιοτικά στοιχεία που έχουν να κάνουν με τους δείκτες, όπως είναι το φυτοπλαγκτόν και τα υδρόβια μακρόφυτα, και όπως θα δείτε στο σχέδιο διαχείρισης υπάρχουν πολλά σώματα, τα οποία είναι σε άγνωστη κατάσταση και πρέπει να προσδιορίσουμε την κατάστασή τους.

Σε αυτά τα σώματα, επειδή τέθηκε και ένα θέμα σε σχέση με την ιχθυοπανίδα, το σχέδιο διαχείρισης προβλέπει και ένα μέτρο που έχει να κάνει με τη διερεύνηση των επιπτώσεων από τη διακοπή της συνέχειας των ποταμών στους πληθυσμούς τόσο των ανάδρομων όσο και των κατάδρομων υγρών ιχθυοπανίδας.

Το Σχέδιο Διαχείρισης το έχει αναγνωρίσει αυτό και έχει προβλέψει μια διερευνητική μελέτη.

Παρόλα αυτά, απαντώντας και σ' ένα από τα ερωτήματα του κ. Αμυρά, το θέμα της διατήρησης της ιχθυοπανίδας είναι ένα θέμα το οποίο αντιμετωπίζεται κατά την κατασκευή των φραγμάτων και στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Η κατάσταση των λιμνοδεξαμενών στα νησιά, που ήταν επίσης ένα άλλο ερώτημα που τέθηκε από τον κ. Αμυρά, πρέπει να πω, ότι στον χαρακτηρισμό των «λιμναίων υδάτινων σωμάτων» η Οδηγία χαρακτηρίζει και το Υπουργείο παρακολουθεί μέσω του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης, εκείνα τα λιμναία υδάτινα συστήματα, που έχουν έκταση μεγαλύτερη από μισό τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Θα έλεγα, λοιπόν, ότι οι περισσότερες λιμνοδεξαμενές στα νησιά μας είναι μικρότερες του μισού τετραγωνικού χιλιόμετρου και υπεύθυνος για την παρακολούθηση της κατάστασης τους είναι ο φορέας λειτουργίας τους. Εκεί πρέπει να δούμε, όμως, εάν έχουμε φορέα λειτουργίας ή όχι και εδώ είναι ένα πρόβλημα σε αυτό και ανάλογα με τις χρήσεις υπάρχει το ειδικό Θεσμικό πλαίσιο, που απαιτεί την ποιοτική κατάσταση ανάλογα με τις χρήσεις, αν προορίζεται για ύδρευση με βάση την υγειονομική διάταξη, για άρδευση κ.λπ..

Αυτά ως προς την κατάσταση των σωμάτων και ως προς τα ερωτήματα του κ. Αμυρά.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΠΕΤΡΟΥ	ΠΕΤΡΟΥ	26.5.2016	BJYP0526.AP3

Το Σχέδιο Διαχείρισης, λοιπόν, αφού όπως είπαμε προσδιόρισε τα συστήματα, ποια είναι υπόγεια και ποια είναι επιφανειακά και ποια ιδιαιτέρως τροποποιημένα, μετά ήρθε και έκανε το χαρακτηρισμό των συστημάτων. Είπε τι πιέσεις ασκούνται πάνω σε αυτά τα συστήματα, γιατί στόχος μου είναι να διατηρήσω την καλή κατάσταση αυτών των συστημάτων.

Για τα ιδιαιτέρως τροποποιημένα που είναι σε καθεστώς εξαιρέσεων και δεν μπορούν να πετύχουν αυτή την καλή κατάσταση, να προσδιορίσω το καλό τους οικολογικό δυναμικό.

(Συνέχεια ομιλίας κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΝΙΚΑ, Τμηματάρχη της Διεύθυνσης
Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του Υπουργείου
Περιβάλλοντος και Ενέργειας)

Εκεί, για να το κάνεις αυτό, χρειάζεσαι δεδομένα. Γι' αυτά που έχεις δεδομένα και μπορείς να κάνεις επέκταση των δεδομένων, όπως είναι τα δεδομένα που έχουμε στη διάθεσή μας, από το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης, το οποίο δημιουργήθηκε με βάση τις απαιτήσεις της οδηγίας, που θεσμοθετήθηκε το 2011 και έχουμε μετρήσεις από το 2012 μέχρι το 2015. Άρα, έχουμε μια χρονοσειρά μετρήσεων, τώρα, που θα προχωρήσουμε στην αναθεώρηση των σχεδίων διαχείρισης.

Σε αυτά τα συστήματα, θα κάνουμε την αναγνώριση των πιέσεων στην κατάσταση τους και θα επαναπροσδιορίσουμε τις πιέσεις που ασκούνται στα ποσοτικά, ποιοτικά και βιολογικά στοιχεία τους, για τα επιφανειακά. Τι θέλω να πω με αυτό; Ότι στα καίρια ερωτήματα που ετέθησαν, όσον αφορά το Φράγμα της Μεσοχώρας και τα έργα εκτροπής του Αχελώου, τα σχέδια διαχείρισης τα προσεγγίζουμε ως εξής. Όπως είπαν και οι συνάδελφοι, το Φράγμα της Μεσοχώρας, αντιμετωπίστηκε ως αμιγώς ενεργειακό έργο. Με αυτή τη λογική, εξετάζοντας τη μελέτη σκοπιμότητας, γιατί η οδηγία σου λέει ότι όντως, ναι, μπορείς να καταστρέψεις και ένα έργο, αν οι επιπτώσεις προς την κοινωνία και το περιβάλλον που δημιουργεί, σε σχέση με τη σκοπιμότητα που καλείται να εξυπηρετήσει, είναι μεγαλύτερες, η οδηγία σου λέει ότι μπορείς να καταστρέψεις.

Όμως, από την μελέτη ανάλυση σκοπιμότητας και περνώντας μια διαδικασία του άρθρου 4-7, της οδηγίας, που προσδιορίζει τις υδρομορφολογικές αλλοιώσεις, από την κατασκευή αυτού του φράγματος, με βάση τη σκοπιμότητα του, αυτό το έργο, στην οικονομική ανάλυση που έγινε, έχοντας το κράτος καταναλώσει 450 εκατομμύρια ευρώ και να απομένουν μόνο 20 εκατομμύρια, για την ολοκλήρωση κατασκευής του, σε σχέση με τις επιπτώσεις στο περιβάλλον, συναξιολογήθηκε και τέθηκε σε καθεστώς εξαιρέσεως. Άρα, δεν βγήκε, έγινε δεκτό από το Σχέδιο Διαχείρισης, όπως και τα υπόλοιπα έργα εκτροπής του Αχελώου, επειδή είχαν ενταχθεί σε κάποιο συγχρηματοδοτούμενο μέσο για να υλοποιηθούν.

Επίσης, πρέπει να πούμε ότι μετά τον χαρακτηρισμό των σωμάτων, αν είναι σε καλή ή κακή κατάσταση, το κάθε σχέδιο διαχείρισης, σε επίπεδο Αττικού διαμερίσματος, έρχεται να πάρει μια σειρά από μέτρα. Για να πάρει μέτρα, αξιολογεί τα υφιστάμενα έργα που υπάρχουν σε προγραμματισμό από όλα τα επίπεδα διοίκησης, δηλαδή, συγκεντρώνει τον προγραμματισμό των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α και βαθμού, της κεντρικής διοίκησης και των κεντρικών υπηρεσιών. Σε αυτόν τον προγραμματισμό, αυτά τα έργα, λοιπόν, είχαν κοστολογηθεί και είχαν δρομολογηθεί να υλοποιηθούν. Οπότε, το σχέδιο διαχείρισης, αξιοποίησε τη συμβολή τους. Και πώς αξιοποίησε τη συμβολή τους; Σ' αυτό το σημείο, να κάνω μια παρένθεση.

Είναι πολύ σημαντικό να έχουμε, τόσο την ενεργειακή πολιτική όσο και την αγροτική πολιτική, όταν κατακτήσουμε τέτοια σχέδια διαχείρισης και το χρειαζόμαστε αυτό και για την αναθεώρηση και θα σας πω με ποιο σκεπτικό το λέμε αυτό. Όταν το υπόγειο υδατικό σύστημα της Θεσσαλίας, έχει χαρακτηριστεί σε κακή και χημική κατάσταση, το σχέδιο διαχείρισης πρέπει να πάρει κάποια μέτρα για να το αποκαταστήσει. Για να πάρει αυτά τα μέτρα, το σχέδιο διαχείρισης, εξέτασε, ειδικά για την περιοχή, επειδή είναι μείζονος ενδιαφέροντος με όλα αυτά τα θέματα που συζητάμε, πάρα πολλές εναλλακτικές λύσεις, όπως, διατηρώ την αρδευόμενη έκταση και το είδος της καλλιέργειας στα ίδια; Έχω τις ίδιες αρδευτικές ανάγκες; Μήπως θέλω να διαμορφώσω στη Θεσσαλία μια αγροτική πολιτική που να γυρίσω τις αρδευόμενες καλλιέργειες και να τις κάνω ξερικές; Να μην καλλιεργώ βαμβάκι και κτηνοτροφικά είδη; Αυτά είναι θέματα αγροτικής πολιτικής, λοιπόν.

Τα εναλλακτικά σενάρια κατέληξαν στο εξής. Δεδομένου ότι εγώ κρατώ την καλλιέργεια, σαν αγροτική πολιτική, στη λεκάνη απορροής του Πηνειού, όπως έχει. Δεδομένου ότι δημιουργώ, σταδιακά, αρδευτικά συστήματα με εξοικονόμηση ύδατος και προωθώντας.... (δεν ακούγεται) άρδευση με αυτό και κρατώντας τη δόση άρδευσης στα 450 κυβικά το στρέμμα. Έδωσε, λοιπόν, σα λύση, για την αποκατάσταση του υπογείου, ότι για να καλύψουμε αυτό το ισοζύγιο της ζήτησης, με την υποβάθμιση που έχει φέρει, από την υπεράρδευση των γεωτρήσεων, να κάνουμε μεταφορά από τον Αχελώο, από τα 1,6 εκατομμύρια κυβικά που προβλεπόταν, στα 250 εκατομμύρια κυβικά.

Υπάρχουν, βέβαια και άλλες εναλλακτικές λύσεις, γιατί αυτά είναι και θέματα πολιτικών κατευθύνσεων. Το σχέδιο διαχείρισης ενσωματώνει, τεχνοκρατικά, όμως και ορθολογικά και την πολιτική κατεύθυνση, που έχει δοθεί. Για να μειωθεί η πίεση στο υπόγειο υδατικό σύστημα πρέπει να αποθηκεύσουμε νερό από το επιφανειακό υδατικό σύστημα και να το χρησιμοποιήσουμε για τις άλλες χρήσεις, ώστε να δημιουργήσουμε έμμεσα ένα τεχνητό εμπλουτισμό στο υπόγειο υδατικό σύστημα.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΛΥΡΑΚΗ	ΛΥΡΑΚΗ	26/5/2016	BLYP0526.IL3

(Συνέχεια ομιλίας της κυρίας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΝΙΚΑ, Τομεάρχη της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας)

Αυτή η συζήτηση θα «ανοίξει» τώρα, το πώς θα αντικαταστήσουμε τα 250 εκατομμύρια κυβικά από την Εκτροπή του Αχελώου, με την άλλα έργα στη Θεσσαλία, τώρα, στο πλαίσιο της Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης. Η Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης θα ξεκινήσει άμεσα, είναι πολύ πιθανό να ξεκινήσει από 1η Ιουνίου. Με τους φορείς να ξεκινήσουμε να διαβουλευόμαστε τα το φθινόπωρο, καλώς εχόντων των πραγμάτων.

Πρέπει να πω, και κάτι πάρα πολύ σημαντικό: Ποια είναι η συμβολή της τοπικής κοινωνίας στα Σχέδια Διαχείρισης. Τα Σχέδια Διαχείρισης, έχουν μια δυναμική διαδικασία διαβούλευσης, κι αυτό αποδείχθηκε στο Υδατικό Διαμέρισμα Ηπείρου. Όταν για το υδροηλεκτρικό φράγμα του Αγίου Νικολάου, του οποίου ήταν ένα προγραμματισμένο έργο, είχε «περάσει» από εμάς προς την σκοπιμότητά του, από το Σχέδιο Διαχείρισης, ήρθε όμως η τοπική κοινωνία και αναπτύσσοντας τα επιχειρήματά της, ανέτρεψε αυτή την ισορροπία και αυτό το έργο εντάχθηκε. Άρα, εδώ πρέπει να πούμε ότι και η Κοινωνία των Πολιτών παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στη μέση διαμόρφωση της πολιτικής σε σχέση με την προστασία και τη διαχείριση των υδατικών πόρων που αποτυπώνεται κυρίως, στο πρόγραμμα μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης. Νομίζω, ότι έχω απαντήσει στα περισσότερα ερωτήματα.

Θέλω να πω, επίσης, ότι το θέμα της Εκτροπής κυρίως, του Αχελώου είναι ένα ειδικό θέμα συζήτησης.

Ευχαριστώ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ (Πρόεδρος της Υποεπιτροπής): Συμφωνώ και εγώ, ότι είναι ένα ειδικό θέμα συζήτησης το θέμα της Εκτροπής του Αχελώου, πολύ μεγάλο θέμα, αν και νομίζω ότι την συζήτηση, την έχει «κλείσει» και το Συμβούλιο της Επικρατείας με τις αποφάσεις που έχει βγάλει.

Η Επιτροπή μας ολοκληρώνει στο σημείο αυτό τη συνεδρίασή της. Ευχαριστώ πάρα πολύ όλους τους καλεσμένους μας που ήρθαν και μας ενημέρωσαν. Ευχαριστώ τους κυρίους και τις κυρίες Βουλευτές που ήταν εδώ σήμερα.

Καλό σας μεσημέρι.

Στο σημείο αυτό γίνεται η τρίτη ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής. Παρόντες ήταν οι βουλευτές κ.κ.:

Τέλος και περί ώρα 13.20' λύθηκε η συνεδρίαση.

Π/φος	Δ/φος	Ημερομηνία	Όνομα αρχείου
ΛΥΡΑΚΗ	ΛΥΡΑΚΗ	26/5/2016	BLYP0526.IL3

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΙΓΓΛΕΖΗ